

International Federation of
Library Associations and Institutions

IFLA könyvtári referenciamodell A bibliográfiai információk elméleti modellje

Pat Riva, Patrick Le Boeuf, Maja Žumer

IFLA FRBR Revíziós Munkacsoport
Egységesítési Szerkesztőbizottsága

Elméleti referenciamodell meghatározása, amelynek célja keretet adni
a könyvtári információforrások nem adminisztratív jellegű adatainak elemzéséhez

2017. augusztus

Revideálva nemzetközi felülvizsgálatot követően
Az IFLA Szakmai Bizottsága által jóváhagyva

2017. decemberig

átvezetett javításokkal és módosításokkal

Magyar nyelvű fordítás/Hungarian Translation

Fordította: Gazdag Tiborné
Lektorálta: Dancs Szabolcs, Ilácsa Szabina
Budapest, OSZK, 2018.

A dokumentum szövege az eredeti (angol nyelvű) szövegről készült magyar fordítás, így előfordulhatnak az eredeti szövegtől való eltérések. A fordítás kizárólag hivatkozási célokat szolgál. / The text of this document has been translated into Hungarian and differences from the original text may occur. This translation is provided for reference purposes only.

Pat Riva, Patrick Le Boeuf, Maja Žumer, 2017

© 2017 Pat Riva, Patrick Le Boeuf, Maja Žumer. E dokumentum a Commons Attribution 4.0 International (CC BY 4.0) licenc feltételei szerint használható. A licenc megtekinthető a következő eléréssel: <https://creativecommons.org/licenses/by/4.0>

IFLA
P.O. Box 95312
2509 CH Den Haag
Netherlands

www.ifla.org

Tartalomjegyzék

Tartalomjegyzék	3
1. fejezet: Bevezetés	5
1.1. Háttér	5
1.2. Közreműködők	6
2. fejezet: Módszertan	8
2.1. Alkalmazási terület és célok	8
2.2. Az elméleti modell, mint a megvalósítás alapja	9
2.3. Egységesítési folyamat a funkcionális követelmények elméletimodell-családjában	10
2.4. Kapcsolatok más modellekkel	11
3. fejezet: Használók és használói feladatok	13
3.1. A használók köre	13
3.2. Használói feladatok összegzése	13
3.3. Használói feladatok meghatározása	14
4. fejezet: A modell meghatározása	15
4.1. Entitások	16
4.1.1. Bevezetés	16
4.1.2. Osztály vagy az entitások „IsA” hierarchiája	17
4.1.3. Entitások részletes meghatározása	17
4.2. Ismérvek	33
4.2.1. Bevezetés	33
4.2.2. Az ismérvek hierarchikus rendje	34
4.2.3. A res entitás ismérveiről	36
4.2.4. Ismérvek részletes meghatározása	36
4.2.5. Mutató az ismérvekhez	56
4.3. Kapcsolatok	58
4.3.1. Bevezetés	58
4.3.2. A kapcsolatok hierarchikus rendje	59
4.3.3. Kapcsolatok részletes meghatározása	61
4.3.4. A kapcsolatok érvényességi kör szerinti rendezése	77

5. fejezet: A modell áttekintése	80
5.1. Entitás–kapcsolati ábrák	80
5.2. Az entitások és egymáshoz illesztésük korlátai	84
5.3. Az online terjesztés modellezése	84
5.4. A nomen könyvtári összefüggésben	85
5.5. A bibliográfiai identitások modellezése	86
5.6. A reprezentatív kifejezési forma ismérvek	87
5.7. Forrásgyűjtemények (aggregátumok) modellezése	90
5.8. Időszaki kiadványok modellezése	91
6. fejezet: Használói feladatok rendezése entitások, ismérvek és kapcsolatok szerint	94
6.1. Használói feladatokat szemléltető esetek	94
7. fejezet: Szójegyzék a modellezés terminológiájához	97
8. fejezet: Felhasznált elméleti modellek	99

1. fejezet Bevezetés

1.1. Háttér

A bibliográfiai rekordok funkcionális követelményei (Functional Requirements for Bibliographic Records, FRBR) 1998. évi első kiadása óta a funkcionális követelmények elméleti modelljeinek családja kibővült, és a bibliográfiai univerzum speciális nézőpontjaihoz igazodva három önálló modellt foglal magában. A bibliográfiai adatokra vonatkozó FRBR modellen kívül a funkcionális követelmények elméleti modelljeinek családjához csatlakozott *Az authority adatok funkcionális követelményei (Functional Requirements for Authority Data, FRAD)* és *A tárgyi authority adatok funkcionális követelményei (Functional Requirements for Subject Authority Data, FRSAD)*.

E modelleket különböző munkacsoportok egymástól függetlenül dolgozták ki sok éven keresztül:

- Az **FRBR** az IFLA Bibliográfiai Rekordok Funkcionális Követelményei Munkacsoport (IFLA Study Group on the Functional Requirements for Bibliographic Records) zárójelentéseként készült el. A szakértői csoport 1992-ben alakult, jelentését 1997. szeptember 7-én fogadta el a Katalogizálási Szekció Állandó Bizottsága.
- A **FRAD** az IFLA Authority Rekordok Funkcionális Követelményei és Azonosítószámozása Munkacsoportja (IFLA Working Group on Functional Requirements and Numbering of Authority Records, FRANAR) tevékenységének eredménye. A FRANAR munkacsoport 1999 áprilisában alakult a Bibliográfiai Számbavétel Szakosztálya (Division of Bibliographic Control) és az Egyetemes Bibliográfiai Számbavétel és Nemzetközi MARC Program (Universal Bibliographic Control and International MARC Programme, UBCIM) részvételével. Jelentését 2009 márciusában hagyta jóvá a Katalogizálási Szekció és az Osztályozási és Indexelési Szekció Állandó Bizottsága.
- Az **FRSAD** a 2005-ben létrehozott szakértői csoport, az IFLA Tárgyi Authority Adatok Funkcionális Követelményei Munkacsoport (IFLA Working Group on the Functional Requirements for Subject Authority Records, FRSAR) jelentéseként született. A jelentést 2010 júniusában az IFLA Osztályozási és Indexelési Szekciójának Állandó Bizottsága hagyta jóvá.

Az FRBR zárójelentésében a *kifejezési forma (expression)* entitásának meghatározására vonatkozó, 3.2.2. szakasz utóbb módosult a Kifejezési Forma Entitás Munkacsoportja (Working Group on the Expression Entity, 2003-2007) által benyújtott javaslat elfogadása révén. A továbbiakban az FRBR Felülvizsgálati Munkacsoport (FRBR Review Group) 2005-ben létrehozta az Aggregátum Munkacsoportot (Working Group on Aggregates) azzal a megbízással, hogy vizsgálja meg a különböző aggregátumtípusok modellezését. Javasataikat 2011 augusztusában fogadta el az FRBR Felülvizsgálati Munkacsoport San Juanban, Puerto Ricóban, zárójelentésüket 2011 szeptemberében terjesztették elő a szakértők.

2003-tól kezdődően az FRBR Felülvizsgálati Munkacsoport közös tanácskozásokat tartott a Nemzetközi Múzeumi Tanács (International Council of Museums, ICOM) Dokumentációs Bizottságát (Committee on Documentation, CIDOC) képviselő csoporttal, amely a múzeumi közösség nemzetközi szinten egyeztetett elméleti modellje, a *CIDOC elméleti referenciamodell (CIDOC Conceptual Reference Model, CIDOC CRM)* karbantartásáért felel. A közös munka az FRBR olyan formába öntését eredményezte, amely ugyanazon objektum-orientált modellezési keretek között valósul meg, mint a CIDOC CRM, és a modellt a CIDOC CRM hivatalos kiterjesztéseként ismerték el. Az FRBR – FRBR_{oo} néven ismert (oo = objektum-orientált) – újrafogalmazását első ízben 2009-ben hagyták jóvá 1.0 verzióként, amely egy az egyben megfelelt az FRBR modellnek. A FRAD és az FRSAD modellek későbbi kiadását követően az FRBR_{oo} kibővült a FRAD és az FRSAD modellekben szereplő entításokkal, ismérvekkel és kapcsolatokkal, az FRBR_{oo} 2.0. verziótól kezdve.

A funkcionális követelmények modelljei, bár mindhárom az entitás-kapcsolati modellezés keretei között készült, szükségszerűen különböző nézőpontok alapján, így különböző megoldásokkal szolgálnak egyazon kérdésekben. Egy teljes bibliográfiai rendszerben mindhárom modellre szükség volt, ám a három modell együttes alkalmazása egyetlen rendszeren belül komplex, alkalmi jellegű problémamegoldásokat igényelt, amelyekhez azok kevés útmutatást adtak. Bár a FRAD és az FRSAD véglegesítése 2009-ben és

2010-ben fejeződött be, világossá vált, hogy a funkcionális követelmények családját össze kell vonni, egyesíteni kell egyetlen összefüggő modellé a teljes modell megértése, és az alkalmazás előtt álló akadályok elhárítása érdekében.

Az FRBR Felülvizsgálati Munkacsoport 2010-ben kezdett el dolgozni egy egyesített modell létrehozásán, munkáiések sorozatát tartotta az IFLA-konferenciák alkalmával, és egy további évközbéli tanácskozást rendezett 2012 áprilisában, amikor a felhasználói feladat egységesítése először került megfogalmazásra. 2013-ban Szingapúrban az FRBR Felülvizsgálati Munkacsoport megalakította az Egységesítési Szerkesztőbizottságot (Consolidation Editorial Group, CEG) azzal a céllal, hogy az ismérvek és kapcsolatok újbóli, részletes kiértékelésére összpontosítva felvázolja ezt a modellmeghatározó dokumentumot. A szerkesztőbizottság (időnként az FRBR Felülvizsgálati Munkacsoport más tagjaival, vagy meghívott szakértőkkel kiegészülve) öt alkalommal tartott többnapos tanácskozást, és részleteiben is megvitatta az FRBR Felülvizsgálati Munkacsoport egészével a folyamatot 2014-ben a franciaországi Lyonban rendezett munkaértekezleten, majd 2015-ben, a dél-afrikai Fokvárosban.

Az *FRBR-Könyvtári referenciamodell* világkörüli felülvizsgálata 2016. február 28. és május 1. között zajlott. A szerkesztőbizottság újabb ülést tartott 2016. május 19-23. között az észrevételek megvitatása és a modell tervezetének módosítása céljából. A tervezetet az FRBR Felülvizsgálati Munkacsoport 2016-ban tanulmányozta az egyesült államokbeli Ohióban, Columbusban. A 2016. évi ülés alkalmával kapta a modellt az *IFLA könyvtári referenciamodell* (*IFLA Library Reference Model*, IFLA LRM) elnevezést.

Az így létrejött modellmeghatározást az FRBR Felülvizsgálati Munkacsoport elfogadta és véleményezésre elérhetővé tette a Katalógizálási, illetve a Tárgyi Feltárás és Hozzáférés Szekciók Állandó Bizottságai, valamint az ISBD Felülvizsgálati Munkacsoport (ISBD Review Group) számára 2016 decemberében. A végleges dokumentumot az IFLA Szabványosítási Bizottsága hagyta jóvá (2017. augusztus).

1.2. Közreműködők

Az Egységesítési Szerkesztőbizottság elsődleges felelősséget vállalt az *IFLA könyvtári referenciamodell* (IFLA LRM) meghatározó jelen dokumentum szövegezéséért. Jelentős mértékben hozzájárult az FRBR Felülvizsgálati Munkacsoport minden tagja, valamint a velük együttműködők az egységesítési projekt és a hivatalos egységesítéshez elvezető projekt folyamán, a munkaértekezleteken való részvételük és írásos válaszaik révén. Kérdésfelvetéseket és jelentékeny észrevételeket köszönhetünk a CIDOC CRM Speciális Érdeklődési Csoport (CIDOC CRM Special Interest Group, CIDOC CRM SIG) tagjainak, akik (ugyanezen időintervallumban) részt vettek az FRBR₀₀ 2.4 verziójának kidolgozásában.

Egységesítési Szerkesztőbizottság (Consolidation Editorial Group)

Pat Riva, elnök (Kanada)
Patrick Le Boeuf (Franciaország)
Maja Žumer (Szlovénia)

FRBR Felülvizsgálati Munkacsoport (FRBR Review Group)

Marie Balíková, levelező tag, 2013-
María Violeta Bertolini, 2015-2016
Anders Cato, 2006-2009
Rajesh Chandrakar, 2009-2013
Alan Danskin, 2005-2009
Barbora Drobíková, 2015-
Gordon Dunsire, 2009-
Elena Escolano Rodríguez, 2011-2015, levelező tag, 2015-
Agnese Galeffi, 2015-
Massimo Gentili-Tedeschi, 2015-

IFLA könyvtári referenciamodell (IFLA Library Reference Model, IFLA LRM) (2017-04)

Ben Gu, 2015-

Patrick Le Boeuf, 2013-

Françoise Leresche, 2007-2015

Filiberto Felipe Martínez-Arellano, 2011-2013

Tanja Merčun, 2013-

Anke Meyer-Hess, 2013-

Eeva Murto, 2007-2011, levelező tag, 2011-

Chris Oliver, chair 2013-

Ed O'Neill, 2003-2007, az Aggregátum Munkacsoport (Working Group on Aggregates) elnöke, 2005-2011

Glenn Patton, 2003-2009

Pat Riva, chair 2005-2013

Miriam Säfström, 2009-2014

Athena Salaba, 2013-

Barbara Tillett, 2003-2011

Maja Žumer, 2005-2013

Az ISBD Felülvizsgáló Munkacsoport (ISBD Review Group) együttműködői:

Mirna Willer, 2011-2015

Françoise Leresche, 2015-

Az ISSN hálózat együttműködői:

François-Xavier Pelegrin, 2012-2014

Clément Oury, 2015-

A kulcsfontosságú egységesítési munkaértekezletekre meghívott szakértők és az FRBR Felülvizsgáló Munkacsoport korábbi tagjai:

Anders Cato, 2010

Massimo Gentili-Tedeschi, 2013-2014

Dorothy McGarry, 2011

Glenn Patton, 2009-2011

Miriam Säfström, 2016

Jay Weitz, 2014, 2016

A főként az FRBR_{OO} 2.4 verziójának kidolgozásában részt vevő CIDOC CRM Speciális Érdeklődési Csoport (CIDOC CRM Special Interest Group, CIDOC CRM SIG) tagjai:

Trond Aalberg

Chryssoula Bekiari

Martin Doerr, a CIDOC CRM SIG elnöke

Øyvind Eide

Mika Nyman

Christian-Emil Ore

Richard Smiraglia

Stephen Stead

2. fejezet Módszertan

2.1. Alkalmazási terület és célok

Az *IFLA könyvtári referenciamodell* (IFLA LRM) egy kiterjesztett entitás–kapcsolati modellezés keretei között kifejlesztett, magas szintű, elméleti referenciamodell. A modell a tágabb, általános értelemben vett bibliográfiai adatokra vonatkozik. Általános megközelítésében és módszertanában a modellezési folyamat, amelynek eredménye az IFLA LRM modell, átvette az eredeti FRBR-tanulmány megközelítési módját, amelynek leírása a következő:

„A tanulmány entitás-analízis technikát alkalmaz, amely a bibliográfiai rekord használóinak szempontjából kulcsfontosságú objektumok elkülönítésével kezdődik. Ezt követően meghatározza az egyes entítások jellemző tulajdonságait vagy ismérveit, valamint az entítások közötti kapcsolatokat, amelyek a használók számára különösen fontosak a bibliográfiai keresőkérdés megfogalmazásakor, értelmezi a keresésekre érkező válaszokat, és navigál a bibliográfiai rekordokban leírt entítások univerzumában. A tanulmányban kidolgozott modell alkalmazási területét tekintve mindenre kiterjed, de nem teljes körű a benne meghatározott entítások, ismérvek és kapcsolatok vonatkozásában. A modell elméleti szinten működik; nem vezet el az analízist egy teljes formában kidolgozott adatmodell által megkívánt szintig.” (FRBR, p. 4)

Az *IFLA könyvtári referenciamodell* a bibliográfiai információ logikai szerkezetét vezérlő általános alapelvek lefektetésére irányul anélkül, hogy előfeltevéseket fogalmazna meg ezen adatok tárolásáról bármely rendszerben vagy alkalmazásban. Ennek eredményeként a modell nem tesz különbséget a hagyományosan bibliográfiai- vagy állományrekordokban, illetve a név- vagy tárgyi authority rekordokban tárolt adatok között. A modell szempontjából mindezek az adatok a bibliográfiai információ fogalma alá tartoznak, és mint ilyenek, a modell alkalmazási területének részei.

Az *IFLA könyvtári referenciamodell* a gyakorlati alkalmazási területét a végfelhasználó szempontjai és szükségletei szerint meghatározott (lásd *3. fejezet*) felhasználói feladatokból származtatja. Ennek eredményeként a könyvtárak és bibliográfiai központok által használt adminisztratív, csak belső működésüket szolgáló metaadatok a modell alkalmazási területén kívül esnek.

A modell szerint a bibliográfiai információ a forrásoknak a könyvtárakban általában előforduló minden típusára vonatkozatható, emellett a modell igyekszik feltárni a bibliográfiai források közös vonásait és alapvető felépítésüket. A modell olyan szakkifejezéseket választ és olyan meghatározásokat ad, amelyek általánosságban mindenféle forrástípusra vagy minden releváns entításra alkalmazhatók. Következésképpen egyes sajátos nézőpontból vizsgált, vagy bizonyos forrástípusok vonatkozásában speciálisnak ítélt adatelemek általában nem szerepelnek a modellben. Azonban a *kifejezési forma* néhány lényeges, egyes forrástípusokra jellemző ismérvei megtalálhatók (mint a *nyelv*, a *térképészeti méretarány*, a *hangnem*, az *előadás közvetítő eszköze* ismérvek). Ez mutatja, hogy a modell miként bővíthető, és hogy alkalmas a *mű* egyik ismérve, a *reprezentatív kifejezési forma ismérve* alkalmazásának illusztrálására. A modell elméleti szinten átfogó, de csak jelzésértékű a benne meghatározott ismérvek és kapcsolatok tekintetében.

2.2. Az elméleti modell, mint a megvalósítás alapja

Az elméleti modell, ahogy az *IFLA könyvtári referenciamodell*ben megmutatkozik, magas szintű elméleti modell, és mint ilyen, iránymutatásként vagy alapként kíván szolgálni katalógizálási szabályzatok megalkotásához és bibliográfiai rendszerek megvalósításához. Bármilyen gyakorlati alkalmazása esetén meg kell majd határozni a részletezettség megfelelő szintjét, amely a modell összefüggésében vagy bővítést kíván, vagy inkább egyes kihagyásokat. Amennyiben viszont a modell hiteles átültetését kívánjuk elérni, tiszteletben kell tartanunk az entitások és a közöttük lévő kapcsolatok alapvető szerkezeti felépítését (beleértve a számosságra vonatkozó korlátozásokat is), valamint a kapcsolódó, implementálásra kerülő ismérveket.

Bár a *mű*, *kifejezési forma*, *megjelenési forma* és a *példány* entitások közötti szerkezeti kapcsolódások a modell szempontjából alapvetők, a megvalósítás nem igényli a modellben tárgyalt ismérveket és egyéb kapcsolatokat. Ha egy adott alkalmazás el is hagy egyes ismérveket vagy kapcsolatokat, a létrejött rendszer még a referenciamodell megvalósulásának tekinthető. Egy kompatibilis megvalósítás egy entitást elhagyhat a referenciamodellben tárgyaltak közül. Például a *példány* entitás szükségtelen lehet egy nemzeti bibliográfiában, amely nem tartalmaz *példányszintű* információt. Ez esetben a *példány* entitás számára meghatározott ismérvek és a *példány* entitással összefüggő kapcsolatok egyike sem kerül bevezetésre. Hasonlóképpen, ha csupán azért szerepel egy bizonyos *mű* egy adott katalógusban, mert a katalógust létrehozó könyvtár állományában tanulmányok találhatók meg adott *műről*, de a *műnek* egyetlen kiadása sincs meg, akkor a *mű* entitás ezen előfordulásához nincs szükség a *mű* és a *példány* közötti szerkezeti kapcsolatok létrehozására.

Az *IFLA könyvtári referenciamodell* számos eljárást kínál olyan bővítésekhez, amelyekre valamely megvalósítás folyamán szükség lehet. A *res* entitás *kategória* ismérvének meghatározása megengedi, hogy a megvalósítás során bármely entitáshoz létrehozzanak olyan alosztályokat, amelyek hasznosak lehetnek. A mintákat követve további, egyedi ismérvek adhatók hozzá bármely vagy minden entitáshoz, például az információforrások egyes típusainak lefedése céljából, vagy az *ágensek* további részleteinek megadásához. Más ismérvek, mint amilyen a *megjelenési forma közlése*, a bibliográfiai központ által alkalmazott katalógizálási szabályok előírásainak megfelelő altípusok megalkotását feltételezi. Több kapcsolat meghatározása általános szintű, ennek ugyancsak az a célja, hogy az egyes implementálások megfelelő finomításokat telessenek. A modell a szükséges szerkezeti felépítést és útmutatást nyújtja ahhoz, hogy az egyes implementálások konzisztens és koherens módon vezethessenek be egy-egy részletet, illeszkedve a modell alapvető szerkezetéhez.

Az *IFLA könyvtári referenciamodell* egyes kulcsfontosságú elemeinek meghatározása mindenféle katalógizálási szabályzat vonatkozásában összeegyeztethető kíván lenni a modell működtetésével. Erre példa a *mű* ismérvei közé tartozó *reprezentatív kifejezési forma* ismérv, amely rögzíti azokat a *kifejezési formához* kapcsolódó ismérveket, amelyek a *mű* jellemzéséhez lényegesek, anélkül, hogy előre meghatározná olyan követelményeket, amelyek egy adott katalógizálási szabályzatban alkalmazhatók.

A modell a katalógizálási szabályokban megadott döntések széles skáláját képes befogadni. Például a modell nem adja meg azokat a pontos kritériumokat, amelyek a *mű* entitás előfordulásait behatárolják. Ennek eredményeképp a modell nem írja elő az alkalmazás megkívánt szintjét ahhoz, hogy egy adott *kifejezési forma*, amely egy létező *kifejezési formán* alapul, ugyanazon *műhöz* tartozó további *kifejezési forma* legyen, vagy inkább egy önálló *műhöz* tartozó *kifejezési forma*. Mindemellett a modell gyakorlati célzatú illusztrálását olyan példákon keresztül mutatja be, amelyek az általánosan elfogadott, meglévő gyakorlatot tükrözik a határok meghúzását illetően. Például egy adott szöveg minden fordítását a könyvtári katalógusok általában együtt tartják, egyazon előnyben részesített cím alatt, ami azt jelzi, hogy a könyvtárosok magától értetődően minden fordítást ugyanazon *mű kifejezési formának* tekintenek; míg a jogászok merőben eltérő értelmezése szerint minden egyes fordítás önálló „műnek” számít. Elvi szinten a modell egyformán helyet ad mindkét megközelítésnek, és szabadságot ad a tekintetben, hogy mit „kell” tenni, ám mivel jelen dokumentum a könyvtáros közösség számára készült, így a fordítások példáját *kifejezési formaként* tárgyalja, hogy az könnyen érthető legyen a célközönség számára.

2.3. Egységesítési folyamat a funkcionális követelmények elméletimodell-családjában

A modell egységesítési folyamata több volt, mint egy egyszerű szerkesztési folyamat, amely a funkcionális követelmények három modelljét (FRBR, FRAD, FRSAD) egybeilleszti. Mivel a három modell alkalmazási területe és nézőpontja jelentős mértékben eltér, mint ahogy némely megegyező kérdések tekintetében az alkalmazott megoldások is különböznek, választani kellett közöttük a modell alapjául szolgáló koncepció belső konzisztenciájának biztosítása érdekében. Lényeges volt egy következetes szemlélet érvényesítése a kezdetektől fogva, hogy olyan elméleti alapot adjon, amely feloldja a modellek eltéréseit. A következetes nézőpont alkalmazása, vagy az ontológiai elköteleződés megköveteli, hogy egyes kulcsfontosságú pontokon csupán egyetlen választás legyen az elképzelhető alternatívák közül, amelyek kompatibilisnek tekinthető a modellel. Egy konzisztens egységesített modell kidolgozása megkívánta, hogy friss szemmel nézzük a modelleket, ami azt is lehetővé tette, hogy magába ötvözze azokat a meglátásokat, amelyeket az első kiadásuk óta folyó felhasználói felmérések és a modellekkel való munka során szerzett tapasztalatok nyújtottak.

A modell minden egyes elemére vonatkozóan (használati feladatok, entitások, ismérvek, kapcsolatok), párhuzamosan történt a meglévő FRBR, FRAD és FRSAD meghatározások vizsgálata, a célzott jelentéstartalmak szerint felsorakoztatva, majd általánosítással alakítva őket. Elsőként a használati feladatok vizsgálata került sorra, mivel ez fókuszot és funkcionális kiterjedést adott a további modellezési döntésekhez. A következő vizsgált elem az entitás volt, majd felváltva a kapcsolatok és az ismérvek. Az entitások, ismérvek és kapcsolatok modellezése több változaton keresztül állt össze, mivel minden egyes átfuttatás újabb egyszerűsítéseket és pontosításokat tárt fel, amelyek egyöntetű alkalmazása az egész modell tekintetében szükségesnek bizonyult. Végül minden meghatározás, alkalmazási területre vonatkozó megjegyzés és példa szövegezése elkészült, és a teljes modellmeghatározás ellenőrzése következett a konzisztencia és a teljesség szempontjából.

Egy entitás megtartásának vagy létrehozásának fő kritériuma az volt, hogy legalább egy jelentős érvényességi körnek vagy értéktartománynak legyen rá szüksége, vagy legalább egy olyan releváns ismérve legyen, ami logikusan nem általánosítható egy, az entitás fölötti szuperosztályba (felső szintű csoportba) soroláshoz. A kapcsolatok és ismérvek értékelésében fontos tényező volt annak meghatározása, hogy azok vajon általánosíthatók-e, beleértve azt is, vajon szuperosztályú entitásnak nyilváníthatók-e egy magasabb szinten. További entitások is kerültek a modellbe, amennyiben annak egyszerűsítését szolgálták, lehetővé téve a kapcsolatok és ismérvek számának csökkentését.

Míg az entitások és a köztük lévő kapcsolatok a modell vázát alkotják, az ismérvek adják a testet az entitások egy-egy előfordulásának leírásához. A modell nem írja elő, hogy egy ismérv „egyértékű” vagy „többértékű” (azaz, hogy a megfelelő adatelem ismétlődő-e vagy sem).

Egy tényleges megvalósításban alapvetően két módja van egy ismérv kifejezésének:

- egy ismérv kifejezhető egyszerűen szó szerint (egy betű- vagy számsorral...): ezt nevezi az OWL (Web Ontology Language [= szemantikus webszolgáltatások ontológialeíró nyelve]) „adattípusú tulajdonságnak”;
- egy ismérv kifejezhető egy külső forrásra (bármilyen tájékoztató vagy normatív dokumentumra, például authority állományra vagy kódjegyzékre) mutató URI (Uniform Resource Identifier [= egységes erőforrás-azonosító]) révén, amely esetben leginkább kapcsolatként modellezhető, nem csupán ismérvként, a modell azonban szándékosan agnosztikus marad a megvalósítás tekintetében: ezt az OWL „objektumtulajdonságnak” nevezi.

Némely ismérv bármelyik módon kifejezhető, egyesek csak ténylegesen, szó szerint; azok esetében, amelyek csak URI-ként írhatók le, modellezésük elsődlegesen kapcsolatokként történt.

Az *IFLA könyvtári referenciamodell* egy tömör modellszabványzó dokumentum, amely alapvetően formázott táblázatokról és ábrákról áll. A funkcionális követelmények elméletimodell-családjához készült IFLA-szótárak korábbi tapasztalatai azt jelezték, hogy egy jól strukturált dokumentum megkönnyíti például a Linked Open Data (LOD), azaz kapcsolt nyílt adat alkalmazások használatához szükséges névtér-specifikációk elvégzését, és mérsékli a félreérthetőség lehetőségét. Az FRBR modell kidolgozása óta a környezet megváltozott, új igények jelentkeztek, különösképp az adatoknak a szemantikus webes alkalmazásokban történő újrafelhasználását tekintve, ami ezt a szempontot a modell-leírás bemutatásának szerves részévé tette a tervezés megkezdésekor.

Az *IFLA könyvtári referenciamodell* e dokumentumban bemutatott leírása önmagában mindent magában foglal. Követése nem kívánja meg más dokumentum ismeretét. Pontosabban felváltotta a három megelőző modellhez tartozó modell-leíró dokumentumokat.

2.4. Kapcsolatok más modellekkel

Az *IFLA könyvtári referenciamodell* kidolgozásával egy időben, párhuzamos folyamatként zajlott az FRBR objektum-orientált meghatározása. Az FRBR_{OO} 1.0 verziója (amelyet először 2009-ben publikáltak) az eredeti FRBR modellt a múzeumi információkra kialakított *CIDOC elméleti referenciamodell* (CIDOC CRM) kiterjesztéseként valósította meg. Bővítése nyomán magában foglalta a FRAD és FRSAD által megfogalmazott entitásokat, ismérveket és kapcsolatokat, létrehozva ezzel az FRBR_{OO} 2.4 verzióját (amelyet 2016-ban hagytak jóvá). A modellbővítő munkálatok háttérében elkezdődött a modell entitás-kapcsolat formalizálásának rendbetétele, ez azonban nem befolyásolta az *IFLA könyvtári referenciamodell* definíciója során hozott döntéseket. Az IFLA LRM egy igen általános, felső szintű modell, az FRBR_{OO}-hoz viszonyítva kevesebb részletet tartalmaz, ami az általánosítás szintjén összevethető kíván lenni a CIDOC CRM leírásával.

Az *IFLA könyvtári referenciamodell*, amint azt a neve is jelzi, modell marad, amely a könyvtáros közösségtől ered a könyvtári adatok szolgálatában. Nem szeretné korlátozni a többi kulturális örökséget kezelő közösséget az adott közösség számára releváns adatok fogalomalkotásában. A közösségek közötti párbeszéd, amelyet a több hatókörű ontológiák kidolgozása során nagy érdeklődés kísér, lehetőséget kínál a felhasználók tökéletesebb kiszolgálására. A könyvtári terület egyetlen, egységes modelljének kialakítása, mint amilyen az IFLA LRM, kedvező és szükséges előfeltétele bármely közös tevékenységnek bármilyen jövőbeli közös modell kifejlesztéséhez.

Az *IFLA könyvtári referenciamodell* a funkcionális követelmények elméletimodell-családjának három előző modelljéből, az FRBR, FRAD és FRSAD modellekből származik, de azoktól különálló. Az előző három modell és az IFLA LRM közti átállás megkönnyítése érdekében elkészült egy a főbb különbségek áttekintését és részletes megfeleltetéseket tartalmazó, önálló kísérődokumentum, amely 2017-ben jelent meg az alábbi címen: *Az átállást könnyítő megfeleltetések: az FRBR-ban, a FRAD-ban és az FRSAD-ban megtalálható használói feladatok, entitások, ismérvek és kapcsolatok megfeleltetése az IFLA könyvtári referenciamodellben található megfelelőikkel*. Ezek a megfeleltetések minden az FRBR, FRAD és FRSAD modellekben meghatározott használói feladatot, entitást, ismérvet és kapcsolatot tartalmaznak. A vonatkozó FRBR, FRAD és FRSAD elemek elhelyezkedéséből kiindulva az átállást könnyítő megfeleltetések dokumentálják ezen elemek elrendeződésének eredményét az *IFLA könyvtári referenciamodell* leírásában. Az elemek megmaradhattak (valószínűleg eltérő megnevezéssel, vagy általánosított meghatározással), összeolvadhattak, általánosított értelmezést kaphattak, eltérően modellezhetők, vagy helytelennek nyilváníthatók őket (az alkalmazás körén kívül eső, vagy másként, a modell szintjének nem megfelelő elemek – például egyes elemeket elutasítottak túlságosan aprólékos voltuk miatt, egy bővítésben azonban alkalmazhatók lehetnek). A modellezési különbségek gyakori példája több korábbi ismérv esete, amelyeket az IFLA LRM a *hely* és az *időtartam* entitásokhoz tartozó kapcsolatokként modellez.

Az *Átállást könnyítő megfeleltetések* (Transition mappings) egy egyszeri kísérő dokumentum, magának az *IFLA könyvtári referenciamodell*nek a megértéséhez nem szükséges. Fő célja a meglévő alkalmazások átállításának

segítése az IFLA LRM-re. A táblázatok bárki érdeklődésére számot tarthatnak, aki követni kívánja az IFLA elméleti modellek fejlődését az eltelt időszakban. Az *Átállást könnyítő megfeleltetések* dokumentum a továbbiakban nem frissül, hogy tükrözze az IFLA LRM modell bármely jövőbeli fejlődését.

3. fejezet Használók és használói feladatok

3.1. A használók köre

A modell fókuszát adó használói feladatok megfogalmazásában a bibliográfiai és az authority adatok használóit tekintve egy széles kör szükségleteit vették figyelembe. Az adatokat használhatják olvasók, egyetemi hallgatók, kutatók és a végfelhasználók más típusai, a könyvtári személyzet, az információs lánc más szereplői, köztük a kiadók, terjesztők, eladók stb. Ezen embercsoportok adathasználatának nagy része speciális használói esetként jelenik meg a 3.2 táblában (a 3.3. szakasz alatt) meghatározott öt általános használói feladat egyikeként.

A modell elsősorban a végfelhasználók (és a végfelhasználókat képviselő közvetítők) által megkívánt adatokkal és működőképességgel foglalkozik, hogy információs igényeiket kielégítse. A könyvtári személyzet és mások, akik az adatok létrehozásáért és karbantartásáért felelnek, gyakran ugyanazokat az adatokat használják munkájuk során, mint a végfelhasználók, hasonló feladatok végrehajtásához, ezek a feladatok úgyszintén a modell hatókörébe tartoznak. Emellett adminisztratív és jogkezelési adatokra is szükség van a bibliográfiai és az authority adatok kezeléséhez, hogy megfeleljenek a használói igényeknek. Míg ezek az adatok és a velük összefüggő adminisztratív feladatok létfontosságúak a szolgáltatás ellátása szempontjából, ezek a feladatok nem tartoznak a modell hatóköréhez vagy irányultságához. A jogkezeléshez tartozó metaadatok annyiban tartoznak a modell hatóköréhez, amennyiben a használó azon képességére vonatkoznak, hogy végrehajtsa a *hozzáférés* feladatot.

3.2. Használói feladatok összegzése

Az ebben a fejezetben leírt öt általános használói feladat a modell hatókörének meghatározására szolgál, egyben megerősíti a modell kifelé, a végfelhasználói igények felé forduló irányultságát. A használói feladatokat abból a szempontból fogalmazták meg, hogy támogassák a használót azok elvégzésében. A feladatok leírásában a „forrás” kifejezés igen tág értelemben használatos. A modellben meghatározott entitások bármely előfordulását magában foglalja, a tényleges könyvtári forrásokat ugyancsak. Ezzel elismerést nyer, hogy a végfelhasználó szempontjából a könyvtári források a leginkább relevánsak.

Az információkeresési folyamat felosztása öt általános feladatra kiemeli ennek a folyamatnak minden egyes alapvető szempontját. Bár a feladatok itt egy bizonyos sorrendben szerepelnek, ez nem kíván arra utalni, hogy ezek mind kötelező lépések egy ideális információkereső folyamatban. A valóságban az információkeresés ismétlődő, és bármely szakaszában eltérhet. Egyes használói feladatok lényegében egyidejűleg történhetnek a használó fejében is (például *azonosítás* és *kiválasztás*). Legfőképpen a *felderítés* egy a többi feladattól elkülönülő dimenzió: néhány esetben további információkeresési folyamatok kiindulópontja, más esetben teret enged a böngészésnek minden különösebb információs cél nélkül.

3.1. tábla	Használói feladatok összegzése
Megtalálás	Információ összegyűjtése egy vagy több, a használót érdeklő forrásról bármely releváns jellemző szerinti kereséssel
Azonosítás	A talált források természetének világos megértése, és a hasonló források közötti különbségtétel
Kiválasztás	A talált források megfelelőségének meghatározása, az egyes források elfogadásának vagy visszautasításának lehetővé tétele
Elérés	Hozzáférés a forrás tartalmához
Felderítés	A források felfedezése a köztük lévő kapcsolatok használatával, ezáltal a források összefüggésbe helyezése

3.3. Használói feladatok meghatározása

3.2. tábla Használói feladatok meghatározása		
Feladat	Meghatározás	Megjegyzés
Megtalálás	Információ összegyűjtése egy vagy több, a használót érdeklő forrásról bármely releváns jellemző szerinti kereséssel	<p>A <i>megtalálás</i> feladat a keresésről szól. A használó célja, hogy egy keresés eredményeként összegyűjtse az entitások egy vagy több előfordulását. A keresésben alkalmazhatja egy entitás ismervét vagy kapcsolatát, vagy az ismérvek és kapcsolatok bármilyen kombinációját.</p> <p>A feladat megkönnyítése érdekében az információs rendszer a megfelelő kereső elemek vagy funkciók felkínálása révén törekszik a hatékony keresés lehetővé tételére.</p>
Azonosítás	A talált források természetének világos megértése, és a hasonló források közötti különbségtétel	<p>Az <i>azonosítás</i> feladat során a használó célja az, hogy jóváhagyja, hogy az entitás leírt előfordulása megfelel a keresett előfordulásnak, vagy megkülönböztessen két vagy több hasonló jellemzőkkel bíró előfordulást. A használó sikertelen keresés esetén is fel szeretné ismerni a bemutatott források alapvető jellemzőit.</p> <p>A feladat megkönnyítése érdekében az információs rendszer a benne található források világos leírására törekszik. A leírás a használó számára felismerhető és könnyen értelmezhető kell, hogy legyen.</p>
Kiválasztás	A talált források megfelelőségének meghatározása, az egyes források elfogadásának vagy visszautasításának lehetővé tétele	<p>A <i>kiválasztás</i> feladat a választási lehetőségekre adott reagálásról szól. A használó célja a bemutatott források közül választás, hogy melyikük nyomán halad tovább. A használó másodlagos igényei vagy korlátai maguk után vonhatnak tartalmi vonatkozásokat, a célközönséget stb.</p> <p>A feladat megkönnyítése érdekében az információs rendszernek elegendő és megfelelő információ nyújtásával kell lehetővé tenni/támogatni a relevancia megítélését a megtalált források tekintetében, hogy a használó döntést hozhasson és annak megfelelően járhasson el.</p>
Elérés	A forrás tartalmának elérése	<p>A használó célja az <i>elérés</i> feladat során, hogy egy szurrogátum tanulmányozásától valóban eljusson a kiválasztott könyvtári információforrással történő találkozásig.</p> <p>A feladat megkönnyítése érdekében az információs rendszernek vagy közvetlen elérést kell nyújtania az online információhoz, vagy helymeghatározást adnia a fizikai forrásokhoz, továbbá minden olyan útmutatást és hozzáférési információt nyújtania kell, ami a művelet végigviteléhez szükséges, és jeleznie kell bármilyen hozzáférési korlátozást.</p>
Felderítés	A források felfedezése a köztük lévő kapcsolatok használatával, és a források összefüggésbe helyezése	<p>A <i>felderítés</i> feladata a leginkább nyílt végű használati feladat. A használó böngészést indíthat egyik információforrástól a másikig, váratlan összeköttetéseket létrehozva, vagy megismerhet a továbbiakban elérhető információforrásokat. A <i>felderítés</i> feladata által igazolást nyer a szerendipitás fontossága az információkeresésben.</p> <p>A feladat megkönnyítése érdekében az információs rendszer törekszik a felfedezés támogatására azzal, hogy világossá teszi a kapcsolatokat, információt nyújt az összefüggésekről és navigálási funkciót kínál.</p>

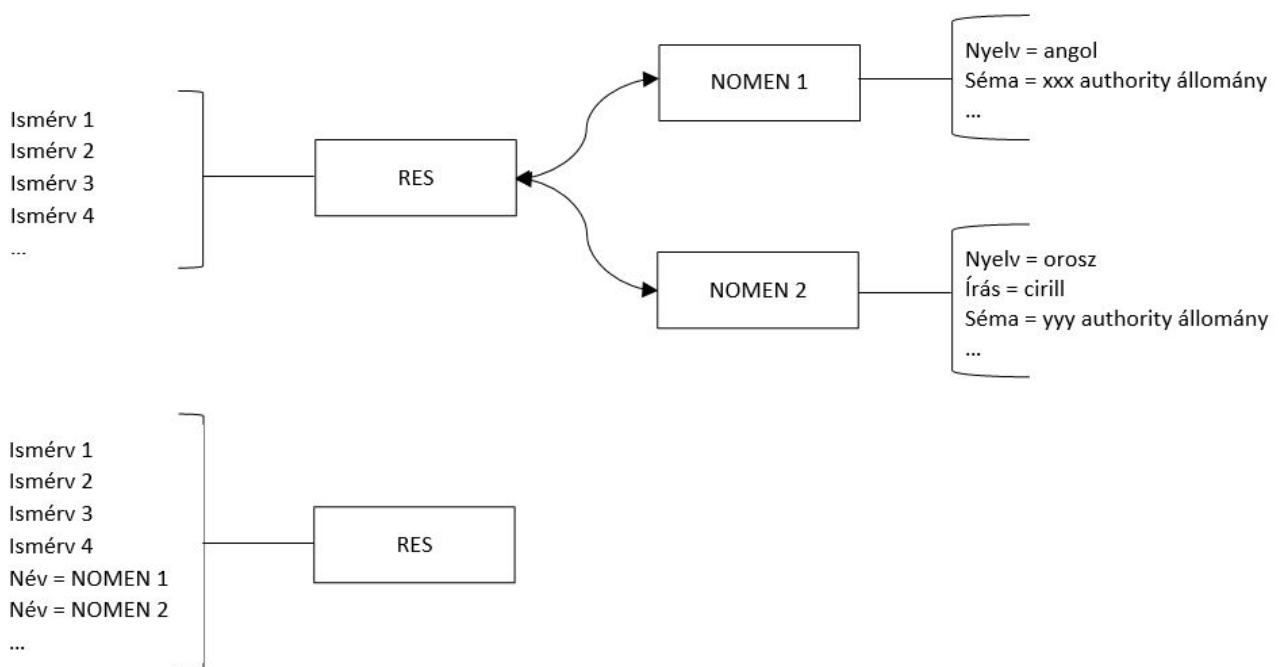
4. fejezet A modell meghatározása

Az e fejezetben bemutatott hivatalos modellmeghatározás az entitás-kapcsolati modellek három elemét foglalja magában, ezek:

- entitások: az osztályok, amelyekre az érdeklődés irányul, leírásuk a 4.1. szakaszban;
- ismérvek: az adatok, amelyek az entitások előfordulásait jellemzik, leírásuk a 4.2. szakaszban;
- kapcsolatok: tulajdonságok, amelyek összekötik az entitások előfordulásait, a 4.3. szakaszban.

Az entitás-kapcsolati modellekben az entitások határozzák meg a modell keretét és csomópontokként működnek, míg a kapcsolatok egymáshoz kötik az entitásokat. Az ismérvek az entitásoktól függenek, és információt nyújtanak az entitásokról. A 4.1. tábla a modellelemek működését illusztrálja a *res* összefüggésében adott modellező kifejezések lehetőségeit alkalmazva: vagy entitásként, vagy ismérvként. Az első modell (amelyet az LRM is alkalmaz) azt mutatja, hogy egyetlen *res* kapcsolatban állhat két külön *nomen* entitás előfordulásával a megjelölés/megnevezés kapcsolatán keresztül, és minden entitáshoz tartoznak ismérvértékek. Az alsó modell azt az alternatívát mutatja, amelyik a *nomen* a *res* entitás ismérvként kezeli. Ebben az esetben viszont a „név” ismérvnek nem lehetnek ismérvei, és nem létesíthetők kapcsolatok a fogalmak és a modell bármely más entitása között.

4.1. ábra Alternatív entitás-kapcsolati modellek *nomenek*hez

A modell minden eleme számozott az egyértelmű hivatkozás érdekében. Az alkalmazott számozási szabályok szerint az „LRM-” előtagot az elemtípus angol elnevezésének megfelelő betű követi (E = entity [entitás]; A = attribute [ismérv]; R = relationship [kapcsolat]) és egy sorszám. Az ismérveknél az ismérv által meghatározott entitás száma az (ismérvet jelző) „A” betű és ismérvsorszám előtt beszúrva szerepel, és az ismérv sorszámozása minden entitás alatt újrakezdődik. Minden entitás, ismérv és kapcsolat rövid elnevezést is kapott. Bár a kiválasztott elnevezések a vonatkozó entitás, ismérv vagy kapcsolat lényegét igyekeznek megragadni, lehetetlen egy tömör fogalom vagy kifejezés révén teljességgel átadni a modell elemeinek jelentését. A modell bármely szempontú alkalmazása előtt fontos megismerni az entitás, ismérv vagy kapcsolat meghatározását és teljes alkalmazási területét.

4.1. Entitások

4.1.1. Bevezetés

A modell azokat az entitásokat határozza meg, amelyek kulcsfontosságú szerepet töltenek be a könyvtári információs rendszerek használóinak szempontjából. Az entitások meghatározása általános, átfogó, a használói szükségletek kielégítését szolgáló leginkább releváns jellemzőket kiemelő fogalmakat használ. Az entitások a modellben kiemelt kapcsolatok tekintetében az érvényességi kör (domain) és az értéktartomány (range) szerepét töltik be. Az egyes entitásokhoz megadott ismérvek az entitások további jellemzésére szolgálnak.

Minden entitás a fogalmi objektumok egy elvont osztályának felel meg. Az egyes entitásoknak sok előfordulása van, ezeket a bibliográfiai, állomány- vagy authority adatok írják le. Egy entitást kinevezhetünk más entitások feletti főosztálynak, így az entitások alosztályként kapcsolódnak a főosztályhoz. Egy alosztály entitásának bármely előfordulása egyben a főosztály előfordulása is. Ez a továbbfejlesztett entitás-kapcsolati modellek struktúrájának részét képezi, és kifejezhető a besorolást jelző „az egy” (azaz [az angol nyelvű „is a” szókapcsolat nyomán] **IsA**) megjelöléssel. Például a *személy* entitás az *agens* entitás alosztálya, amelynek kifejezése: *személy IsA agens*. Mivel minden *személyre* érvényes, hogy „az egy” *agens*, az *agens* entitáshoz tartozó bármelyik kapcsolat vagy ismérv a *személy* entításra is érvényes lesz anélkül, hogy szükség lenne ennek határozott kijelentésére a *személy* entitás vonatkozásában. Az ellenkező irányban ez nem állja meg a helyét; az alosztályok entitásai számára konkrétan meghatározott kapcsolatok vagy ismérvek a főosztály egészére nem vonatkoznak. Így például a *személy* és a *hely* entitások között meglévő „születési helye” kapcsolat esetében a kapcsolat nem érvényes az *agens* azon csoportjára, amelyek egy közösséget írnak le.

Lehetnek korlátozások a különféle entitások között. Általában, az **IsA** hierarchikus kapcsolatban álló entításoktól eltérő entitásokat a modell egymást kölcsönösen kizáró elemekként kezeli. Az egymást kölcsönösen kizáró entitásoknak nem lehet olyan előfordulásuk, amely egyidejűleg több ilyen entitás előfordulása. Ez azt jelenti, hogy például nem lehet valami egyúttal egy *személy* entitás előfordulása és egy *kollektív agens* entitás előfordulása is. Ugyanakkor lehet valami természeténél fogva a *közösségi agens* entitás előfordulása és egyúttal az *agens* entitás előfordulása is. Hasonlóképpen, nem lehet valami egyszerre a *megjelenési forma* entitás (egy elvont entitás, egy halmaz) előfordulása és egy *példány* entitás (egy bizonyos, konkrét példány) előfordulása is.

4.1.2. Osztály vagy az entitások „IsA” hierarchiája

A 4.1. tábla táblázatos formában mutatja be a 4.2. táblában, a 4.1.3. szakaszban tárgyalt entitások közötti főosztály és alosztály kapcsolatokat. A modell egyetlen felső szintű entitást tartalmaz, ez a *res*, a táblázat első oszlopában; minden más entitás közvetlenül vagy közvetve a *res* alosztálya. A *res* entitáshoz közvetlenül kapcsolódó nyolc entitást a második oszlop tartalmazza: *mű*, *kifejezési forma*, *megjelenési forma*, *példány*, *agens*, *nomen*, *hely*, *időtartam*. A harmadik oszlop mutatja azt a két entitást, amelyek az *agens* entitás alosztályai: *személy* és *kollektív agens*.

4.1. tábla Entitások hierarchiája		
Felső szint	Második szint	Harmadik szint
LRM-E1 Res		
--	LRM-E2 Mű	
--	LRM-E3 Kifejezési forma	
--	LRM-E4 Megjelenési forma	
--	LRM-E5 Példány	
--	LRM-E6 Ágens	
--	--	LRM-E7 Személy
--	--	LRM-E7 Kollektív agens
--	LRM-E9 Nomen	
--	LRM-E10 Hely	
--	LRM-E11 Időtartam	

4.1.3. Entitások részletes meghatározása

Az alábbi 4.2. tábla leírja a modellben közölt összes entitást. Az entitások LRM-E1-től LRM-E11-ig sorszámozottak. Az azonosítószámot először az entitás neve követi, majd egy rövid meghatározás és a vonatkozó korlátozások, mindez egyazon sorban. A következő sorokban egy hosszabb megjegyzés szerepel az alkalmazási területről és egy válogatás az illető entitás előfordulásainak példáiból. Annak érdekében, hogy minden entitás célja és a hozzájuk tartozó előfordulások fajtái teljességgel érthetők legyenek, fontos a meghatározás és az alkalmazási terület megismerése. Az entitások nevei bizonyos fokig önkényesek, gyors segédletként kívánnak szolgálni az entitásokra való hivatkozásokor a további, ismérvekről és kapcsolatokról szóló fejezetekben. Egy entitás neve önmagában nem adja át az entitás mögött rejlő teljes jelentéstartalmat.

Minden a *nomen* entitástól eltérő entitás példáinak vizsgálatakor azt is szem előtt kell tartani, hogy az entitások előfordulásaihoz hivatkozásra van szükség egy olyan *nomen* által, amely összefügg az illető előfordulással, de maga az előfordulás lesz a példa, és nem a *nomen*. Ha szükséges kiemelni a *res* és az azt kifejező *nomen* megkülönböztetését, akkor kapcsos zárójelben ({ }) megadjuk a *res* entitás előfordulásának leírását, míg a *nomen* entitás előfordulását kifejező fogalmat szimpla idézőjellel (' ') tüntetjük fel. Továbbá, ha a különbségtétel szükséges, egyszerű, dupla idézőjel (" ") jelöli a *nomen* entitás egy előfordulásához tartozó *nomen karakterlánc* ismérv értékét.

4.2. tábla		Entitások	
Azonosító	Név	Meghatározás	Korlátozások
LRM-E1	Res	A tárgyalási univerzum bármely entitása	
	Megjegyzések az alkalmazási területről	<p><i>Res</i> (latin, „dolog”) a modell legmagasabb szintű entitása. A <i>res</i> kézzelfogható vagy fizikai dolgokat és elvont fogalmakat egyaránt magában foglal. Mindent magában foglal, ami releváns a bibliográfiai univerzumban, amely adott esetben a tárgyalási univerzum. A <i>res</i> főosztálya minden más, egyértelműen meghatározott entitásnak, és bármely más, közelebből nem minősített entitásnak.</p>	
	Példák	<ul style="list-style-type: none"> • {Homérosz: Odüsszeia} [ókori görög <i>mű</i>] • {Henry Gray: Az emberi test anatómiája} [orvosi <i>mű</i> a 19. századból, írta Henry Gray] • {Codex Sinaiticus} [kézirat, tartalmazza többek között a görög nyelvű keresztény Bibliát] • {Henry Gray} [<i>személy</i>, orvos, orvosi művek szerzője] • {Agatha Christie} [<i>személy</i>, detektívregények szerzője] • {Miss Jane Marple} [számos Agatha Christie regény és történet szereplője] • {Lassie} [képzeletbeli nőtény, hosszú szőrű skót juhászkutya, Eric Knight, első ízben 1940-ben kiadott <i>Lassie hazatér</i> című regényének főhőse, számos film- és televíziós produkció szereplője] • {Pal} [hím, hosszú szőrű skót juhászkutya, élt 1940. június 4-től 1958 júniusáig, 1943-1954 között filmen alakította Lassie szerepét (Pal leszármazottai közül többen is játszották Lassie karakterét filmekben és televíziós műsorokban)] • {Lassie} [nőtény collie korcs kutya, Lyme Regisben, Angliában élt, 1915 január 1-jén megmentett egy halottnak vélt tengerészt, valószínűleg ő inspirálta Lassie karakterét] • {Könyvtári Egyesületek és Intézmények Nemzetközi Egyesülete, IFLA} [egyesület] • {a Romanov család} [orosz császári család] • {olasz-kanadaiak} [emberek csoportja, nem <i>kollektív ágens</i>] • {Jób} [bibliai alak] • {Hórusz} [ókori egyiptomi istenség] • {a Queen's University diplomásai 1980-1990 között} [emberek csoportja, nem <i>kollektív ágens</i>] • {anatómia} [fogalom] • {a tibeti írás} [a tibeti nyelvhez tartozó írásrendszer] • {Eiffel-torony} [ember alkotta építmény] • {konzol asztal, 1769-ben készítette Giovanni Battista Piranesi, a Rijks Múzeum (Rijksmuseum) gyűjteményének, BK-1971-14 számú darabja} [egyedi tárgy] • {Párizs, Franciaország} [város] • {Atlantisz} [legendás kontinens] • {Óceánföld} [elképzelt világ, Ursula K. Le Guin <i>Szigetvilág trilógiájában</i>] 	

4.2. tábla		Entitások	
Azonosító	Név	Meghatározás	Korlátozások
		<ul style="list-style-type: none"> • {az 1920-as évek} [<i>időtartam</i>] • {a hastingsi csata} [<i>esemény</i>] • {lovak} [<i>emlős faj</i>] • {a Seabiscuit nevű versenyló} [<i>egy bizonyos, megnevezett állat</i>] 	
LRM-E2	Mű	Egy önálló alkotás szellemi vagy művészi tartalma	Főosztálya: <i>res</i> A <i>mű</i> , <i>kifejezési forma</i> , <i>megjelenési forma</i> és <i>példány</i> entitások kölcsönösen kizárják egymást
	Megjegyzések az alkalmazási területről	<p>A <i>mű</i> elvont entitás, amely megengedi olyan kifejezési formák egy csoportba gyűjtését, amelyek egymással funkcionálisan azonosak vagy majdnem azonosak. A mű fogalmi megközelítés, egy kézzelfogható tárgy nem azonosítható úgy, mint a <i>mű</i>.</p> <p>A <i>mű</i> lényege a közös tartalmat alkotó fogalmak és ideák olyan együttállása, amit egyazon <i>mű kifejezési formájaként</i> határozunk meg. Egy <i>mű</i> a különféle <i>kifejezési formákban</i> meglévő tartalom közös vonásainak azonosításán keresztül érzékelhető. A ténybeli vagy tematikus tartalmi hasonlóság ugyanakkor egymagában nem elegendő többféle <i>kifejezési forma</i> összecsoportosításához, és egy <i>mű</i> egyazon előfordulásaként történő értelmezéséhez. Például két tankönyv, mindkettő bevezetés a differenciálszámításba, vagy két olajfestmény ugyanarról a tájképről (még ha ugyanaz a művész festette is mindkettőt), eltérő <i>műveknek</i> tekintendők, ha egymástól független szellemi vagy művészi erőfeszítés révén jöttek létre.</p> <p>A forrásgyűjtemény <i>művek</i> és sorozati <i>művek</i> összecsoportosítása esetében a <i>mű</i> lényege a kiválasztás, az összeállítás és a megrendelés alapelve vagy terve, amely szerint a más <i>művek kifejezési formái</i> beépülnek az így létrejövő aggregátum <i>megjelenési formába</i>.</p> <p>A <i>mű</i> léte együtt jár az első <i>kifejezési formájának</i> létrehozásával, <i>mű</i> nem létezhet anélkül, hogy ne legyen (vagy valamikor a múltban ne lett volna) legalább egy <i>kifejezési formája</i>.</p> <p>Egy <i>mű</i> utólagosan ismerhető fel, egyedi megvalósulásainak vagy a <i>mű kifejezési formájának</i> tanulmányozása révén. A <i>mű</i> az a szellemi vagy művészi alkotás, amely a <i>mű</i> mindegyik eltérő <i>kifejezési formája</i> mögött meghúzódik. Ennek eredményeként egy <i>mű</i> előfordulásaként azonosított tartalom új <i>kifejezési formaként</i> alakulhat tovább.</p> <p>A bibliográfiai és kulturális hagyományok kulcsszerepet játszanak a <i>művek</i> hasonló előfordulásai között húzódó határvonalak pontos kijelölésében. A használói szükségletek képezik a döntés alapját, hogy egy <i>kifejezési forma</i> előfordulásai egy <i>mű</i> egyazon előfordulásához tartozónak tekinthetők-e. Ha a használók többsége, igen általános céllal a <i>kifejezési formákat</i> intellektuális szempontból azonosnak tekinti, akkor ezeket a <i>kifejezési formákat</i> ugyanazon <i>mű kifejezési formájaként</i> tartjuk számon.</p> <p>Általában amikor jelentős mértékű önálló szellemi vagy művészi munka befektetésével jár egy <i>kifejezési forma</i> létrehozása, az eredményt új <i>műnek</i> tartjuk, származási kapcsolattal a forrásnak tekintendő <i>műhöz</i>. Így a</p>	

4.2. tábla	Entitások	
		<p>parafrázisokat, átiratokat, gyermekeknek szánt átdolgozásokat, paródiákat, egy téma zenei variációit, egy zenei kompozíció szabad átirásait rendszerint új műveknek tekintjük. Hasonlóképpen: egy mű adaptálása az egyik irodalmi vagy művészi formáról egy másikra (például dramatizálás, átdolgozás egy képzőművészeti formáról egy másikra stb.) ugyancsak új műnek tekintendő. A tartalmi összefoglalók, kivonatok, áttekintések szintén új műveknek tekintendők.</p>
	<p>Példák</p>	<ul style="list-style-type: none"> • {Homérosz: <i>Odiüsszeia</i>} • {Henry Gray: <i>Az emberi test anatómiája</i>} • {Agatha Christie: <i>Tűkrökekel csinálják</i>} • {Laura Hillenbrand: <i>Vágta: egy amerikai sportlegenda története</i>} • {Eric Knight: <i>Lassie hazatér</i>} • {<i>Lassie hazatér</i>} [film, bemutató: 1943] • {Ursula K. Le Guin: <i>The Earthsea trilogy</i>} • {Ursula K. Le Guin: <i>Atuan sírjai</i>} [regény, a <i>Szigetvilág</i> trilógia része] • {René Goscinny, Albert Uderzo: <i>Asterix, a gall</i>} [közösén létrehozott mű, írta René Goscinny, rajzolta Albert Uderzo] • {Johann Sebastian Bach: <i>A fuga művészete</i>} • {Wolfgang Amadeus Mozart: <i>Zongoraszonáta, KV 281, B-dúr</i>} • {Wolfgang Amadeus Mozart: <i>Rondo KV 494</i>} • {Johannes Brahms: <i>Vonósnégyes Op. 51, no. 1, C-moll</i>} • {<i>IFLA Journal</i>} • {<i>IFLA series on bibliographic control</i>} [monografikus sorozat, forrásgyűjtemény mű] • {Francois Truffault filmje: <i>Jules és Jim</i>} • {<i>Microsoft Excel</i>} • {The Dewey Decimal Classification (DDC)} • {WebDewey} [számítógépes program a DDC megjelenítéséhez és kereséséhez, készítette a Pansoft GmbH] • {az Ordnance Survey térképsorozata: <i>1:50 000 Landranger series</i>} • {Auguste Rodin szobra: <i>A gondolkodó</i>} • {Raoul Dufy képe: <i>Lóverseny Epsomban</i>} • {Barnett Newman képe: <i>Voice of fire</i>} • {<i>I want to hold your hand</i>} [John Lennon és Paul McCartney dalszerzeménye]

4.2. tábla		Entitások	
Azonosító	Név	Meghatározás	Korlátozások
LRM-E3	Kifejezési forma	A szellemi vagy művészi tartalmat hordozó jelek sajátos kombinációja	Főosztálya: <i>res</i> A <i>mű</i> , <i>kifejezési forma</i> , <i>megjelenési forma</i> és <i>példány</i> entitások kölcsönösen kizárják egymást
	Megjegyzések az alkalmazási területről	<p>A <i>kifejezési forma</i> bármilyen formájú vagy fajtájú jelek sajátos kombinációja (beleértve a vizuális és hangjeleket, vagy a testbeszédet), amelyek rendeltetésszerűen szellemi vagy művészi tartalmat hordoznak, és mint ilyen azonosíthatók. A „jel” fogalmát itt szemiotikai jelentésében használjuk. A <i>kifejezési forma</i> elvont entitás, független a rögzítésére használt hordozótól.</p> <p>A <i>kifejezési forma</i> a <i>mű</i> sajátos szellemi vagy művészi formája, amelyet megvalósulásakor minden alkalommal felvesz. A <i>kifejezési forma</i> magában foglalja például azokat a szavakat, mondatokat, bekezdéseket stb., amelyeket egy <i>mű</i> szöveg formájában történő megvalósítása eredményez, vagy azokat az egyedi hangokat, dallamokat stb., amelyeket egy zenei <i>mű</i> megvalósítása eredményez. A <i>kifejezési forma</i> entitást ugyanakkor behatárolja, hogy kizárja a fizikai formák véletlenszerű vonatkozásait, mint amilyen egy szöveg betűképe és tagolása, kivéve, ha a <i>mű</i> jellegéből adódóan mindez a szellemi vagy művészeti megvalósítás szerves részét képezi.</p> <p>A <i>kifejezési forma</i> léte együtt jár az első <i>megjelenési formájának</i> létrehozásával, <i>kifejezési forma</i> nem létezhet anélkül, hogy ne legyen (vagy valamikor a múltban ne lett volna) legalább egy <i>megjelenési formája</i>.</p> <p>A <i>kifejezési forma</i> entitás beazonosításához vezető absztrahálási folyamat azt jelzi, hogy egy <i>megjelenési formába</i> foglalt szellemi vagy művészi tartalom valójában ugyanaz, vagy lényegében ugyanaz, mint ami egy másik <i>megjelenési formában</i> testet öltött, jöllehet, a fizikai megvalósulás különbözhet, és a <i>megjelenési forma</i> eltérő ismérvei elfedhetik kettejük tartalmi hasonlóságát.</p> <p>Gyakorlatilag annak foka, hogy milyen bibliográfiai megkülönböztetéseket alkalmazunk egy <i>mű</i> különféle <i>kifejezési formái</i> között, bizonyos mértékig magától a <i>mű</i> jellegétől függ, valamint a használók feltételezett igényeitől, és attól, hogy mi várható el a katalogizáló felismerési képességétől a leírandó <i>megjelenési forma</i> adott előfordulása alapján.</p> <p>A lényegében azonos megjelenési formákon belüli változatokat (például a kézi nyomtatású sajtótermékek esetében ugyanazon kiadás két állapota között észrevehető apró változásokat) a legtöbb alkalmazás figyelmen kívül hagyja. Ugyanakkor a modell néhány alkalmazásában (ilyenek a régi nyomtatványok átfogó adatbázisai, a nyomatok teljes jegyzékei) minden változatra külön kifejezési formaként tekintenek.</p> <p>Mivel a kifejezés formája a <i>kifejezési forma</i> elválaszthatatlan jellemzője, a forma bármilyen változása (például ha írott anyagból élőbeszéd lesz) új <i>kifejezési formát</i> hoz létre. Hasonlóképpen, a szellemi hagyományok vagy a <i>mű</i> kifejezéséhez használatos eszközök változása (például egy szöveges <i>mű</i> lefordítása egyik nyelvről egy másikra) új <i>kifejezési forma</i> megalkotását eredményezi. Ha egy szöveg javításon vagy módosításon megy keresztül,</p>	

4.2. tábla		Entitások	
		<p>a létrehozott <i>kifejezési formát</i> a <i>mű új kifejezési formájának</i> tartjuk. Kisebbségi változások, mint a helyesírási, központosítási és hasonló változtatások tekinthetők az azonos <i>kifejezési formán</i> belüli változatokként.</p> <p>Ha egy <i>mű kifejezési formájához</i> olyan bővítések társulnak, például illusztrációk, jegyzetek, magyarázatok stb., amik nem szerves részei a <i>mű</i> szellemi vagy művészi megvalósításának, az ilyen kiegészítéseket az adott saját különálló <i>mű(vek)</i> különálló <i>kifejezési formáinak</i> tekintjük. Az ilyen kiegészítések, jelentőségüket tekintve, nem minden esetben kívánják meg az önálló bibliográfiai azonosítást. (<i>A bővítésekkel keletkezett forrásgyűjtemények részletes tárgyalása az 5.7. szakaszban: Forrásgyűjtemények modellezése.</i>)</p>	
	Példák	<ul style="list-style-type: none"> • Homérosz Odüsszeiájának angol fordítása, <i>Odyssey</i>, ford. Robert Fagles, copyright 1996 • Homérosz Odüsszeiájának angol fordítása, <i>Odyssey</i>, ford. Richmond Lattimore, copyright 1965 • Agatha Christie: <i>They do it with mirrors</i> angol szövege, eredeti copyright 1952 [ugyanaz az angol nyelvű szöveg <i>Murder with mirrors</i> címen is megjelent] • Auguste Rodin <i>A gondolkodó</i> szobrának nagyméretű változata, készült Alexis Rudier öntőműhelyében 1904-ben (Rodin első verziója 1880-ban készült, kb.70 cm magas; az 1904. évi verzió magassága 180 cm) • Dewey Decimal Classification, 23rd edition (DDC23) [angol nyelvű kiadás] • Classification decimale de Dewey, 23e edition [a DDC23 francia fordítása] • Giuseppe Verditől a <i>Macbeth</i> ének partitúrája • Franz Schubert <i>Piszcstráng ötösének</i> hangfelvétele az Amadeus Quartet előadásában, zongorán játszik Hephzibah Menuhin • John Lennon és Paul McCartney <i>I want to hold your hand</i> című dalának kottája 	
Azonosító	Név	Meghatározás	Korlátozások
LRM-E4	Megjelenési forma	Minden olyan hordozó halmaza, amely azonos jellemzőket mutat szellemi vagy művészi tartalma tekintetében. A halmazt a teljes tartalom és az annak hordozójára vagy hordozóira vonatkozó előállítási terv határozza meg.	Főosztálya: <i>res</i> A <i>mű, kifejezési forma, megjelenési forma</i> és <i>példány</i> entitások kölcsönösen kizárják egymást

4.2. tábla	Entitások	
Megjegyzések az alkalmazási területről	<p>A <i>megjelenési forma</i> egy vagy több <i>kifejezési forma</i> megvalósításának eredménye egy hordozón vagy hordozók együttesén. Entitásként a <i>megjelenési forma</i> megtestesíti az adott hordozók által megosztott közös jellemzőket, mind a szellemi vagy művészi tartalom, mind a fizikai forma tekintetében.</p>	
	<p>A <i>megjelenési forma</i> felismerhető a közös jellemzőkről, amelyeket az azonos előállítási folyamat során keletkezett <i>példányok</i> mutatnak. Az előállítási folyamat specifikációja a <i>megjelenési forma</i> lényeges része. Az előállítást kifejezetten meg lehet úgy tervezni, hogy idővel megtörténjen, mint például az igény szerint nyomtatott könyvek („print on demand”) esetében. Az előállítási tervnek lehetnek olyan vonatkozásai, amelyeket az előállító nem tud közvetlen ellenőrzés alatt tartani, mint például egy különböző végfelhasználók által letöltött online állomány konkrét digitális tároló közege. Bármilyen tároló közeget is használunk, a letöltött állományok ugyanannak a <i>megjelenési formának</i> az előfordulásai, mint az online fájl.</p>	
	<p>Az előállítási folyamatok skálája a szabályszerű ipari termeléstől a kézműves vagy művészi tevékenységekig terjed. Az előállítási folyamat eredménye lehet egy sok <i>példányból</i> álló halmaz, ahol <i>példányok</i> a legtöbb cél tekintetében egymással felcserélhetők. A <i>megjelenési forma</i> meghatározható a hozzá tartozó bármely <i>példány</i> speciális tulajdonságai és ismérvei révén.</p>	
	<p>Más esetekben, például holografikus kéziratok, sok kézműves vagy művészi termék, vagy megőrzési célú reprodukció esetén, az előállítási folyamat egyetlen, egyedi <i>példány</i> létrehozására irányul. A <i>megjelenési forma</i> ilyen esetben az egyetlen tagból álló halmaz, ami egyúttal az adott <i>példány</i> fogalmát is lefedi.</p>	
	<p>Két <i>megjelenési forma</i> között a határvonal meghúzása mind a szellemi vagy művészi tartalom, mind a fizikai forma alapján történik. Ha az előállítási folyamat a fizikai forma megváltozását vonja maga után, a létrejött termék új <i>megjelenési formának</i> minősül. A fizikai forma változása lehet a megjelenítés jellemzőit érintő, a <i>mű</i> koncepciója vonatkozásában mellékes változás (például változás a betűképben, betűméretben, az oldal elrendezésében stb.), változhat a fizikai közeg (például váltás papírhordozóról mikrofilmre a közlés átadó közegében), és változhat a tároló (például a szalag tárolására szolgáló kazettáról kartridzsra). Ha az előállítási folyamat részese egy kiadó, gyártó, terjesztő stb., és a terméken jelzett változások érintik a megjelenést, értékesítést stb. (például kiadóváltás, újracsomagolás stb.) a létrejött termék új <i>megjelenési formának</i> tekinthető. Minden olyan esetben, amikor az előállítási folyamat olyan módosításokkal, kiegészítésekkel, törlésekkel stb. jár (a kisebb helyesírási, központosítási stb. változásokon kívül), amelyek befolyásolják a szellemi vagy művészi tartalmat, az eredmény a <i>mű</i> új <i>kifejezési formája</i> lesz, ami egy új <i>megjelenési formában</i> ölt testet. Gyakorlatilag az, hogy milyen megjelenési formák közötti különbségeket tartunk nyilván, bizonyos mértékig a használók feltételezett igényeitől függ, és azoktól a különbségtételektől, amelyek felismerése a katalogizálótól ésszerűen elvárható. Bizonyos jelentéktelen csomagolási változatok vagy különbségek nem feltétlenül tekintendők bibliográfiai szempontból lényegesnek, és nem vezetnek új megjelenési forma rögzítéséhez.</p>	

4.2. tábla		Entitások	
		<p>Az előállítási folyamat során tudatosan vagy nem szándékosan keletkező, a <i>példányt</i> befolyásoló változások, szigorúan véve, ugyanazon <i>kijefejezési formához</i> új <i>megjelenési formát</i> hoznak létre. Az ilyen változás eredményeként keletkező megjelenési formát azonosíthatjuk a kiadvány egy meghatározott „állapotaként” vagy „megjelenéseként”.</p> <p>Az előállítási folyamat befejezése után az egyedi példányban keletkezett változások (rongálás, kopás és szakadás, lapok elvesztése, javítások, újbóli köttetés több kötetbe stb.) nem minősülnek új <i>megjelenési forma</i> keletkezésének. Az ilyen <i>példányt</i> egyszerűen a <i>megjelenési forma</i> egy példájaként tekintjük, amely már nem tükrözi teljes mértékben az eredeti előállítási tervet.</p> <p>Mindemellett ha több, eltérő <i>megjelenési formákból</i> származó <i>példányt</i> fizikailag összevegyítünk vagy egyesítünk (ilyenek például az egybekötött könyvek vagy füzetek, összeillesztett hangszalagok stb.), az eredmény egy új, egyedi <i>megjelenési forma</i> lesz.</p>	
	Példák	<ul style="list-style-type: none"> • <i>The Odyssey of Homer / translated with an introduction by Richmond Lattimore</i>, Harper Colophon első kiadás, megjelent a Perennial library sorozatban, New Yorkban a Harper & Row kiadónál 1967-ben, ISBN 0-06-090479-8 [a görög költemény angol nyelvű, Richmond Lattimore által fordított, teljes szöveget tartalmazó <i>megjelenési formája</i>] • Homérosz. <i>The Odyssey / translated by Robert Fagles</i>, Penguin Classics, luxus kiadás, megjelent New Yorkban a Penguin Books kiadónál 1997-ben, ISBN 0-670-82162-4 [a görög költemény angol nyelvű, Robert Fagles által fordított, teljes szöveget tartalmazó <i>megjelenési formája</i>] • <i>Vieux-Québec / textes de Guy Robert ; gravures d'Albert Rousseau</i>, megjelent Montreálban az Editions du Songe and Iconia kiadónál 1982-ben [szöveget és metszeteket tartalmazó többszerzős mű <i>megjelenési formája</i>] • <i>Seabiscuit: an American legend / Laura Hillenbrand</i>, megjelent New Yorkban a Random House kiadásában 2001-ben, ISBN 978-0-375-50291-0 [a Seabiscuit nevű versenyló történetének <i>megjelenési formája</i>] • <i>They do it with mirrors / Agatha Christie</i>, megjelent a William Collins & Sons kiadónál Angliában, 1952-ben [egy detektívregény <i>megjelenési formája</i>] • <i>Murder with mirrors / Agatha Christie</i>, megjelent az USA-ban, a Dodd, Mead & Co. kiadónál, 1952-ben [ugyanazon detektívregény egy másik <i>megjelenési formája</i>, amelyik más országban, eltérő címen jelent meg] • <i>The Oxford book of short stories / chosen by V.S. Pritchett</i>, megjelent New Yorkban az Oxford University Press kiadónál, 1981-ben, ISBN 0-19-214116-3 [forrásgyűjtemény <i>megjelenési forma</i>, amely magában foglal egy forrásgyűjtemény <i>kijefejezési formát</i>, ami az összeállító V.S. Pritchett szellemi terméke, továbbá 41 rövid elbeszélés válogatott <i>kijefejezési formát</i> különböző szerzőktől] • <i>Voice of fire</i>, akrilfestmény, vászon, Barnett Newman, 1967 [egyetlen <i>megjelenési forma</i>] • <i>Codex Sinaiticus</i>, eredeti kézirat [egyetlen <i>megjelenési forma</i>] 	
Azonosító	Név	Meghatározás	Korlátozások
LRM-E5	Példány	Tárgy vagy tárgyak, amelyek magukon hordozzák a szellemi vagy	Főosztálya: <i>res</i>

4.2. tábla	Entitások	
		<p>művészi tartalom átadásának szándékát mutató jeleket.</p> <p><i>A mű, kifejezési forma, megjelenési forma és példány</i> entitások kölcsönösen kizárják egymást</p>
	<p>Megjegyzések az alkalmazási területről</p>	<p>A szellemi vagy művészi tartalom, valamint a fizikai forma tekintetében egy <i>megjelenési formát</i> szemléltető <i>példány</i> rendszerint mindazon jellemzőkkel rendelkezik, amelyek magát a <i>megjelenési formát</i> meghatározzák.</p> <p>Egy <i>példány</i> sok esetben egyetlen fizikai objektum, más esetben azonban egy <i>példány</i> állhat fizikailag több darabból vagy objektumból. Egy <i>példány</i> lehet egy nagyobb fizikai objektum része, például amikor egy fájl eltárolunk egy lemezen, amely más fájlokat is tartalmaz, a lemez azon része lesz a fizikai hordozó vagy <i>példány</i>, ahol a fájl található.</p>
	<p>Példák</p>	<ul style="list-style-type: none"> • A <i>Codex Sinaiticus</i> néven ismert kézirat • A <i>Book of Kells</i> néven ismert kézirat • Auguste Rodin <i>A gondolkodó</i> szobrának bronz öntvénye, amely Alexis Rudier öntőműhelyében készült 1904-ben, a párizsi Musée Rodin tulajdona 1922 óta, ID number S. 1295 • <i>A Vieux-Québec / textes de Guy Robert ; gravures d'Albert Rousseau 4.</i> számú sorszámozott példánya (egy 50 darabos, korlátozott példányszámú kiadásból), megjelent 1982-ben Montrealban, az Editions du Songe and Iconia kiadónál. • <i>Voice of fire</i>, akrilfestmény, vászon, Barnett Newman képe, készült 1967-ben, 1989 óta a National Gallery of Canada tulajdona • A Library of Congress másodpéldánya Homérosztól. <i>The Odyssey / translated by Robert Fagles</i>, Penguin Classics luxus kiadás, megjelent New Yorkban a Penguin Books kiadónál 1997-ben, ISBN 0-670-82162-4 • Peter Jackson's saját személyes példánya a <i>The lord of the rings. The two towers</i> lemezből. Speciális, bővített DVD kiadás, megjelent 2003-ban, ISBN 0-7806-4404-2 [4 lemez 2 füzetrel] • <i>A Pop Culture</i> című e-könyv, írta Richard Memeteau, megjelent a Zones kiadásában 2014-ben, terjesztette az Editis EPUB2 formátumban, ISBN 978-2-35522-085-2, kötelespéldányként kapta a Francia Nemzeti Könyvtár 2016. február 1-jén, a DLN-20160201-6 kötelespéldány-azonosítószám alatt. A katalógusban a példány egyedi azonosítószáma: LNUM20553886

4.2. tábla Entitások			
Azonosító	Név	Meghatározás	Korlátozások
LRM-E6	Ágens	Szándékos tevékenységre képes entitás, felruházott jogokkal, aki felelősséggel tartozik a cselekedeteiért.	Főosztálya: <i>res</i> Alosztályai: <i>személy</i> , <i>kollektív ágens</i>
	Megjegyzések az alkalmazási területről	<p>Az <i>agens</i> entitás egy olyan főosztály, ami szigorúan egyenlő a személy és a kollektív ágens entitások együttesével. Meghatározásának célja az volt, hogy csökkentsék a modellben a redundanciát azáltal, hogy egyetlen entitás szolgáljon érvényességi körként vagy értéktartományként azoknak a bizonyos kapcsolatoknak az esetében, amelyek az <i>ágensek</i> minden speciális típusára vonatkoznak.</p> <p>Az <i>agens</i> léte megkívánja, hogy lehetősége legyen, most vagy a múltban, a bibliográfiai érdeklődésre számot tartó entitások (mint a <i>művek</i>, <i>kifejezési formák</i>, <i>megjelenési formák</i>, <i>példányok</i>) előfordulásaival szándékolt kapcsolatba lépni, akár megtette ezt valaha az adott <i>agens</i>, akár nem. Az emberi lények közvetlenül vagy közvetve motiváló erők minden <i>agens</i> ilyen cselekedete mögött.</p> <p>Az automaták (mint például az időjárás-megfigyelő műszerek, fordító programok), amelyekre néha technológiai ágensként utalunk, ebben a modellben eszközként szerepelnek, amiket egy valódi <i>agens</i> felhasznál vagy létrehoz.</p>	
	Példák	<ul style="list-style-type: none"> • {Margaret Atwood} • {Hans Christian Andersen} • {Victoria királynő} • {a Borromeo család} • {BBC Symphony Orchestra} • {Glaukóma Szimpózium} 	
Azonosító	Név	Meghatározás	Korlátozások
LRM-E7	Személy	Egyedi emberi lény	Főosztálya: <i>agens</i> A <i>személy</i> és a <i>kollektív ágens</i> entitások kölcsönösen kizárják egymást
	Megjegyzések az alkalmazási területről	<p>A <i>személy</i> entitás valóságos, élő vagy élőnek gondolt személyekre korlátozódik.</p> <p>Egy <i>személy</i> létezését mindaddig nem szükséges bizonyítani, amíg valószínű történetisége általánosan elfogadott. A kitaláltak tartott alakok (például Kermit a béka), irodalmi alakok (például Miss Jane Marple) vagy pusztán legendák (mint Merlin, a varázsló) ugyanakkor a <i>személy</i> entitásnak nem előfordulásai.</p>	
	Példák	<ul style="list-style-type: none"> • {Pitagorasz} • {Marco Polo} • {Homérosz} • {Henry Gray} • {Agatha Christie} 	

4.2. tábla		Entitások	
		<ul style="list-style-type: none"> • {Richmond Lattimore} • {Robert Fagles} • {I. János francia király, Franciaország és Navarra királya} [Születése napjától, 1316. november 15-től uralkodott öt nappal ezutáni, 1316. november 20-án bekövetkezett haláláig] • {Johann Sebastian Bach} • {Raoul Dufy} • {a személy, akinek valódi neve 'Charles Dodgson' és álneve 'Lewis Carroll'} [szerző és matematikus] 	
Azonosító	Név	Meghatározás	Korlátozások
LRM-E8	Kollektív ágens	Személyek csoportosulása vagy szervezete, amely saját névvel rendelkezik és egy egységként képes cselekedni	Főosztálya: <i>ágens</i> A <i>személy</i> és a <i>kollektív ágens</i> entitások kölcsönösen kizárják egymást
	Megjegyzések az alkalmazási területről	<p>A <i>kollektív ágens</i> entitás <i>személyek</i> megnevezett csoportjainak széles skáláját jelöli, amelyeknek saját nevük van, és egy egységként képesek az együttes cselekvésre. A családokon, kereskedelmi vagy vállalati entitásokon és más jogilag nyilvántartott testületeken kívül a <i>kollektív ágens</i> entitás magában foglal szervezeteket és egyesületeket, zenei, művészeti vagy előadói csoportokat, kormányokat, és ezek bármely alegységét. A <i>kollektív ágensek</i> számos fajtájának tagsága az idők során folyamatosan növekszik.</p> <p>Alkalmi csoportosulások és a tanácskozások, konferenciák, kongresszusok, expedíciók, fesztiválok, vásárok stb. résztvevőiből álló csoportok szintén a <i>kollektív ágens</i> meghatározása alá tartoznak, amennyiben saját névvel azonosíthatók, és egy egységként cselekedhetnek.</p> <p>A kapcsolódó álnevek vagy kollektív álnevek olyan <i>nomenek</i>, amelyek a kettő vagy több <i>személy</i>ből álló identitás mögött meghúzódó, saját nevet viselő, egységként cselekvő <i>ágens</i>ként fellépő <i>kollektív ágens</i> entitás előfordulásaira vonatkoznak, függetlenül attól, hogy az azonosításhoz választott nevek kulturálisan adott <i>személyekkel</i> hozhatók összefüggésbe. (Az <i>egyedi, kollektív vagy kapcsolódó álnevek további tárgyalását lásd az 5.5. Bibliográfiai identitások modellezése szakaszban.</i>)</p> <p>E emberek csoportosulását csak akkor tekintjük <i>kollektív ágens</i>nek, ha olyan szervezeti jellemzőket mutatnak, amelyek megengedik számukra olyan cselekedetek végrehajtását, amelyek a bibliográfiai jelentőséggel bíró entitások előfordulásaira vonatkozó működést tükröznek (mint például egy beszámoló jóváhagyása, egy konferencia előadásainak megjelentetése). Az ilyen közös cselekvéseket inkább a csoport kiválasztott képviselői hajtják végre, nem minden egyes tag együttes tevékenységével. Olyan <i>személyek</i> csoportja, akik nem minősíthetők <i>ágens</i>ként (például nemzeti, vallási, kulturális vagy etnikai csoportok, mint az olasz-kanadaiak, vagy olyan csoportosulások, amelyeket általános kifejezéssel írunk le egy konkrét megnevezés helyett), nem lehetnek a <i>kollektív ágens</i> entitás előfordulásai.</p> <p>A <i>kollektív ágens</i> és azon emberek csoportja között, akik nem a <i>kollektív ágens</i> entitás előfordulásai, az a lényegi különbség, hogy az adott entitás</p>	

4.2. tábla	Entitások	
		<p>előfordulása által használt megnevezés egy speciális név kell, hogy legyen, nem csupán a csoportosulás általános leírása.</p> <p>A családok és a testületek a <i>kollektív ágensek</i> jellemző típusai, amelyek egy bibliográfiai alkalmazás számára relevánsak lehetnek.</p>
	Példák	<ul style="list-style-type: none"> • {International Federation of Library Associations and Institutions} [egyesület: Könyvtári Egyesületek és Szervezetek Nemzetközi Szövetsége] • {81st World Library and Information Conference, 2015. augusztus 15-21., Cape Town, South Africa} [konferencia: 81. Könyvtáros és Informatikai Világkonferencia] • {Bibliothèque nationale de France} [a francia nemzeti könyvtár] • {Friends of the Library} [a North Carolina State University "Baráti Kör" szervezete] • {Pansoft GmbH} [vállalat] • {"The Beatles" néven nevezett zenekar} • {City of Ottawa} [városi kormányzat] • {Canada} [a nemzet, nem a fizikai terület] • {the office of Prime Minister of Canada: kanadai miniszterelnöki hivatal, folyamatosan betöltve különböző egének által} • {ferences rend} [szerzetesrend] • {a londoni Szent Pál Katedrális plébániája, Egyesült Királyság} [egy egyházkerület adminisztratív egysége] • {Medici uralkodóház} • {Bach zenész-család} • {a 'Random House' néven ismert kiadóvállalat} • {20. századi francia matematikus-csoport, 'Nicolas Bourbaki' kollektív álnéven publikáltak, másképpen 'Association des collaborateurs de Nicolas Bourbaki' elnevezésük is ismert} • {két unokatestvér, akik a detektívregényeik közös megjelentetésekor az 'Ellery Queen' álnevet használták, és akik külön-külön is ismertek 'Frederic Dannay' és 'Manfred Bennington Lee' néven} • {két nő, akik együtt publikáltak 'Virginia Rosslyn' közös álnéven, és akik soha nem publikáltak valódi nevük alatt, 'Isabelle A. Rivenbark' és 'Claire D. Luna' néven}

4.2. tábla Entitások			
Azonosító	Név	Meghatározás	Korlátozások
LRM-E9	Nomen	Képzettársítás egy entitás és egy rávonatkozó elnevezés között	Főosztálya: <i>res</i>
	Megjegyzések az alkalmazási területről	<p>A <i>nomen</i>, akármilyen megjelölést (azaz jelkombinációt) használunk a bibliográfiai univerzum valamely entitásának előfordulására történő hivatkozáshoz, azt társítja azzal az entitással. Bármely, az értekezések világában említett entitást legalább egy <i>nomen</i> jelöl.</p> <p>Jelek vagy szimbólumok mesterséges kombinációja nem tekinthető megjelölésként vagy elnevezésként, ha nem kötődik valamihez valamilyen szövegösszefüggésben. Ebben az értelemben a <i>nomen</i> entitást értelmezhetjük a <i>res</i> egy előfordulása és egy karakterlánc közötti kapcsolat tárgyiasításaként. Maga a karakterlánc nem képezi a <i>nomen</i> entitás előfordulását, de a modellben a <i>nomen</i> entitás egy előfordulásához a <i>nomen karakterlánc</i> ismérvi értékét adja. Előfordulhat, hogy a <i>nomen</i> entitás két előfordulása tökéletesen azonos értékeket vesz fel a <i>nomen karakterlánc</i> ismérven keresztül, mégis különállóak maradnak, ha a <i>res</i> entitás eltérő előfordulásaira vonatkoznak, vagy ha eltérő értékeket mutatnak egy vagy több ismérvükhöz (miközben a <i>res</i> entitás egyazon előfordulására utalnak).</p> <p>A <i>nomen</i> jelek kombinációját kulturális vagy nyelvi konvenciókra alapozva kapcsolja össze egy entitás előfordulásával: egy <i>nomen karakterlánc</i> és a <i>res</i> fogalmának társításával a <i>nomen</i> olyan értelmezést hoz létre, ami a <i>nomen karakterlánc</i>nak nem velejárója. A használati környezettől függően azok a <i>nomenek</i>, amelyek <i>nomen karakterlánc</i> ismérve azonos értékekkel rendelkezik, a való világ eltérő entitásainak előfordulásait hozhatják magukkal, akár egyazon nyelven belül is (poliszémia és homonímia – többjelentésű és azonos alakú szavak). Megfordítva, egy entitás ugyanazon előfordulása bármilyen számú <i>nomen</i> révén kifejezhető (szinonimák – rokonértelmű szavak). Egy bibliográfiai információs rendszer ellenőrzött környezetén belül ugyanakkor a szinonimák kerülendőek, és a <i>nomenek</i>hez tartozó <i>nomen karakterlánc</i> ismérvi értékeit általában egyértelművé teszik, hogy minden <i>nomen karakterlánc</i> a <i>res</i> entitásnak csak egyetlen előfordulásához kapcsolódjon egy bizonyos rendszeren belül.</p> <p>Egy <i>nomen</i> azonosságát meghatározza az a kombináció, amit a benne foglalt <i>res</i>, továbbá a <i>nomen karakterlánc</i> ismérvi alkalmazott szimbólumok választéka és sorrendje, valamint az összes többi hozzátartozó ismérvi értéke alkotnak. Az alkalmazott szimbólumok változatai (mint például másik írásrendszerre való transliterálás), vagy sorrendjük változása általában egy eltérő <i>nomen</i> eredményez, de a <i>nomen karakterlánc</i> ismérvi értékeként szereplő szimbólumok vizuális megjelenítésének változatai (mint ahogy különböző betűtípusok alkalmazhatók az alfanumerikus – csak betűből és számjegyekből álló – vagy egyéb karakterláncok feltüntetésére) nem eredményeznek eltérő <i>nomen karakterlánc</i>ot.</p> <p>A <i>nomenek</i>et vagy formálisan (például bibliográfiai központként) vagy informálisan, a közös használaton keresztül jelöljük ki és kapcsoljuk össze az entitások előfordulásaival. A formálisan kijelölt <i>nomenek</i> esetében a <i>nomen karakterlánc</i> ismérvi értékének szerkezete előre meghatározott szabályokat követhet.</p>	

4.2. tábla	Entitások	
		<p>Egy <i>nomen karakterlánc</i> ismérv értéke alkotóelemekből vagy részekből is állhat. Ebben az esetben az érintett <i>nomen</i> úgy tekinthető, mint ami két vagy több már meglévő <i>nomen</i>ből jött létre, és a származtatás folyamatát szabályok irányítják (például a <i>művek</i> név-cím hozzáférési pontjainak sorrendisége, egy fazettás osztályozási rendszer elemeinek sorrendje, vagy egy tárgyszó-rendszer alosztályainak sorrendje). Például egy <i>személy</i> új <i>nomenje</i> megalkotható az illető <i>személy</i> egy már létező <i>nomenjének</i> és az illető <i>személy</i> életének valamely időszakában keletkezett <i>nomenjének</i> kombinálásával; hasonlóképpen, egy mű új <i>nomenje</i> megalkotható a <i>művet</i> szerzőként jegyző <i>személy nomenjének</i> és a <i>mű</i> már létező <i>nomenjének</i> kombinálásával.</p>
	<p>Példák</p>	<p><u>Egy <i>személy nomenjei</i>:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • 'Agatha Christie' mint hivatkozás {Dame Agatha Christie, Lady Mallowan <i>személyére</i>} • 'Agatha Mary Clarissa Miller' mint hivatkozás {Dame Agatha Christie, Lady Mallowan <i>személyére</i>} • 'Lady Mallowan' mint hivatkozás {Dame Agatha Christie, Lady Mallowan <i>személyére</i>} • 'Mary Westmacott' mint hivatkozás {Dame Agatha Christie, Lady Mallowan <i>személyére</i>} • 'Christie, Agatha, 1890-1976' {Dame Agatha Christie, Lady Mallowan <i>személyére</i>} [az RDA szerinti kitüntetett hozzáférési pont az író nő detektívregényeihez] • 'Westmacott, Mary, 1890-1976' {Dame Agatha Christie, Lady Mallowan <i>személyére</i>} [az RDA szerinti kitüntetett hozzáférési pont az író nő romantikus regényeihez] <p><u>Nemzetközi szervezet <i>nomenjei</i> több nyelven:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • 'United Nations' mint hivatkozás {az Egyesült Nemzetek Szervezete <i>kollektív ágensre</i>} angol nyelven • 'Nations Unies' mint hivatkozás {az Egyesült Nemzetek Szervezete <i>kollektív ágensre</i>} francia nyelven • 'Nazioni Unite' mint hivatkozás {az Egyesült Nemzetek Szervezete <i>kollektív ágensre</i>} olasz nyelven • 'Vereinigte Nationen' mint hivatkozás {az Egyesült Nemzetek Szervezete <i>kollektív ágensre</i>} német nyelven <p><u>Egy <i>mű nomenjei</i>:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • 'Christie, Agatha, 1890-1976. Murder with mirrors' mint hivatkozás {Agatha Christie, a <i>Murder with mirrors</i> című <i>művére</i>} [kitüntetett hozzáférési pont az LC/NACO adatbázis authority állományában] • 'Christie, Agatha, 1890-1976. They do it with mirrors' mint hivatkozás {Agatha Christie, a <i>Murder with mirrors</i> című <i>művére</i>} [hozzáférési pont változata az LC/NACO adatbázis authority állományában] <p><u>Egy zenei <i>mű nomenjei</i>:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • 'Brahms, Johannes, 1883-1897. Quartets, violins (2), viola, cello, no. 1, op. 51, no. 1, C minor' mint hivatkozás {Johannes Brahms <i>művére</i>, a <i>String Quartet No. 1</i> vonósnégyesre} [az RDA szerint megadott kitüntetett hozzáférési pont az LC/NACO adatbázis authority állományában] • 'Brahms, Johannes, 1883-1897. Quartets, strings, no. 1, op. 51, no.

4.2. tábla

Entitások

		<p>mint hivatkozás {Johannes Brahms <i>művére</i>, a <i>String Quartet No. 1</i> vonósnégyesre} [hozzáférési pont változata az LC/NACO adatbázis authority állományában]</p> <p><u>Egy zenei mű nomenjei:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • 'Schubert, Franz, 1797-1828. Sonatas, piano, D. 959, A major' mint hivatkozás {Franz Schubert <i>művére</i>, a <i>Piano Sonata D. 959</i> zongoraszonátára} [az RDA szerint megadott kitüntetett hozzáférési pont az LC/NACO adatbázis authority állományában] • 'Schubert, Franz, 1797-1828. Sonates. Piano. D 959. La majeure' mint hivatkozás {Franz Schubert <i>művére</i>, a <i>Piano Sonata D. 959</i> zongoraszonátára} [kitüntetett hozzáférési pont a BnF authority állományában] <p><u>Egy napig tartó időtartam, 2015-03-01 nomenjei:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • 'March 1, 2015' mint hivatkozás angol nyelven, a Gergely-naptár szerinti rendszerben, a 2015. március 1-jén nulla órától éjfélig eltelt <i>időtartamra</i> • '1 marzo 2015' mint hivatkozás olasz nyelven, a Gergely-naptár szerinti rendszerben, a 2015. március 1-jén nulla órától éjfélig eltelt <i>időtartamra</i> • '01/03/2015' mint hivatkozás a DD/MM/YYYY jelölési mintával megadva, a Gergely-naptár szerinti rendszerben, a 2015. március 1-jén nulla órától éjfélig eltelt <i>időtartamra</i> • '10 adar 5775' mint hivatkozás héber-latin átírásban, a zsidó naptár szerinti rendszerben, a 2015. március 1-jén nulla órától éjfélig eltelt <i>időtartamra</i> • '1936 Phalguna 10' mint hivatkozás hindi-latin átírásban, a hindu időszámítás szerinti rendszerben, a 2015. március 1-jén nulla órától éjfélig eltelt <i>időtartamra</i> <p><u>Egy tárgyszó fogalom nomenjei:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • 'Music' mint zenére hivatkozás az LCSH állományában [valós kifejezés az LCSH, a Library of Congress Subject Headings állományában] • '780' mint zenére hivatkozás a DDC szerint [a {zene} szakjelzete a DDC-ben, a Dewey-féle tizedes osztályozási rendszerben] • 'Music' mint zenére hivatkozás az LCGFT szerint [valós kifejezés az LCGFT, a Library of Congress Genre-Form Thesaurus állományában] <p><u>Nomenek azonosítók formájában:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • '978-0-375-50291-0' az ISBN rendszerben [A <i>Seabiscuit: an American legend</i> / <i>Laura Hillenbrand</i> 2001. évi, a Random House kiadónál megjelent kiadásának <i>megjelenési formáját</i> azonosító ISBN] • '0000 0001 2102 2127' az ISNI rendszerben [{Agatha Christie} ISNI azonosítója] • '0000 0003 6613 0900' [{Mary Westmacott} ISNI azonosítója] <p><u>Nomenek és jelölések poliszémia és homonímia esetén:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • 'Lusitania' mint az ókori római provinciára való hivatkozás, amely terület a mai Portugália és a mai Spanyolország egy részének felel meg az Ibériai-félszigeten • 'Lusitania' mint hivatkozás a brit óceánjáróra, amelyet egy német
--	--	---

4.2. tábla		Entitások	
		<p>tengeralattjáró süllyesztett el 1915. május 7-én, az Észak-Atlanti-óceánban</p> <ul style="list-style-type: none"> • 'Verve' mint hivatkozás a {Verve rekordcímkére} • 'Verve' mint hivatkozás a {Verve folyóíratra} • 'Verve' mint hivatkozás a {Verve rockzenekarra} • 'Verve' mint hivatkozás a {magával ragadó szónoki képességre} angol nyelven • 'Verve' mint hivatkozás a {magával ragadó szónoki képességre} francia nyelven 	
Azonosító	Név	Meghatározás	Korlátozások
LRM-E10	Hely	A tér adott kiterjedése	Főosztálya: <i>res</i>
	Megjegyzések az alkalmazási területről	<p>A <i>hely</i> entitás bibliográfiai összefüggésben egy kulturális konstrukció, amely egy földrajzi terület vagy a tér kiterjedésének ember általi azonosítása. A <i>helyet</i> általában egy fizikai tárgy (egy földrajzi jellemző vagy egy ember által alkotott tárgy) megragadásával azonosítjuk, vagy egy bizonyos <i>agens</i> vonatkozásában meglévő relevanciája (geopolitikai entitások, például országok, városok) révén, vagy egy esemény helyszínéeként. A <i>hely</i>, mint a tér kiterjedése, független bármilyen kormányzati szervtől, amely azon a területen jogot gyakorol. A területért felelős kormány <i>kollektív agens</i>. A hely lehet jelenkori vagy történelmi, a Földön vagy a Földön kívül. Képzeltbeli, mondabeli vagy kitalált helyszínek nem előfordulásai a <i>hely</i> entitásnak.</p> <p>A <i>hely</i>nek elmosódott határai lehetnek. Egy hely határai megváltozhatnak az idők folyamán (mint amikor egy város magába olvasztja a környező külvárosokat) anélkül, hogy bibliográfiai szempontból a hely azonossága változna.</p> <p>Mivel a hivatkozás keretei változhatnak, a hely entitás nem feltétlenül határozható meg kizárólag földrajzi koordinátaival.</p>	
	Példák	<ul style="list-style-type: none"> • {Montreal (Quebec)} [kulturális szempontból <i>hely</i>ként azonosított terület, bár a városközpont történelme során magába olvasztotta a környező városokat] • {Lutèce} [Lutécia, Párizs ókori, latin neve] • {Clonmacnoise} [az a terület, ahol a lerombolt Clonmacnoise kolostor romjai ma is megtekinthetők] • {Grönland} • {Olaszország} • {Afrika} • {Szent Lőrinc-folyó} • {Huron tó} • {Mars} 	
Azonosító	Név	Meghatározás	Korlátozások
LRM-E11	Időtartam	Időbeli kiterjedés, aminek van kezdete, vége és hossza	Főosztálya: <i>res</i>

4.2. tábla	Entitások	
	Megjegyzések az alkalmazási területről	<p>Az <i>időtartam</i> egy időszak, amely kezdetének és végének megadásával határozható meg. Az így kapott időhossz összekapcsolható az adott időintervallumban történt cselekményekkel vagy jelenségekkel. Még egy igen pontos időmeghatározásnak is van mérhető időhossza, bármilyen rövid is az.</p> <p>A könyvtári alkalmazásokban, a bibliográfiai vagy az authority adatokban hasznosnak ítélt <i>időtartam</i> előfordulásait gyakran fejezzük ki évszámmal (egy <i>személy</i> születési éve, egy <i>személy</i> halálának éve, egy testület megszűnésének éve, egy <i>megjelenési forma</i> kiadási éve), akkor is, ha az illető esemény csak az év egy bizonyos szakaszában zajlott.</p> <p>A katalogizáló számára elérhető információt, vagy az azonosítandó <i>időtartam</i> jellemzőit tükrözni fogja az időbeli kiterjedés rögzítések megnyilvánuló pontosság mértéke. Például a '14. század' rögzítése elég pontos lehet a reneszánsz kezdetének megadásakor, míg a zenei stílus kezdetének azonosításához egy évtized megadása inkább megfelelő lehet.</p> <p>A dátumok a különféle naptári vagy időszámítási rendszerekben az <i>időtartam</i> megnevezéseként vagy <i>nomenjeként</i> működnek. Az <i>időtartamok</i> általánosabb kifejezésekkel is leírhatók, például életkorként, földtani korként vagy korszakként.</p>
	Példák	<ul style="list-style-type: none"> • {a 2015. január 1-jétől kezdődő, 2015. december 31-én véget érő időintervallum, amelynek időtartama egy év} [leírható az <i>Anno Domini</i> használatával '2015 A.D.'-ként, vagy 'i. sz. 2015', az „időszámításunk szerint” rövidítésével] • {2015-03-01} [egy napig tartó időszak a Gergely-naptár szerint, YYYY-MM-DD formátumban kifejezve] • {20120808094025.0} [a másodperc egytizedének időtartama YYYYMMDDHHMMSS.S formátumban kifejezve] • {Huszadik század} • {Ordovícium} [földtörténeti <i>időtartam</i>, amely időszámításunk előtt 488.3 millió évvel kezdődött és 443.7 millió évvel ezelőtt ért véget] • {időszámításunk előtt 488.3 millió évvel} [az Ordovícium földtörténeti időszak <i>időtartamának</i> kezdete] • {Ming-dinasztia} • {Bronzkor} [<i>időtartam</i>, bár az általa kifejezett pontos időintervallum területektől függően változó] • {A felvilágosodás kora}

4.2. Ismérvek

4.2.1. Bevezetés

Az ismérvek tulajdonságokkal ruházzák fel egy entitás adott előfordulásait. A modellben meghatározott ismérvek egyike sem kötelezően megkívánt egy entitás bármely előfordulása vonatkozásában, de az ismérvek leírhatók, amennyiben rendelkezésre állnak, és könnyen megállapíthatók, ha az adatot az alkalmazás céljára lényegesnek ítéljük. Az elméleti modell az ismérv tartalmát határozza meg és írja le, de minden alkalmazásnak részleteznie kell az adatok leírásának módszerét. Egy ismérvhez tartozó adat

leírható ellenőrzött jegyzék vagy szótár használatával, vagy természetes nyelvi készséggel azon a nyelven és írásrendszerben, amelyet az adatot rögzítő ügynökség előnyben részesít. Az entitások adott előfordulásaihoz több érték is tartozhat egy bizonyos ismérv vonatkozásában, akár egy időben, akár az idő múlásával. Ezek a többértékű ismérvek.

Az egyes entitások alatt bemutatott ismérvek szemléltető jellegűek, és semmiképpen sem tekintendők az egy adott alkalmazás számára hasznos ismérvek teljes jegyzékének. Egy alkalmazás további ismérveket is meghatározhat további lényeges adatok rögzítéséhez, vagy az adatok nagyobb részletezettségű leírásához, mint ahogy az itt szerepel. Azokat az ismérveket mutatjuk itt be, amelyek a modell szempontjából lényegesek, vagy gyakran előfordulnak bibliográfiai rendszerekben. Ugyanakkor egy ismérv szerepeltetése a modellben semmiképpen sem kíván arra utalni, hogy ezek az ismérvek egy alkalmazás számára kötelezőek lennének.

Csak a 4.1.3. szakaszban ismertetett entitások rendelkeznek a modell által számukra meghatározott ismérvekkel. A *kollektív ágens* entitáshoz nem tartozik meghatározott ismérv. Egy entitás alosztályokra bontása ismérv altípusokat eredményez. Például mivel mind a *személy*, mind a *kollektív ágens* az *ágens* entitás alosztálya, minden, az *ágens* entitás számára meghatározott ismérv egyúttal alkalmazható a *személy* és a *kollektív ágens* entitásokhoz is, és nem szükséges ezen entitások vonatkozásában kifejezetten (expliciten) meghatározni őket. Megfordítva viszont ez már nem érvényes. A kifejezetten a *személy* entitás számára meghatározott ismérvek nem terjeszthetők ki az *ágens* entitás főosztályára.

4.2.2. Az ismérvek hierarchikus rendje

Az alábbi 4.3. tábla tömör táblázatos formában foglalja össze a modellben meghatározott ismérveket. Követve az entitások hierarchikus felépítését (amelyet a 4.1.2. szakaszban található 4.1. tábla mutat) az ismérvek szintén ábrázolhatók hierarchikus rendben. Különösképpen mivel a *res* entitás *kategória* ismérve altípusokra bomlik, és így a *res* entitás egyes alosztályait is ellátja *kategória* ismérvekkel. A modell csak ezeket az ismérveket határozza meg alsóbb szinten, és a táblázat negyedik oszlopában szerepelnek. Minden egyéb ismérv azonos szintű, és a táblázat harmadik oszlopában szerepel. A modell bővítésekor további alsóbb szintű ismérveket lehet meghatározni. Ebben a táblázatban a harmadik szintű *személy* entitás a második szintű entitásokkal egy oszlopban található (a *kollektív ágens* entitás nem szerepel benne, mivel nincs külön meghatározott ismérve). Minden ismérv teljes meghatározását a 4.4. tábla (Ismérvek) tartalmazza, a 4.2.4. szakasz alatt.

4.3. tábla Ismérvek hierarchiája			
Felső szintű entitás	Alsóbb szintű entitás	Felső szintű ismerv	Alsóbb szintű ismerv
LRM-E1 Res		LRM-E1-A1 Kategória	
--	LRM-E2 Mű	--	LRM-E2-A1 Kategória
--	LRM-E3 Kifejezési forma	--	LRM-E3-A1 Kategória
--	LRM-E4 Megjelenési forma	--	LRM-E4-A1 Hordozó-kategória
--	LRM-E9 Nomen	--	LRM-E9-A1 Kategória
--	LRM-E10 Hely	--	LRM-E10-A1 Kategória
LRM-E1 Res		LRM-E1-A2 Megjegyzés	
--	LRM-E2 Mű	LRM-E2-A2 Reprezentatív kifejezési forma	
--	LRM-E3 Kifejezési forma	LRM-E3-A2 Terjedelem	
--	LRM-E3 Kifejezési forma	LRM-E3-A3 Célközönség	
--	LRM-E3 Kifejezési forma	LRM-E3-A4 Használati jogok	
--	LRM-E3 Kifejezési forma	LRM-E3-A5 Térképészeti méretarány	
--	LRM-E3 Kifejezési forma	LRM-E3-A6 Nyelv	
--	LRM-E3 Kifejezési forma	LRM-E3-A7 Hangnem	
--	LRM-E3 Kifejezési forma	LRM-E3-A8 Előadás közvetítő eszköze	
--	LRM-E4 Megjelenési forma	LRM-E4-A2 Terjedelem	
--	LRM-E4 Megjelenési forma	LRM-E4-A3 Célközönség	
--	LRM-E4 Megjelenési forma	LRM-E4-A4 Megjelenési forma közlés	
--	LRM-E4 Megjelenési forma	LRM-E4-A5 Hozzáférési feltételek	
--	LRM-E4 Megjelenési forma	LRM-E4-A6 Használati jogok	
--	LRM-E5 Példány	LRM-E5-A1 Helymeghatározás	
--	LRM-E5 Példány	LRM-E5-A2 Használati jogok	
--	LRM-E6 Ágens	LRM-E6-A1 Kapcsolati információ	
--	LRM-E6 Ágens	LRM-E6-A2 Tevékenységi terület	
--	LRM-E6 Ágens	LRM-E6-A3 Nyelv	
--	-- LRM-E7 Személy	LRM-E7-A1 Szakma / foglalkozás	
--	LRM-E9 Nomen	LRM-E9-A2 Nomen karakterlánc	
--	LRM-E9 Nomen	LRM-E9-A3 Séma	
--	LRM-E9 Nomen	LRM-E9-A4 Célközönség	
--	LRM-E9 Nomen	LRM-E9-A5 Használati környezet	

4.3. tábla	Ismérvek hierarchiája		
--	LRM-E9 Nomen	LRM-E9-A6 Hivatkozási forrás	
--	LRM-E9 Nomen	LRM-E9-A7 Nyelv	
--	LRM-E9 Nomen	LRM-E9-A8 Írásrendszer	
--	LRM-E9 Nomen	LRM-E9-A9 Átírás	
--	LRM-E10 Hely	LRM-E10-A2 Helymeghatározás	
--	LRM-E11 Időtartam	LRM-E11-A1 Kezdet	
--	LRM-E11 Időtartam	LRM-E11-A2 Befejezés	

4.2.3. A res entitás ismérveiről

Kategória ismérv: Mivel a *kategória* ismérvet a *res* entitás vonatkozásában határoztuk meg, az automatikusan további altípusokra osztható és bármely entitásra vonatkoztatható. Egyes entítások esetében, a kategorizálás jelentős mértékű használata miatt, meghatároztuk a modellben az általános *kategória* ismérv néhány entitás-specifikus altípusát, amelyeket saját ismérvszámozással láttunk el. Ez nem jelenti azt, hogy az általános *kategória* ismérvnek nem lehetnek további altípusai más entítások alatt, amennyiben azt egy alkalmazás hasznosnak ítéli. A *kategória* ismérvek az entitáshoz altípusokat vagy alkategóriákat rendelnek hozzá egy, az adott alkalmazás számára megfelelő tipológiai vagy kategorizálási rendszernek megfelelően. A kategorizálás több különböző, egymástól független típusa alkalmazható egy entitás vonatkozásában egy adott alkalmazáson belül. Az alkalmazás szükségleteitől függően a *kategória* ismérv használatával létrehozott entitástípusok speciális entitásokként működhetnek, amelyek az illető entitás alosztályai lesznek. Ezzel az eljárással a modell specifikus részletekkel bővíthető. A bemutatott példák nem kívánnak olyan értelmezésnek helyet adni, hogy ezek az ajánlott ellenőrzött szótárak a kategorizálás ilyen területén, mivel bármely bevett ellenőrzött szótár alkalmazható.

Megjegyzés ismérv: Mint a *res* entitás ismérve, a *megjegyzés* ismérv bármely entitásra vonatkoztatható altípusokra osztható. A megjegyzések lehetővé teszik, hogy egy entitás egy előfordulására vonatkozó információt társítsuk az illető entitással. A *megjegyzés* ismérv felhasználható olyan információk beillesztésére, amelyeket szabad szöveggént tárolunk, és nem egy speciálisan szerkesztett ismérvként vagy kapcsolatként.

4.2.4. Ismérvek részletes meghatározása

A modellben bemutatott minden ismérv leírását tartalmazza a következő, 4.4. táblázat. Az ismérvek csoportosítása az entítások szerint történt, amelyekre az ismérvek vonatkoznak. Az entítások ismertetése a 4.1.3. szakaszban bemutatott 4.2. táblázat (Entítások) szerinti sorrendet követi. Az ismérvek minden entitáson belül sorszámozottak, például a *kifejezési forma* entitás (mely LRM-E3 szám alatt szerepel a 4.2. táblázatban) ismérvei LRM-E3-A1-től LRM-E3-A8-ig számozódnak. Az ismérvek tárgyalásának sorrendje minden entitáson belül a következő: a *kategória* ismérv (amennyiben az entitás vonatkozásában megállapításra került) az első a sorban, ezután az ismérvek logikai csoportosítása szerint sorolódnak be, majd betűrendben. Minden ismérv esetén a táblázat első sorának oszlopcellái tartalmazzák a számjelzés és az entitás után az ismérv rövid nevét, amelyet egy tömör meghatározás követ. Az alkalmazási területről, ha szükség van rá, egy hosszabb megjegyzés, majd az illető ismérv példái közül egy válogatás kerül a táblázat következő soraiba. Egy ismérv teljes megértéséhez fontos a meghatározás és az alkalmazási területre vonatkozó megjegyzések megismerése. Egy ismérv neve önmagában nem adja át az ismérv mögött rejlő teljes jelentéstartalmat.

Mivel a modell, amennyire csak lehet, általános kíván maradni, a táblázat azokra az ismérvekre fókuszál, amelyek egy adott entitás bármilyen típusú előfordulásának leírására alkalmasak lehetnek. Ugyanakkor néhány sajátosabb ismerv is szerepel. Mivel a modell a könyvtáros-társadalomból ered, és ez a közösség kívánja használni, felismerhető a szövegekhez kötődő ismérvek, mint a *nyelv* ismerv, vagy a zene, mint az *előadás közvetítő eszköze* ismerv jelentősége és hasznossága. Ezek a specifikusabb ismérvek a *kifejezési forma* entitásnál szerepelnek az általánosabbak után, egy olyan bevezetéssel, amely jelzi, hogy az illető entitás nem minden előfordulás-típusára érvényesek.

A legtöbb ismerv többértékű, bár a 4.4. táblázat nem mondja ki határozottan, hogy melyik vehet fel több értéket, és melyik nem. Például több önálló kategorizálási séma alkalmazható a *művek* vonatkozásában; de ha a befejezettség szándékának szempontjából állapítunk meg kategóriákat, a vonatkozó meghatározásokból egyenesen következik, hogy egy *mű* nem lehet egyszerre monografikus mű és ugyanakkor időszaki lap is.

Legtöbb esetben, ha egy ismerv egyaránt szerepelhet szöveges közlésként vagy URI-ként megadva, a példák mindkét lehetőséget bemutatják (bár nem törekszenek a teljességre). A példák túlnyomórészt valódi adatbázisokból származnak, vagy létező, hiteles dokumentációból (mint a *UNIMARC Manual*), azok 2015-ben érvényben lévő verzióját használva. Esetenként néhány példa a könyvtári környezeten kívülről ered, ami mutatja, hogy a modell, bár középpontjában a könyvtári alkalmazások állnak, nem szűkíti le érvényességét a könyvtáros-társadalomra. Bár számos példa szerepel különféle MARC formátumokban (MARC 21, UNIMARC, INTERMARC), a modell kifejlesztése a szemantikus web technológiáját fokozottan szem előtt tartva történt, és reményeink szerint e dokumentum frissítésekor tartalmaz majd RDF-példákat is. A MARC-ból vett példákban a megjelenítés módja a következő: a mezőhívót követik az indikátorok és almezőtartalmak; az üres indikátor értéket kettős kereszt jelöli (#); az almezőkódok megjelenítésekor, előttük és utánuk, szóközöket használunk.

A *nomen* entitás egy előfordulásának és a *nomen* adott előfordulásához tartozó *nomen karakterlánc* ismerv értékének megkülönböztetésére a következő jelölésrendszert alkalmazzuk: szimpla idézőjel (' ') jelzi a *nomen* entitás előfordulását, míg egyszerű, dupla idézőjel (" ") jelöli a *nomen* entitás egy előfordulásához tartozó *nomen karakterlánc* ismerv értékét.

4.4. tábla Ismérvek			
Azonosító	Entitás	Ismerv	Meghatározás
LRM-E1-A1	RES	Kategória	Típus, amelyhez a <i>res</i> tartozik
	Megjegyzések az alkalmazási területről		
	Példák	<ul style="list-style-type: none"> • tárgy • mű • fogalom • esemény • család • testület 	
4.4. tábla Ismérvek			
Azonosító	Entitás	Ismerv	Meghatározás
LRM-E1-A2	RES	Megjegyzés	Bármely, a <i>res</i> -re vonatkozó információ, amelyet nem írunk le konkrét ismérvekkel és/vagy kapcsolatokkal

4.4. tábla		Ismérvék	
	Megjegyzések az alkalmazási területről		
	Példák	<ul style="list-style-type: none"> • Impresszum a címlap verzőra pecsételve. [általános <i>megjegyzés</i> egy megjelenési formához] • Az Apolló-program negyedik, emberi részvétellel végrehajtott missziója. [általános <i>megjegyzés</i> részlete egy tárgyra, nevezetesen az Apolló-10 űrhajóra vonatkozóan, a Library of Congress authority állományában] • Járóbeteg ellátás keretében végrehajtott műtét. Történhet kórházban, rendelőben, vagy sebészeti központban. [általános <i>megjegyzés</i> egy eljárási elvről] • Savtalanított példány. [általános <i>megjegyzés</i> egy <i>példány</i>hoz] • 317 ## \$a Bejegyzés a címlapon 16. századi kézírással, 'Iohannes Wagge me iure tenet' \$5 DB/S-5-KK.555 [<i>megjegyzés</i> egy <i>példány</i> tulajdonosi történetéről UNIMARC mezőben kifejezve] 	
Azonosító	Entitás	Ismérv	Meghatározás
LRM-E2-A1	MŰ	Kategória	Típus, amelyhez a <i>mű</i> tartozik
	Megjegyzések az alkalmazási területről	<p>A <i>kategória</i> ismérv egy adott <i>művet</i> különféle szempontok szerint csoportosíthat:</p> <ul style="list-style-type: none"> - kategorizálás a befejezettségre irányuló szándék szerint, - kategorizálás az alkotói terület szerint, - kategorizálás forma / műfaj szerint, - stb. 	
	Példák	<p><u>Kategorizálás a befejezettségre irányuló szándék szerint:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • monográfia • időszaki kiadvány <p><u>Kategorizálás az alkotói terület szerint:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • irodalom • zene • képzőművészet <p><u>Kategorizálás forma / műfaj szerint:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • regény • színdarab • vers • tanulmány • szimfónia • versenymű • szonáta • fnk [UNIMARC kód: funky zene] • sou [UNIMARC kód: soul zene] • rajz • festmény • fotográfia 	

4.4. tábla		Ismérvék	
Azonosító	Entitás	Ismérv	Meghatározás
LRM-E2-A2	MŰ	Reprezentatív kifejezési forma	Ismérv, amelyet nélkülözhetetlennek ítélünk a <i>mű</i> tulajdonságainak leírásához, és amelynek értékeit a <i>mű</i> jellemző vagy hiteles <i>kifejezési formája</i> alapján választjuk meg
	Megjegyzések az alkalmazási területről	<p>A <i>reprezentatív kifejezési forma</i> ismérv általában típusokra bomlik, és a kiválasztott típusok a használati környezettől függően változnak (az adott katalogizálási szabályok szerint, a katalógus fajtája szerint, vagy a <i>mű</i> kategóriájának megfelelően). Bármely kiválasztott ismérv több értéket is felvehet. Ezen ismérvek értékei vagy egy adott <i>kifejezési formából</i> következnek, amelyről úgy tartjuk, hogy a <i>művet</i> legjellemzőbben képviseli, vagy hasonló <i>kifejezési formák</i> többé-kevésbé elmosódott hálójából kikövetkeztetett értékek. Nincs olyan követelmény, hogy pontosan azonosítsunk egy vagy több <i>kifejezési formát</i>, amelyek forrásul szolgálnak a <i>reprezentatív kifejezési forma</i> ismérvekhez megadott értékeknek, valamint az ilyen <i>kifejezési formát</i> lejegyezni sem szükséges, olyan esetben sem, ha azonosítható.</p> <p>(Ezen ismérvnek a modellben betöltött szerepéről további részletek az 5.6. szakaszban: <i>A reprezentatív kifejezési forma ismérvek.</i>)</p>	
	Példák	<p><u>Szöveges művekhez:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Nyelv: angol • Célközönség: gyerekek <p><u>Zenei művekhez:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Hangnem: B-moll • Előadás közvetítő eszköze: hegedű <p><u>Térképészeti művekhez:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Térképészeti méretarány: 1:10,000 • Vetület: Albers-féle területtartó kúpvetület <p><u>Mozgóképművekhez:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Képarány: 16:9 • Színezés: kézi színezés <p><u>Képzőművészeti művekhez:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Kivitelezés közvetítő eszköze: szobor 	

4.4. tábla		Ismérvék	
Azonosító	Entitás	Ismérv	Meghatározás
LRM-E3-A1	KIFEJEZÉSI FORMA	Kategória	Típus, amelyhez a <i>kifejezési forma</i> tartozik
	Megjegyzések az alkalmazási területről	<p>A <i>kategória</i> ismérv egy adott <i>kifejezési formát</i> különféle szempontok szerint csoportosíthat:</p> <ul style="list-style-type: none"> - tartalom típusa, - kidolgozás állapota, - kottaformátum, - stb. 	
	Példák	<p><u>Tartalom típusa, természetes nyelven kifejezve, angolul [és magyarul]:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • written notation [írott jelölési rendszer] • musical notation [hangjegyjelölési rendszer] • recorded sound [hangfelvétel] <p><u>Tartalom típusa, angol nyelvű kifejezésekkel megadva az ISBD Content Form ellenőrzött szótára szerint:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • dataset • image • music • text <p><u>Tartalom típusa, URI-ként kifejezve, az ISBD Content Form ellenőrzött szótára szerint:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • http://iflstandards.info/ns/isbd/terms/contentform/T1001 • http://iflstandards.info/ns/isbd/terms/contentform/T1002 • http://iflstandards.info/ns/isbd/terms/contentform/T1004 • http://iflstandards.info/ns/isbd/terms/contentform/T1009 <p><u>Kategóriák a kidolgozás állapota szerint, természetes nyelven kifejezve, angolul [és magyarul]:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • draft [tervezet] • final [végleges] <p><u>Kategóriák (amelyek a kotta tartalom-típusán belül alkalmazhatók) a kotta formátuma szerint, természetes nyelven kifejezve, angolul [és magyarul]:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • vocal score [vokális kotta] • piano conductor part [zongorakíséret, karmesteri kotta] • stb. <p><u>Kategóriák (amelyek a kotta tartalom-típusán belül alkalmazhatók) a kotta jelölésrendszere szerint, természetes nyelven kifejezve, angolul [és magyarul]:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • graphic notation [grafikus hangjegyírás] • neumatic notation [neuma írásmód] • stb. 	

4.4. tábla Ismérvek			
Azonosító	Entitás	Ismérv	Meghatározás
LRM-E3-A2	KIFEJEZÉSI FORMA	Terjedelem	A <i>kifejezési forma</i> terjedelmének számszerűsítése
	Megjegyzések az alkalmazási területről	<p>A <i>terjedelem</i> ismérv értéke három elemből áll, ezek:</p> <ul style="list-style-type: none"> - a terjedelem típusa (például a szöveg hosszúsága, egy kotta előadásának várható időtartama, előadás hangfelvételének valós időtartama stb.), - egy szám, - és egy mértékegység (szavak, percek stb.). <p>A terjedelem típusa és a mértékegység értelemszerűen adható meg. A <i>terjedelem</i> számszerű adatának pontossága a leírásban változó lehet.</p>	
	Példák	<ul style="list-style-type: none"> • approximately 8 minutes [az előadás ideje természetes nyelven, angolul, egy kottán] • 306 ## ¤a 002052 ¤a 000415 ¤a 000956 ¤a 003406 [időtartamok kódolt formában, egy MARC 21 mezőben] 	
Azonosító	Entitás	Ismérv	Meghatározás
LRM-E3-A3	KIFEJEZÉSI FORMA	Célközönség	Használók csoportja, akik számára a <i>kifejezési forma</i> készült
	Megjegyzések az alkalmazási területről	<p>A <i>célközönség</i> ismérv jellemezhet egy adott <i>kifejezési formát</i> azon végfelhasználók csoportjainak feltüntetésével, akik számára az adott jellemzőkkel felruházott <i>kifejezési forma</i> különösen megfelelő.</p> <ul style="list-style-type: none"> - kategóriák korcsoportok szerint, - kategóriák érzékszervi károsodás szerint, - kategóriák tanulmányi szint szerint, - kategóriák foglalkozás szerint, - stb. 	
	Példák	<p><u>Kategóriák korcsoportok szerint:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • gyerekek • fiatal felnőttek • felnőttek <p><u>Kategóriák érzékszervi károsodás szerint:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • braille-írást olvasó használók • vizuális leírást igénylő használók • kötött feliratozást igénylő használók <p><u>Kategóriák tanulmányi szint szerint</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • általános iskola • középiskola 	

4.4. tábla Ismérvek			
Azonosító	Entitás	Ismérv	Meghatározás
LRM-E3-A4	KIFEJEZÉSI FORMA	Használati jogok	Használati korlátozások csoportja, amelyek a <i>kifejezési formához</i> kötődnek
	Megjegyzések az alkalmazási területről		
	Példák	<ul style="list-style-type: none"> Reproduction is submitted to authorization. [<i>jogok</i> közlése természetes nyelven kifejezve, angolul] [Magyarul: Reprodukció engedélyezésre benyújtva.] The play can be read or performed anywhere, by any number of people. Anyone who wishes to do it should contact the author's agent [...], who will license performances free of charge provided that no admission fee is charged and that a collection is taken at each performance for Medical Aid for Palestinians [...]. [előadási <i>jogok</i> Caryl Churchill <i>Seven Jewish children</i> című darabjához, természetes nyelven kifejezve, angolul] [Magyarul: a darabot bárhol, bármilyen számú ember olvashatja és előadhatja. Bárki, ha így szeretne tenni, fel kell vennie a kapcsolatot a szerző ügynökével [...], aki külön díjazás nélkül engedélyt ad az előadásokra, feltéve, hogy azok ingyenesek, és minden előadás alkalmával gyűjtést indítanak a Medical Aid for Palestinians számára [...].] 	
<i>Ismérvek, melyek csak egyes kifejezési forma típusok vonatkozásában alkalmazhatók</i>			
Azonosító	Entitás	Ismérv	Meghatározás
LRM-E3-A5	KIFEJEZÉSI FORMA	Térképészeti méretarány	Távolságok aránya egy térképészeti <i>kifejezési formában</i> az ábrázolt valós távolságokhoz képest
	Megjegyzések az alkalmazási területről	<p>A <i>térképészeti méretarány</i> ismérv a térképészeti <i>művek kifejezési formájának</i> jellemzője.</p> <p>A <i>térképészeti méretarány</i> ismérv a <i>kifejezési formában</i> szereplő horizontális, vertikális, szögmértékű és/vagy más távolságokra vonatkozhat.</p>	
	Példák	<ul style="list-style-type: none"> Scale 1 : 10,000 [<i>térképészeti méretarány</i> természetes nyelven kifejezve, angolul] 034 1# Ꞥa a Ꞥb 100000 [<i>térképészeti méretarány</i> szabványos formában kifejezve, egy MARC 21 mezőben] 	

4.4. tábla Ismérvek			
Azonosító	Entitás	Ismérv	Meghatározás
LRM-E3-A6	KIFEJEZÉSI FORMA	Nyelv	A <i>kifejezési formában</i> használt nyelv
	Megjegyzések az alkalmazási területről	<p>A <i>nyelv</i> ismérv azon <i>kifejezési formák</i> jellemzője, amelyek kizárólag vagy részben nyelvi jelekből állnak (akár hangzó, akár lejegyzett formában).</p> <p>A <i>kifejezési forma nyelv</i> ismérve számos nyelvet magában foglalhat, amelyek mindegyike a <i>kifejezési forma</i> egy különálló összetevőjéhez tartozik.</p>	
	Példák	<ul style="list-style-type: none"> • it [olasz <i>nyelv</i> kóddal kifejezve, az ISO 639-1 szerint] • bre [breton <i>nyelv</i> kóddal kifejezve, az ISO 639-2 szerint] • Slovene [szlovén <i>nyelv</i> természetes nyelven kifejezve, angolul] • Slovenian [alternatív elnevezés a szlovén <i>nyelv</i> jelölésére, természetes nyelven kifejezve, angolul] • http://id.loc.gov/vocabulary/iso639-1/zu [zulu <i>nyelv</i> URI-val kifejezve] 	
Azonosító	Entitás	Ismérv	Meghatározás
LRM-E3-A7	KIFEJEZÉSI FORMA	Hangnem	A <i>kifejezési formát</i> jellemző hangjegyzési jelrendszer (zenei skála, egyházi hangsor, raga, makám stb.)
	Megjegyzések az alkalmazási területről	<p>A <i>hangnem</i> ismérv a zenei <i>művek kifejezési formáit</i> jellemző sajátosság.</p> <p>A „hangnem” kifejezést szélesebb értelemben használjuk, különböző zenei tradíciókat foglal magában. Ez az ismérv nem korlátozódik a nyugati zenére.</p>	
	Példák	<ul style="list-style-type: none"> • C major [a C-dúr <i>hangnem</i> természetes nyelven kifejezve, angolul] • 128 [...] \$d dm [a D-dúr előjegyzés kódolt formában egy UNIMARC almezőben] • Hypolydian mode [hypolid hangsor természetes nyelven kifejezve, angolul] • 8th ecclesiastical mode [8. egyházi hangsor természetes nyelven kifejezve, angolul] • Bayati [makám hangsor természetes nyelven kifejezve, angolul] • ﺩ [makám hangsor természetes nyelven kifejezve, arabul] 	

4.4. tábla		Ismérvék	
Azonosító	Entitás	Ismérv	Meghatározás
LRM-E3-A8	KIFEJEZÉSI FORMA	Előadás közvetítő eszköze	Az előadáshoz használt eszközök (énekhangok, hangszerek, együttesek stb.) kombinációja, amelyet a <i>kifejezési formában</i> előírtak, használni kívántak vagy valójában használtak
	Megjegyzések az alkalmazási területről	<p>Az <i>előadás közvetítő eszköze</i> ismérv a zenei művek <i>kifejezési formáit</i> jellemző sajátosság.</p> <p>Az <i>előadás közvetítő eszköze</i> ismérvhez megadott érték legalább egyet tartalmaz a következő összetevőkből:</p> <ul style="list-style-type: none"> - szám (beleértendő, ha egy főnév egyes számú formáját használjuk, vagy egyértelműen, számjeggyel leírható), - és az előadói eszköz egy típusa (ez tartalmazhatja emberi hangok hangfekvésének típusait, önálló hangszerek típusait, együttesek típusait stb.). 	
	Példák	<ul style="list-style-type: none"> • flute, oboe, glass harmonica, viola, cello [fuvola, oboa, üvegharmonika, mélyhegedű, cselló: az <i>előadás közvetítő eszköze</i> természetes nyelven kifejezve, angolul; az előadók száma (hangszerenként 1) implicit, az egyes számban használt főnevek által] • flutes (2), oboes (2), clarinets (2), horn, bassoon [2 fuvola, 2 oboa, 2 klarinét, kürt, fagott: az <i>előadás közvetítő eszköze</i> természetes nyelven kifejezve, angolul; az előadók száma vagy implicit (ilyen esetben 1), vagy egyértelműen megadva szerepel (2)] • clarinet or viola [klarinét vagy mélyhegedű: az <i>előadás közvetítő eszköze</i> természetes nyelven kifejezve, angolul, amely alternatívát is megad] • 382 0# Ꞥa trumpet Ꞥn 2 Ꞥa trombone Ꞥn 2 Ꞥs 4 [2 trombita és 2 harsona: az <i>előadás közvetítő eszköze</i> egy MARC 21 mezőben kifejezve] • 146 0# \$a b \$c 01svl##### \$c 01kpf##### \$i 002a [hangszeres zene, az <i>előadás közvetítő eszköze</i> hegedű és zongora, a két előadó kódolt formában egy UNIMARC mezőben] • http://id.loc.gov/authorities/performanceMediums/mp2013015841 [az <i>előadás közvetítő eszköze</i> énekegyüttes, URI-val kifejezve] • <perfMedium><performer><instrVoice>violin</instrVoice></performer><performer><instrVoice>viola</instrVoice></performer><performer><instrVoice>violoncello</instrVoice></performer></perfMedium> [az <i>előadás közvetítő eszköze</i> a MEI (Music Encoding Initiative) jelölésrendszerben] 	

4.4. tábla		Ismérvék	
Azonosító	Entitás	Ismérv	Meghatározás
LRM-E4-A1	MEGJELENÉSI FORMA	Hordozókatégória	Egy anyagtípus, amelyhez vélhetőleg a <i>megjelenési forma</i> minden fizikai hordozója tartozik
	Megjegyzések az alkalmazási területről	<p>A <i>hordozókatégória</i> ismérv egy adott <i>megjelenési formát</i> különféle szempontok szerint csoportosíthat:</p> <ul style="list-style-type: none"> - kategóriák a hordozó általános típusa szerint (például lap), - kategóriák a hordozók gyártásakor alkalmazott fizikai anyag szerint (például műanyag), - kategóriák a hordozók alapanyagához használt fizikai anyag szerint (például olajfesték), - kategóriák egy <i>megjelenési forma</i> előállításakor alkalmazott technika szerint (például analóg), - stb. <p>A több összetevőből álló megjelenési forma hordozója több fizikai formát is magában foglalhat (például diafilm a vele járó füzettel, egy külön hanglemez, rajta a filmzenével stb.)</p>	
	Példák	<p><u>Kategóriák a hordozó általános típusa szerint, természetes nyelven kifejezve, angolul [és magyarul]:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • sound cassette [hangkazetta] • videodisc [videólemez] • microfilm cartridge [mikrofilm kartridzs] • transparency [írásvetítő fólia] <p><u>Kategóriák a hordozók gyártásakor alkalmazott fizikai anyag szerint, természetes nyelven kifejezve:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • papír • fa • műanyag • fém <p><u>Kategóriák a hordozók alapanyagához használt fizikai anyag szerint, természetes nyelven kifejezve:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • olajfesték [olajfestményhez] • kémiai emulzió [film alapanyag] <p><u>Kategóriák egy <i>megjelenési forma</i> előállításakor alkalmazott írás-, hang- vagy képrögzítési technika szerint:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • analóg • akusztikus • elektronikus • digitális • optikai 	

4.4. tábla		Ismérvék	
Azonosító	Entitás	Ismérv	Meghatározás
LRM-E4-A2	MEGJELENÉSI FORMA	Terjedelem	A <i>megjelenési forma</i> egy fizikai hordozóján megfigyelt, és vélhetően az összes többi fizikai hordozón megfigyelhető terjedelmének számszerűsítése
	Megjegyzések az alkalmazási területről	<p>A <i>terjedelem</i> ismérv értékét három elem adja:</p> <ul style="list-style-type: none"> - a terjedelem típusa (például fizikai összetevőinek száma, magasság, szélesség, átmérő stb.), - egy szám, - és egy mértékegység (például kötet, oldal, lap, lemez, tekercs stb.; cm, hüvelyk stb.; Mb/Megabyte; stb.) <p>A terjedelem típusa és mértékegysége értelemszerűen adható meg. A <i>terjedelem</i> számszerű adatának pontossága a leírásban változó lehet.</p>	
	Példák	<ul style="list-style-type: none"> • 300 ## \$a 301 p., [8] p. of plates [oldalszám és egészoldalas ábrák száma az AACR2 szerint leírva, MARC 21 mezőben kifejezve] • 215 ## \$a 1 score (vi, 63 p.) \$d 20 cm \$a 16 parts \$d 32 cm \$e 1 booklet [oldalszám és az oldalak magassága; a részek száma és magassága; valamint a kísérőanyag elemeinek száma, egy UNIMARC mező különböző almezőiben kifejezve] • 4 3/4 in. [átmérő, természetes nyelven kifejezve, angolul] 	
Azonosító	Entitás	Ismérv	Meghatározás
LRM-E4-A3	MEGJELENÉSI FORMA	Célközönség	Használók csoportja, akik számára a <i>megjelenési forma</i> fizikai hordozói készültek
	Megjegyzések az alkalmazási területről	<p>A <i>célközönség</i> ismérv jellemezhet egy adott <i>megjelenési formát</i> a végfelhasználók csoportjainak feltüntetésével, akik számára az ilyen jellemzőkkel felruházott <i>megjelenési forma</i> különösen megfelelő:</p> <ul style="list-style-type: none"> - kategóriák érzékszervi károsodás szerint (látássérültek, hallássérültek stb.), - kategóriák sajátos közönségnek szánt speciális hordozók szerint (kisgyerekek stb.) - stb. 	
	Példák	<p><u>Kategóriák érzékszervi károsodás szerint:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • normál nyomtatást olvasni képes használók • öregbetűs nyomtatást igénylő használók • diszlexia miatt könnyen olvasható betűtípust igénylő használók <p><u>Kategóriák sajátos közönségtípusok szerint:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • keménytáblás könyvek kisgyerekeknek • babafüldető könyvek 	

4.4. tábla		Ismérvék	
Azonosító	Entitás	Ismérv	Meghatározás
LRM-E4-A4	MEGJELENÉSI FORMA	Megjelenési forma közlés	A <i>megjelenési forma</i> példányain szereplő, a használók számára jelentősnek ítélt közlés annak megértésére, hogy a forrás hogyan képviseli magát
	Megjegyzések az alkalmazási területről	<p>A <i>megjelenési forma közlés</i> ismérv olyan közlés, amelyet általában a <i>megjelenési forma</i> mintapéldányaiban található forrásról írunk le. A leírás szabályait minden alkalmazás maga egységesíti.</p> <p>Egy <i>megjelenési forma</i> jellemzése nagy valószínűséggel több, különböző típusú közléssel írható le. A legtöbb alkalmazásban ezeket a közléseket vélhetően olyan részletezettséggel írják le, hogy az a használói igényeknek megfeleljen. A <i>megjelenési forma közlés</i> ismérv például olyan átmásolt elemeket tartalmazhat, mint: megjelenési adatok közlése (teljes egészében), vagy alternatív lehetőségként megjelenési hely közlés + kiadói név közlés + megjelenési év közlés (három önálló közlésként).</p>	
	Példák	<ul style="list-style-type: none"> • 우리말의 수수께끼 : 역사 속으로 떠나는 우리말 여행 / 박영준...[등]지음 [teljes, ISBD 1. adatcsoport] • Edinburgi : venundantur apud M. R. Freebairn, J. Paton et G. Brown, 1716 [teljes megjelenési közlés] • Edinburgi [megjelenési hely közlés] • venundantur apud M. R. Freebairn, J. Paton et G. Brown [kiadói név közlés] • 1716 [megjelenési év közlés] • De l'imprimerie des aristocrates, chez Pluton, aux portes de l'Enfer : et se trouve chez la garde breviaire de l'abbé Maury, Marie Margot, rue Troussevache [teljes kiadói adatcsoport közlés, benne egy elképzelt megjelenési helyre való utalás ("at Pluto's, at the gates of Hell"), a megjelenési év közlése hiányzik] • 4th revised ed. [kiadásjelzés, az ISBD szerinti leírási szabályok szerint] • 4th revised edition [kiadásjelzés, az RDA szerinti leírási szabályok szerint] • (Miscellaneous report / Geological survey of Canada = Rapport divers / Commission géologique du Canada) [teljes, az ISBD szerinti 6. adatcsoport] 	

4.4. tábla		Ismérvék	
Azonosító	Entitás	Ismérv	Meghatározás
LRM-E4-A5	MEGJELENÉSI FORMA	Hozzáférési feltételek	Információ bármely hordozón található <i>megjelenési forma</i> lehetséges eléréséről
	Megjegyzések az alkalmazási területről	A <i>hozzáférési feltételek</i> ismérv összetevői: - rendszerkövetelmények, - elérési mód, - stb.	
	Példák	<ul style="list-style-type: none"> 538 ## Ꞥa Rendszerkövetelmények: IBM 360 és 370; 9 Kbyte belső memória; OS SVS és OSMVS. [rendszerkövetelmények egy MARC 21 mezőben] 538 ## Ꞥa Blu-ray 3D: Blu-ray lejátszót igényel; a 3D verzió követelményei: Full HD TV, kompatibilis 3D szemüveg, Blu-ray 3D lejátszó vagy PS3, és nagysebességű HDMI kábel. [rendszerkövetelmények videólemezhez MARC 21 mezőben kifejezve] 538 ## Ꞥa PSP (hordozható játékkonzol); 1-es régió; wi-fi kompatibilis. [rendszerkövetelmények videójátékhoz MARC 21 mezőben kifejezve] 	
Azonosító	Entitás	Ismérv	Meghatározás
LRM-E4-A6	MEGJELENÉSI FORMA	Felhasználási jogok	Felhasználási és/vagy hozzáférési korlátozások, amelyek feltehetően a <i>megjelenési forma</i> minden hordozójára vonatkoznak
	Megjegyzések az alkalmazási területről	A <i>felhasználási jogok</i> ismérv összetevői: - felhasználási feltételek, - hozzáférési korlátozások, - stb. A <i>felhasználási jogokat</i> a kiadó megadhatja közvetlenül, vagy meghatározhatja átruházott jogként a könyvtárral kötött szerződésen vagy licencmegállapodásán keresztül. Ez az eset gyakori a digitális objektumokkal összefüggő jogok vonatkozásában.	
	Példák	<ul style="list-style-type: none"> Freely available to members of the Club. [Klubtagok számára ingyenes: <i>felhasználási jogok</i> természetes nyelven kifejezve, angolul] Restricted to institutions with a subscription. [Intézmények számára előfizetéses: <i>felhasználási jogok</i> természetes nyelven kifejezve, angolul] 	
Azonosító	Entitás	Ismérv	Meghatározás
LRM-E5-A1	PÉLDÁNY	Helymeghatározás	A gyűjtemény és/vagy az intézmény, ahol a <i>példány</i> megtalálható, ahol őrzik, vagy hozzáférését lehetővé teszik
	Megjegyzések az alkalmazási területről	Ez az információ bármilyen pontossággal megadható, amire szükség van annak érdekében, hogy a végfelhasználók eligazodjanak a <i>példányhoz</i> való hozzáférés érdekében.	
	Példák	<ul style="list-style-type: none"> 252 ## \$a DLC \$b Manuscript Division \$c James Madison Memorial Building, 1st & Independence Ave., S.E., Washington, DC USA \$f 4016 [<i>helymeghatározás</i> egy UNIMARC mezőben kifejezve] 	

4.4. tábla		Ismérvék	
		<ul style="list-style-type: none"> 852 01 \$a ViBibV \$b Main Lib \$b MRR \$k Ref \$h HF5531.A1 \$i N4273 [<i>helymeghatározás</i> egy MARC 21 mezőben kifejezve] 	
Azonosító	Entitás	Ismérv	Meghatározás
LRM-E5-A2	PÉLDÁNY	Felhasználási jogok	Felhasználási és/vagy hozzáférési korlátozások, amelyek a <i>példány</i> -ra vonatkoznak
	Megjegyzések az alkalmazási területről		
	Példák	<ul style="list-style-type: none"> Film restricted to classroom use. [A film használata csak osztályteremben engedélyezett: <i>használati jogok</i> természetes nyelven kifejezve, angolul] In-library use only. [Csak könyvtári használatra: <i>használati jogok</i> egy referenz gyűjteményben őrzött másolathoz, természetes nyelven kifejezve, angolul] 	
Azonosító	Entitás	Ismérv	Meghatározás
LRM-E6-A1	ÁGENS	Kapcsolati információ	Hasznos információ az <i>ágens</i> ssel folytatott kommunikációhoz vagy a kapcsolatfelvételhez
	Megjegyzések az alkalmazási területről		
	Példák	<ul style="list-style-type: none"> P.O. Box 95312, 2509 La Haye. Contact : 31.70.3140884. Telecopie : 31.70.3834827. Adresse électronique : IFLA@ifla.org [kapcsolati információ az IFLA <i>kollektív ágens</i> esetén, természetes nyelven kifejezve, franciául] 	
Azonosító	Entitás	Ismérv	Meghatározás
LRM-E6-A2	ÁGENS	Tevékenységi terület	Működési terület, szakterület stb. amelyen az <i>ágens</i> tevékenységet folytat, vagy folytatott
	Megjegyzések az alkalmazási területről		
	Példák	<ul style="list-style-type: none"> 780 [<i>tevékenységi terület</i>, zene, Dewey szakjelzettel kifejezve] journalisme [<i>tevékenységi terület</i>, újságírás, RAMEAU szakszóval kifejezve] art history [<i>tevékenységi terület</i>, a Getty Art and Architecture Thesaurus (AAT) által megadott szakszóval kifejezve] 	

4.4. tábla Ismérvek			
Azonosító	Entitás	Ismérv	Meghatározás
LRM-E6-A3	ÁGENS	Nyelv	A <i>kifejezési forma</i> létrehozásakor az <i>agens</i> által használt <i>nyelv</i>
	Megjegyzések az alkalmazási területről	Egy adott <i>agens</i> használhat egy vagy több <i>nyelvet</i> egyidőben vagy az idő múlásával. Az adott nyelv használatának jellege közelebbről is meghatározható (például az angol nyelv használata az eredeti tartalom létrehozásához, az angol nyelv, mint a fordítások alapjául szolgáló nyelv, stb.)	
	Példák	<ul style="list-style-type: none"> 041 ## \$a eng \$a fre[...] [az angol és a francia <i>nyelv</i>, amelyeket Samuel Beckett használt az eredeti tartalom létrehozására, kódokkal kifejezve, INTERMARC almezőkben] 041 ## [...] \$t eng \$t fre [az angol és a francia <i>nyelv</i>, amelyeket Samuel Beckett használt, a fordítások alapjául szolgáló nyelvekként tekintve, kódokkal kifejezve, INTERMARC almezőkben] http://id.loc.gov/vocabulary/iso639-1/zu [zulu <i>nyelv</i> URI-val kifejezve] 	
Azonosító	Entitás	Ismérv	Meghatározás
LRM-E7-A1	SZEMÉLY	Szakma / foglalkozás	Egy szakma vagy foglalkozás, amelyben a <i>személy</i> dolgozik vagy dolgozott
	Megjegyzések az alkalmazási területről		
	Példák	<ul style="list-style-type: none"> librarian [könyvtáros: <i>foglalkozás</i> természetes nyelven kifejezve, angolul] 	
	KOLLEKTÍV ÁGENS	Ennek az entitásnak nincsenek külön ismérvei, a vonatkozó ismérveket lásd az ágens entitásnál	
Azonosító	Entitás	Ismérv	Meghatározás
LRM-E9-A1	NOMEN	Kategória	Egy típus, amelyhez a <i>nomen</i> tartozik
	Megjegyzések az alkalmazási területről	A <i>nomenek</i> csoportosítása a következők alapján történhet: - a megnevezett dolog típusa (személynév, <i>mű</i> címe stb.), - a forrás, amelyen a <i>nomen</i> szerepel (gerinc cím, szalag cím), - a <i>nomen</i> rendeltetése (azonosító, ellenőrzött hozzáférési pont, szakrendi jelölés stb.)	
	Példák	<ul style="list-style-type: none"> http://id.loc.gov/vocabulary/identifiers/isbn-a [<i>kategória</i> (közelebbről egy azonosítótípus), URI-val kifejezve] controlled access point [kontrollált hozzáférési pont: <i>kategória</i>, természetes nyelven kifejezve, angolul] personal name [személynév: <i>kategória</i>, természetes nyelven kifejezve, angolul] spine title [gerinc cím: <i>kategória</i>, természetes nyelven kifejezve, angolul] running title [szalag cím: <i>kategória</i>, természetes nyelven kifejezve, angolul] key title [kulcs cím: <i>kategória</i>, természetes nyelven kifejezve, angolul] 	

4.4. tábla		Ismérvék	
Azonosító	Entitás	Ismérv	Meghatározás
LRM-E9-A2	NOMEN	Nomen karakterlánc	<ul style="list-style-type: none"> pseudonym [álnév: <i>kategória</i>, természetes nyelven kifejezve, angolul] married name [asszonynév: <i>kategória</i>, természetes nyelven kifejezve, angolul] Jelek kombinációja, amely egy entitáshoz kapcsolódó megnevezést alkot a <i>nomenen</i> keresztül
	Megjegyzések az alkalmazási területről	<p>A <i>nomen</i> magában foglaló karakterlánc kifejezése bármilyen jelölési formában történhet, mint például jelek kombinációja egy íráson belül, kémiai szerkezeti szimbólumok, matematikai jelölések, vagy bármilyen egyéb jelöléssel, mint amilyenek a hangok stb.</p> <p>A <i>nomen</i> nem csupán egy jelsor, amely a <i>nomenen</i> keresztül egy dologhoz kapcsolódó jelölést alkot. Minden szöveggörnyezet nélkül a <i>nomen karakterlánc</i> ismérv értéke csupán egy szöveges érték (literál), ami a világon bármihez potenciálisan hozzáilleszhető, ellentétben magával a <i>nomen</i>mel, amely a jelölés kapcsolatán keresztül egy és csakis egy <i>res</i> előforduláshoz csatlakozik. Például a 'John Smith' <i>nomen</i> a világon egy és csakis egy John Smith megjelölése, míg a <i>nomen karakterlánc</i> ismérv azon értéke, ami latin betűkkel leírva "John Smith", azonos az összes különböző dolog vonatkozásában a világon, amit éppen 'John Smith'-nek hívnak.</p> <p>(Lásd még a <i>megjelölés kapcsolat tárgyalásánál a Megjegyzések az alkalmazási területről</i> részt, LRM-K13.)</p>	
	Példák	<ul style="list-style-type: none"> az "Agatha Christie" latin betűs karaktorsor [ami előfordulhat olyan szövegösszefüggésben, ahol {Agatha Christie}, a személy jelölésére szolgál] "The postman always rings twice" latin betűs karaktorsor [ami előfordulhat például olyan összefüggésben, ahol James M. Cain regényét jelöli] az "IFLA" latin betűs karaktorsor [ami előfordulhat olyan szövegösszefüggésben, ahol az {International Federation of Library Associations and Institutions} <i>kollektív ágens</i> jelölésére szolgál, de előfordulhat egy különálló <i>nomen</i>, az {International Federation of Landscape Architects} <i>nomen karakterlánc</i> ismérv értékeként, és akkor egy másik <i>kollektív ágens</i> jelölésére szolgál. a "poison" latin betűs karaktorsor, ami pusztán karakterláncként nem tartozik semmilyen nyelvhez, és mind az angol 'poison' <i>nomen</i>, mind a francia 'poison' <i>nomen nomen karakterlánc</i> ismérvnek az értékét alkotja. A "Gift" alfabetikus karaktorsor, amely pusztán karakterláncként nem tartozik semmilyen nyelvhez, és alkothatja egyrészt az {ajándék} fogalmához kapcsolódó angol 'Gift' <i>nomen nomen karakterlánc</i> ismérv értékét, másrészt lehet a német 'Gift' <i>nomen nomen karakterlánc</i> ismérv értéke, ami a {méreg} fogalmához kötődik. a <http://dictionary.cambridge.org/pronunciation/english/hamlet> weboldalon rögzített, artikulált hangok láncolata a 'hamlet' köznévi kiejtéséhez, angol kiejtéssel artikulált hangok láncolata egyrészt a 'serial' szó angol kiejtéséhez, a következő weboldal rögzítésében: 	

4.4. tábla		Ismérvék	
		<p><http://dictionary.cambridge.org/pronunciation/english/serial> – másrészt a 'cereal' szó angol kiejtéséhez, a következő weboldal rögzítésében: <http://dictionary.cambridge.org/pronunciation/english/cereal></p> <ul style="list-style-type: none"> • a "20150601" számjegyek láncolata, amely legalább két különböző <i>nomen</i>hez tartozó <i>nomen karakterlánc</i> ismérv értékét képviseli: egy szabványos keltezés (egy <i>időtartam nomenjét</i>) és egy, a középső kötőjel nélkül megadott ISSN-t (egy <i>mű nomenjét</i>). • a "300" számjegyek láncolata, amely legalább öt különböző <i>megnevezéshez (nomenhez)</i> tartozó <i>nomen karakterlánc</i> ismérv értékét képviseli, lehet egy: nem-szabványos keltezés (egy <i>időtartam nomenje</i>), cím (egy <i>mű nomenje</i>), Dewey-féle tizedes osztályozási rendszer szakjelzete (<i>res nomenje</i>), szállodai szobaszám (<i>res nomenje</i>) és MARC 21 mezőhívó (<i>res nomenje</i>). 	
Azonosító	Entitás	Ismérv	Meghatározás
LRM-E9-A3	NOMEN	Séma	A séma, amin a <i>nomen</i> alapul
	Megjegyzések az alkalmazási területről	<p>A <i>séma</i> ismérv tartalmazza: - az értékek kódtábláit (tárgyszólistákat, tezauruszokat, osztályozási rendszereket, egységesített névjegyzékeket stb.) - és a kódolási sémák szintakszisát (keltezések kódolását leíró szabványokat stb.)</p> <p>Amikor egy másik <i>nomen</i> ismérveinek egyike (mint például a <i>célközönség, nyelv, írás</i>) ugyanazt az értéket megadva alkalmazható minden <i>nomenre</i> egy adott sémán belül, az érték bevezethető a séma szintjén.</p>	
	Példák	<ul style="list-style-type: none"> • http://id.loc.gov/authorities/performanceMediums [érték-kódtábla az <i>előadás közvetítő eszköze</i>nek megadásához URI-val kifejezve] • http://id.loc.gov/authorities/classification [a Library of Congress Classification számára készült érték-kódtábla URI-val kifejezve] • ISO 8601 [szintaktikai kódolási séma keltezések és időpontok megadásához] 	

4.4. tábla		Ismérvék	
Azonosító	Entitás	Ismérv	Meghatározás
LRM-E9-A4	NOMEN	Célközönség	Használók csoportja, amely számára a <i>nomen</i> megfelelő vagy előnyben részesített
	Megjegyzések az alkalmazási területről	A <i>célközönség</i> megjelölése egy <i>nomen</i> vonatkozásában alapul szolgálhat egy olyan mechanizmus számára, amely kiválaszt egy <i>noment</i> az egyenértékű <i>nomenek</i> klaszteréből, egy bizonyos szövegösszefüggésben történő használathoz. Például egy nemzetközi, többnyelvű authority állomány kijelölheti a <i>célközönseget</i> minden egyes <i>nomen</i> számára azzal, hogy megadja a <i>nomen</i> előnyben részesített formájának nyelvét.	
	Példák	<ul style="list-style-type: none"> • sj [gyerek-<i>célközönség</i>, kódként kifejezve, amit a Library of Congress prefixként használ minden gyerekekkel kapcsolatos tárgyszóhoz] • chi [a kínai nyelvet beszélők <i>célközönsege</i> MARC 21 nyelvkóddal kifejezve] 	
Azonosító	Entitás	Ismérv	Meghatározás
LRM-E9-A5	NOMEN	Használati környezet	Információ a szövegösszefüggésről, amelyben az ágens a <i>noment</i> használja, és amelyen keresztül az ágensre utal
	Megjegyzések az alkalmazási területről	A <i>használati környezet</i> ismérv az ágens által használt <i>nomen</i> hez kapcsolódó tárgyköröket foglalja magában.	
	Példák	<ul style="list-style-type: none"> • literary works [irodalmi művek: <i>használati környezet</i> természetes nyelven kifejezve, angolul] • critical works [kritikai művek: <i>használati környezet</i> természetes nyelven kifejezve, angolul] • works on mathematics [matematikai művek: <i>használati környezet</i> természetes nyelven kifejezve, angolul] • detective novels [detektívregények: <i>használati környezet</i> természetes nyelven kifejezve, angolul] 	
Azonosító	Entitás	Ismérv	Meghatározás
LRM-E9-A6	NOMEN	Hivatkozási forrás	Forrás, amely igazolja a <i>nomen</i> használatát
	Megjegyzések az alkalmazási területről	<p>A <i>hivatkozási forrás</i> egy kapcsolat létezését tanúsítja a megjelölés és a <i>res</i> entitás egy előfordulása között, amelynek azonosítására szolgál. Tisztázhatja a <i>nomen</i> érvényességét és hatókörét.</p> <p>A <i>hivatkozási forrás</i> ismérv értéke vonatkozhat:</p> <ul style="list-style-type: none"> - életrajzi szótárakra, enciklopédiákra stb., - más sémákra, - bármely kiadványra, - stb. 	
	Példák	<ul style="list-style-type: none"> • 670 ## a Adamson, J. Groucho, Harpo, Chico, and sometimes Zeppo, [1973] [<i>hivatkozási forrás</i> MARC 21 mezőben kifejezve; a <i>hivatkozási forrás</i> egy kiadvány a 'Marx Brothers' megnevezéssel azonosított <i>kollektív ágens</i>ről] • 670 ## a nuc89-22212: Her RLIN II processing for UC online catalog input, 1984 b (hdg. on WU rept.: Coyle, Karen; usage: Karen Coyle) [<i>hivatkozási forrás</i> MARC 21 mezőben kifejezve; a <i>hivatkozási forrás</i> egy kiadvány, szerzője a 'Coyle, Karen' <i>nomennel</i> 	

4.4. tábla		Ismérvék	
		<p>azonosított <i>személy</i>]</p> <ul style="list-style-type: none"> • 810 ## \$a Les clowns et la tradition clownesque / P. R. Levy, 1991 [<i>hivatkozási forrás</i> egy UNIMARC mezőben kifejezve; a <i>hivatkozási forrás</i> egy kiadvány a 'Clowns' <i>nomemmel</i> azonosított <i>res</i> entitásról] • 810 ## \$a Oxford dictionary of national biography [<i>hivatkozási forrás</i> egy UNIMARC mezőben kifejezve; a <i>hivatkozási forrás</i> egy életrajzi szótár] • 810 ## \$a LCSH, 1988-03 [<i>hivatkozási forrás</i> egy UNIMARC mezőben kifejezve; a <i>hivatkozási forrás</i> egy másik <i>séma</i>, eltér attól a <i>sémától</i>, amelyben a <i>nomen</i> előfordul] 	
Azonosító	Entitás	Ismérv	Meghatározás
LRM-E9-A7	NOMEN	Nyelv	A nyelv, amelyiken a <i>nomen</i> érvényesül
	Megjegyzések az alkalmazási területről	A <i>nyelv</i> ismérvet nézhetjük úgy, mint egy bizonyos típusú <i>séma</i> rögzítését (vagyis természetes emberi nyelvként), amelyen egy <i>nomen</i> érvényesnek tekinthető. Ebből a szempontból a <i>nyelv</i> ismérv a <i>séma</i> ismérv altípusaként alkalmazható.	
	Példák	<ul style="list-style-type: none"> • http://id.loc.gov/vocabulary/iso639-1/zu [a zulu <i>nyelv</i> URI-val kifejezve] 	
Azonosító	Entitás	Ismérv	Meghatározás
LRM-E9-A8	NOMEN	Írásrendszer	Az írásrendszer, amelyiken a <i>nomen</i> lejegyzésre kerül
	Megjegyzések az alkalmazási területről	<p>Az <i>írásrendszer</i> ismérv lehetővé teszi a <i>nomen</i> jelölésére szolgáló lejegyzés rendszerének azonosítását. Az <i>írásrendszer</i> a használt szabályok teljes sorozata. Az <i>írásrendszerek</i> lehetnek alfabetikus, szótagírásos, vagy képirásos stb. rendszerek, vagy ezek kombinációi.</p> <p>Az <i>írásrendszer</i> ugyanakkor nem tartalmaz olyan vonatkozásokat, mint a betűtípus vagy más, alkalmi megjelenítési jellemzők (mint betűméret, szín) megválasztása, amelyek nem kódolnak valamilyen, a leírt szimbólumok eltérő értelmezését eredményező sajátosságot.</p>	
	Példák	<ul style="list-style-type: none"> • Tibetan [tibeti: <i>írásrendszer</i> természetes nyelven kifejezve, angolul] • Tibt [<i>írásrendszer</i> kódként kifejezve az ISO 15924 szabvány szerint] • t [<i>írásrendszer</i> kódként kifejezve az INTERMARC formátumban] 	

4.4. tábla		Ismérvék	
Azonosító	Entitás	Ismérv	Meghatározás
LRM-E9-A9	NOMEN	Átírás	A szabály, rendszer vagy szabvány, amelyet egy <i>nomen</i> létrehozásához használunk, ami egy másik, eltérő írással lejegyzett, különálló <i>nomen</i> alapján származtatható
	Megjegyzések az alkalmazási területről	Egy <i>átírás</i> ismérv értékének fajtái: - transliterálás, - vissza nem fordítható átírás, - stb.	
	Példák	<ul style="list-style-type: none"> • ISO 9 [cirill betűket latin betűkre átalakító <i>átírás</i>] • Wade–Giles [kínai írást latin betűkre átalakító <i>átírás</i>] 	
Azonosító	Entitás	Ismérv	Meghatározás
LRM-E10-A1	HELY	Kategória	Egy típus, amelyhez a <i>hely</i> tartozik
	Megjegyzések az alkalmazási területről		
	Példák	<ul style="list-style-type: none"> • town [város: <i>kategória</i> természetes nyelven kifejezve, angolul] • country [ország: <i>kategória</i> természetes nyelven kifejezve, angolul] • continent [kontinens: <i>kategória</i> természetes nyelven kifejezve, angolul] 	
Azonosító	Entitás	Ismérv	Meghatározás
LRM-E10-A2	HELY	Helymeghatározás	A <i>hely</i> fizikai területének körülhatárolása
	Megjegyzések az alkalmazási területről	A pontosság szintje a kontextusnak megfelelően változhat.	
	Példák	<ul style="list-style-type: none"> • 123 ## \$d E1444300 \$e E1482200 \$f S0403900 \$g S0433900 [helymeghatározás kódokkal kifejezve egy UNIMARC mezőben] 	
Azonosító	Entitás	Ismérv	Meghatározás
LRM-E11-A1	IDŐTARTAM	Kezdet	Egy időpontot megadó érték, amikor az <i>időtartam</i> elkezdődött, pontosan kifejezve egy irányadó külső rendszer szerint, lehetővé téve az események időbeli elhelyezését
	Megjegyzések az alkalmazási területről	A pontosság szintje a kontextusnak megfelelően változhat.	
	Példák	<ul style="list-style-type: none"> • 19850412T101530 [<i>kezdet</i> az ISO 8601 szabvány szerint kifejezve] • időszámításunk előtt 488.3 millió évvel [az Ordovícium földtörténeli kor <i>kezdeté</i>] 	
Azonosító	Entitás	Ismérv	Meghatározás
LRM-E11-A2	IDŐTARTAM	Befejezés	Egy időpontot megadó érték, amikor az <i>időtartam</i> véget ért, pontosan kifejezve egy irányadó külső rendszer szerint, lehetővé téve az események időbeli elhelyezését

4.4. tábla		Ismérvek
	Megjegyzések az alkalmazási területről	A pontosság szintje a kontextusnak megfelelően változhat.
	Példák	<ul style="list-style-type: none"> • 19860513T112536 [<i>befejezés</i> az ISO 8601 szabvány szerint kifejezve] • időszámításunk előtt 443.7 millió évvel [az Ordóvícium földtörténeti kor <i>befejezése</i>]

4.2.5. Mutató az ismérvekhez

Az alábbi 4.5. tábla mutató az ismérvekhez, amelyeket a 4.4. tábla (Ismérvek) tárgyal a 4.2.4. szakaszban. A 4.5. táblában az ismérvek betűrendben szerepelnek, az ismérv elnevezése szerint. Azokban az esetekben, mikor ugyanaz a név járul különböző entitások ismérveihez, a másodlagos rendezési szempont az azonosító.

4.5. tábla		Ismérvek névmutatója	
Ismérv név	Ismérv -azonosító	Entitásazonosító	Entitás
Átírás	LRM-E9-A9	LRM-E9	Nomen
Befejezés	LRM-E11-A2	LRM-E11	Időtartam
Célközönség	LRM-E3-A3	LRM-E3	Kifejezési forma
Célközönség	LRM-E4-A3	LRM-E4	Megjelenési forma
Célközönség	LRM-E9-A4	LRM-E9	Nomen
Előadás közvetítő eszköze	LRM-E3-A8	LRM-E3	Kifejezési forma
Hangnem	LRM-E3-A7	LRM-E3	Kifejezési forma
Használati jogok	LRM-E3-A4	LRM-E3	Kifejezési forma
Használati jogok	LRM-E4-A6	LRM-E4	Megjelenési forma
Használati jogok	LRM-E5-A2	LRM-E5	Példány
Használati környezet	LRM-E9-A5	LRM-E9	Nomen
Helymeghatározás	LRM-E5-A1	LRM-E5	Példány
Helymeghatározás	LRM-E10-A2	LRM-E10	Hely
Hivatkozási forrás	LRM-E9-A6	LRM-E9	Nomen
Hordozókatégória	LRM-E4-A1	LRM-E4	Megjelenési forma
Hozzáférési feltételek	LRM-E4-A5	LRM-E4	Megjelenési forma
Írásrendszer	LRM-E9-A8	LRM-E9	Nomen
Reprezentatív kifejezési forma	LRM-E2-A2	LRM-E2	Mű
Kapcsolattartás	LRM-E6-A1	LRM-E6	Ágens
Katégoria	LRM-E1-A1	LRM-E1	Res
Katégoria	LRM-E2-A1	LRM-E2	Mű
Katégoria	LRM-E3-A1	LRM-E3	Kifejezési forma
Katégoria	LRM-E9-A1	LRM-E9	Nomen

4.5. tábla Ismérvek névmutatója			
Ismérv név	Ismérv -azonosító	Entitásazonosító	Entitás
Kategória	LRM-E10-A1	LRM-E10	Hely
Kezdet	LRM-E11-A1	LRM-E11	Időtartam
Terjedelem	LRM-E3-A2	LRM-E3	Kifejezési forma
Terjedelem	LRM-E4-A2	LRM-E4	Megjelenési forma
Megjegyzés	LRM-E1-A2	LRM-E1	Res
Megjelenési forma közlés	LRM-E4-A4	LRM-E4	Megjelenési forma
Nomen karakterlánc	LRM-E9-A2	LRM-E9	Nomen
Nyelv	LRM-E3-A6	LRM-E3	Kifejezési forma
Nyelv	LRM-E6-A3	LRM-E6	Ágens
Nyelv	LRM-E9-A7	LRM-E9	Nomen
Séma	LRM-E9-A3	LRM-E9	Nomen
Szakma / foglalkozás	LRM-E7-A1	LRM-E7	Személy
Térképészeti méretarány	LRM-E3-A5	LRM-E3	Kifejezési forma
Tevékenységi terület	LRM-E6-A2	LRM-E6	Ágens

4.3. Kapcsolatok

4.3.1. Bevezetés

A kapcsolatok a bibliográfiai univerzum lényeges részét képezik: összekötik az entitások előfordulásait, és összefüggésbe helyezik őket. Az *IFLA könyvtári referenciamodellben* (IFLA LRM-ben) a kapcsolatok tárgyalása az általánosítás szintjén, elvonatkoztatva történik, így lehetővé teszi alkalmazói számára, hogy következetesen és egységesen egészíthessék ki további részletekkel, további finomítások bevezetésével.

A 4.3.3. szakaszban bemutatott 4.7. táblában az első kapcsolat (*res* 'kapcsolatban áll ezzel:' *res*) a legfelső szintű, általános kapcsolat. Minden más, a modellben ismertetett kapcsolat ennek a kapcsolatnak a közelebről meghatározott pontosítása, ami az entitások adott érvényességi köre és értéktartománya közötti speciális összefüggés jelentéstartalmát bővíti, és szigorúbb megszorításokat is meghatároz, ahol ennek jelentősége van. Bármilyen további kapcsolat megadható, amire egy adott alkalmazásnak szüksége van, a modellben leírt további kapcsolatok vagy a felső szintű kapcsolat kiegészítéseként. Egy tárgyszó tezaurusz összefüggésében a *res* tárgyszóként megadott speciális tezauruszkapcsolatai meghatározhatók a felső szintű kapcsolat pontosításaként.

A *művek*, *kifejezési formák*, *megjelenési formák* és *példányok* közötti kapcsolatok képezik a modell alapját. Más kapcsolatok bevezetése is kívánatos, mivel azok segítik a felderítést és a felfedezést, és igen fontosak a végfelhasználók számára.

A modellben ismertetett kapcsolatokból további összetett vagy többlépcsős kapcsolatok egységeit építhetjük fel. Két vagy több kapcsolat összekötését az „útvonal” elnevezéssel illetjük. Például egy *mű* és a tárgyát jelölő kifejezés közötti kapcsolatot egy kétlépcsős útvonallal írjuk le, amely egyúttal magyarázza a *res* entitás szerepét is.

(LRM-R12)	MŰ 'tárgya' RES	+
(LRM-R13)	RES 'megnevezése' NOMEN	

Ha egy bizonyos útvonal egy adott alkalmazásban gyakran válik szükségessé, bevezethető egyetlen kapcsolatként, ami lerövidíti a részletesebben kifejtett útvonalat. A közbülső csomópontok vagy entitások rejtve maradnak. Az egyik ilyen eléggé fontos lerövidítés a modell meghatározása szerint:

(LRM-R15)	NOMEN 'megfelelője' NOMEN
-----------	---------------------------

megegyezik a következő két kapcsolattal:

(LRM-R13i)	NOMEN1 'megnevezi ezt:' RES	+	(i = inverz kapcsolat jelzése)
(LRM-R13)	RES 'megnevezése' NOMEN2		

Az entitások alosztályokra/főosztályokra épülő szerkezete (a hierarchia) szintén használható az entitások érvényességi körének vagy értéktartományának leszűkítéséhez egy kapcsolat vonatkozásában az útvonal megadásakor. Íme két állítás:

(IsA)	SZEMÉLY IsA ÁGENS	+
(LRM-R5i)	ÁGENS 'létrehozta ezt:' MŰ	

amelyek lerövidítve a következő kapcsolatot adják:

SZEMÉLY 'létrehozta ezt:' MŰ

Ez utóbbi kapcsolat közvetlenül alkalmazható, ha ezt kívánatosnak ítélik.

A többlépcsős kapcsolatok hasznosíthatják mind a hierarchikus, „az egy” (IsA) felépítést, mind a modellben ismertetett kapcsolatokat. Ilyen eset az az útvonal, amely egy *művet* kapcsol egy *nomen*hez, ami összefügg egy *agens*sel (például egy bibliográfiai központtal), amely *agens* a *mű* létrehozásáért felelős.

(LRM-R5)	MŰ 'létrehozója' ÁGENS1	+
(IsA)	ÁGENS1 IsA RES	+
(LRM-R13)	RES 'megnevezése' NOMEN	+
(LRM-R14i)	NOMEN 'kiutalásra került általa:' ÁGENS2	

A kapcsolatokat az entitások szintjén határozzuk meg. Fontos megjegyezni, hogy bár entitások közötti kapcsolatokat írunk le, a valóságban ezek előfordulások között létesülnek és léteznek.

Csak a 4.1.3. szakaszban meghatározott entitások tartoznak a modellben ismertetett kapcsolatok érvényességi köréhez vagy értéktartományához. A *személy* entitás nem szerepel kifejezetten egyik leírt kapcsolatban sem. A *személy* entitás vonatkozásában szükségesnek ítélt kapcsolatok minden további finomítása létrehozható az előbb leírt eljárással, az entitások hierarchiájának felhasználásával.

4.3.2. A kapcsolatok hierarchikus rendje

Az alábbi 4.6. tábla tömör táblázatos formában foglalja össze a modellben meghatározott kapcsolatokat. Követve az entitások hierarchikus felépítését (amelyet a 4.1.2. szakaszban található 4.1. tábla mutat), a kapcsolatok szintén ábrázolhatók hierarchikus rendben. Minden kapcsolat a legfelső szintű kapcsolat (LRM-R1) további pontosítása, amelyet az első oszlop első sora tartalmaz. Minden más, a modellben megadott kapcsolat azonos szintű, és a második oszlopban szerepel. A modell kibővítésekor a hierarchia egy következő vagy még alacsonyabb szintjén lévő kapcsolatok is meghatározhatók. A felsorolás tömörítése érdekében csak a kapcsolatok nevét tüntetjük fel, az ellenkező irányú kapcsolatok neve nem szerepel. Az inverz neveket és minden kapcsolat teljes meghatározását a 4.7. (Kapcsolatok) tábla tartalmazza a 4.3.3. szakasz alatt.

4.6. tábla		Kapcsolatok hierarchiája	
Legfelső szint		Második szint	
LRM-R1	RES kapcsolatban áll ezzel: RES		
--		LRM-R2	MŰ megvalósul ezen keresztül: KIFEJEZÉSI FORMA
--		LRM-R3	KIFEJEZÉSI FORMA testet öltött ebben: MEGJELENÉSI FORMA
--		LRM-R4	MEGJELENÉSI FORMA példája a PÉLDÁNY
--		LRM-R5	MŰ létrehozója ÁGENS
--		LRM-R6	KIFEJEZÉSI FORMA létrehozója ÁGENS
--		LRM-R7	MEGJELENÉSI FORMA létrehozója ÁGENS
--		LRM-R8	MEGJELENÉSI FORMA gyártója ÁGENS
--		LRM-R9	MEGJELENÉSI FORMA terjesztője ÁGENS
--		LRM-R10	PÉLDÁNY tulajdonosa ÁGENS
--		LRM-R11	PÉLDÁNY módosult általa: ÁGENS
--		LRM-R12	MŰ tárgya RES
--		LRM-R13	RES megnevezése NOMEN
--		LRM-R14	ÁGENS kiutalta ezt: NOMEN
--		LRM-R15	NOMEN megfelelője NOMEN
--		LRM-R16	NOMEN része NOMEN
--		LRM-R17	NOMEN ebből származik: NOMEN
--		LRM-R18	MŰ része MŰ
--		LRM-R19	MŰ előzménye ennek: MŰ
--		LRM-R20	MŰ kíséri / kiegészíti ezt: MŰ
--		LRM-R21	MŰ ihletője MŰ
--		LRM-R22	MŰ átalakítás ebből: MŰ
--		LRM-R23	KIFEJEZÉSI FORMA része KIFEJEZÉSI FORMA
--		LRM-R24	KIFEJEZÉSI FORMA ebből származik: KIFEJEZÉSI FORMA
--		LRM-R25	KIFEJEZÉSI FORMA a következő által aggregált: KIFEJEZÉSI FORMA
--		LRM-R26	MEGJELENÉSI FORMA része MEGJELENÉSI FORMA
--		LRM-R27	MEGJELENÉSI FORMA másolata MEGJELENÉSI FORMA
--		LRM-R28	PÉLDÁNY másolata MEGJELENÉSI FORMA
--		LRM-R29	MEGJELENÉSI FORMA változata MEGJELENÉSI FORMA
--		LRM-R30	ÁGENS tagja ennek: KOLLEKTÍV ÁGENS
--		LRM-R31	KOLLEKTÍV ÁGENS része ez: KOLLEKTÍV ÁGENS
--		LRM-R32	KOLLEKTÍV ÁGENS előde ennek: KOLLEKTÍV ÁGENS
--		LRM-R33	RES kapcsolódik ehhez: HELY
--		LRM-R34	HELY része HELY
--		LRM-R35	RES kapcsolódik ehhez: IDŐTARTAM
--		LRM-R36	IDŐTARTAM része IDŐTARTAM

4.3.3. Kapcsolatok részletes meghatározása

A modellben meghatározott minden egyes kapcsolat leírása megtalálható az alábbi 4.7. táblában. A kapcsolatok LRM-R1-től LRM-R36-ig sorszámozottak. Az ellenkező irányú (reciprok), inverz- kapcsolatokra való hivatkozás a kapcsolat számához illesztett “i” utótaggal jelezhető.

Minden kapcsolat esetében a táblázat első sorának oszlopai az azonosítót követően mutatják a kapcsolat érvényességi körét (forrását) képező entitást, a kapcsolat nevét, az inverz (ellenkező irányú) kapcsolat nevét, a kapcsolat értéktartományát (célpontját) képező entitást, és a számosságát. A kapcsolat meghatározása, az alkalmazási területére vonatkozó bármilyen megjegyzés és az adott kapcsolat előfordulásából válogatott példák a táblázat következő soraiban szerepelnek.

Az ellenkező irányú, inverz kapcsolatoknál az **értéktartomány** oszlopban megadott entitás lesz az érvényességi kör, az **érvényességi kör** oszlopban lévő entitás lesz az értéktartomány, és a kapcsolat ellenkező értelmű elnevezését használjuk. Például a táblázat második tételében bemutatott kapcsolatok a következőképpen olvashatók:

(LRM-R2)	MŰ 'megvalósul ezen keresztül:' KIFEJEZÉSI FORMA	
(LRM-R2i)	KIFEJEZÉSI FORMA 'megvalósítja ezt:' MŰ	(inverz olvasat)

A kapcsolatok **rekurzívak**, amikor ugyanazt az entitást adjuk meg mind érvényességi körként, mind értéktartományként, és **szimmetrikusak**, amikor a kapcsolat és az ellenkező irányú inverz kapcsolat elnevezése megegyezik. A legfelső szintű kapcsolaton kívül (*res* 'kapcsolatban áll ezzel:' *res*), a nomen-egyezőség (*nomen* 'megfelelője' *nomen*), és a megjelenési forma változatokat mutató (*megjelenési forma* 'változata a' *megjelenési forma*) olyan kapcsolatok, amelyek egyszerre rekurzívak és szimmetrikusak. A 'része/része ennek:' kapcsolat példázza az olyan kapcsolatokat, amelyek rekurzívak anélkül, hogy egyúttal szimmetrikusak is lennének. Azoknak a kapcsolatoknak a nevei, amelyek állapotot vagy folyamatos cselekvést fejeznek ki, jelen időben lettek megadva [az angol nyelvű eredeti kiadásban *szerke.*] (ilyenek: 'is associated with', 'is member of', 'is subject of'), míg azon kapcsolatok nevei, amelyek logikusan befejezett tevékenységet fejeznek ki, múlt idejűek [az angol nyelvű eredeti kiadásban *szerke.*] (ilyenek: 'was created by', 'created', 'was assigned by').¹

A számosság az érvényességi körhöz és az értéktartományhoz tartozó entítások előfordulásainak számát határozza meg, amiket az adott kapcsolattal összeköthetünk. Az 1–T (T=több) számosság jelzése a 'megvalósul ezen keresztül:' kapcsolat vonatkozásában például azt jelenti, hogy minden *mű*höz tartozik egy vagy több *kifejezési forma*, ami megvalósítja azt, és hogy minden *kifejezési forma* pontosan 1 *mű*vet valósít meg. Hasonlóképpen a 'példája' kapcsolat esetében minden *példány* egyetlen *megjelenési forma* példája, ugyanakkor minden *megjelenési formához* egy vagy több *példány* tartozik. A T–T számosság például a *mű* 'létrehozója' az *agens* kapcsolat esetében azt jelenti, hogy bármely *agens* több *mű*vet hozhat létre, és egy *mű* lehet több részvevő *agens* kreatív közreműködésének eredménye.

¹ A magyar nyelvű változatban ez nem minden esetben követhető, így például 'created'='létrehozta ezt:', de 'was created by'='létrehozója'.

4.7. tábla Kapcsolatok					
Azonosító	Érvényességi kör	Kapcsolat neve	Inverz kapcsolat	Értéktartomány	Számosság
LRM-R1	Res	kapcsolatban áll ezzel:	kapcsolatban áll ezzel:	Res	T–T
	Meghatározás	Ez a kapcsolat két <i>res</i> összekötése bármilyen képzettársítás útján			
	Megjegyzések az alkalmazási területről	Általános kapcsolat, a bibliográfiai univerzum minden entitására érvényes. Általában speciális finomítások adhatók meg a pontosabb jelentéstartalom érdekében.			
	Példák	<ul style="list-style-type: none"> • Téma és téma közötti kapcsolat, például: {Kvantumelmélet} <i>kapcsolatban áll ezzel</i>: {Termodinamika} • Mű és mű közötti kapcsolat, például: a <i>Through the Looking-Glass and What Alice Found There</i> című mű <i>kapcsolatban áll ezzel</i>: <i>Alice's Adventures in Wonderland</i> [<i>Alice Tükörországhban kapcsolatban áll ezzel</i>: <i>Alice Csodaországban</i>] • Téma és mű közötti kapcsolat, például: Alice karaktere <i>kapcsolatban áll ezzel</i> a művel: <i>Alice's Adventures in Wonderland</i> • Személy és kollektív ágens közti kapcsolat, például: Nathaniel Hawthorne <i>kapcsolatban áll ezzel</i>: Phi Beta Kappa Society • Személy és időtartam közötti kapcsolat, például: Emily Dickinson <i>kapcsolatban áll ezzel</i>: az 1830-tól (születési évétől) 1886-ig (halálának évéig) terjedő időtartam 			
Azonosító	Érvényességi kör	Kapcsolat neve	Inverz kapcsolat	Értéktartomány	Számosság
LRM-R2	Mű	megvalósul ezen keresztül:	megvalósítja ezt:	Kifejezési forma	1–T
	Meghatározás	Ez a kapcsolat összeköt egy <i>művet</i> minden olyan <i>kifejezési formával</i> , amely ugyanazt a szellemi vagy művészi tartalmat hordozza			
	Megjegyzések az alkalmazási területről	A <i>mű</i> és a <i>kifejezési forma</i> közötti logikai kapcsolat, e kapcsolaton keresztül bemutatva jelen modellben, egyrészt az alapja egy egyedi <i>kifejezési forma</i> által képviselt <i>mű</i> azonosításának, másrészt biztosítja, hogy egy <i>mű</i> minden <i>kifejezési formája</i> kapcsolódjon a <i>mű</i> höz. Közvetett módon egy <i>mű</i> és az adott <i>mű</i> különféle <i>kifejezési formái</i> közötti kapcsolatok módját adnak „testvérkapcsolatok” létrehozására is a <i>mű</i> különböző <i>kifejezési formái</i> között.			
	Példák	<ul style="list-style-type: none"> • Az <i>Eine kleine Nachtmusik</i> néven ismert <i>mű</i> megvalósul ezen keresztül: kotta, az <i>Eine kleine Nachtmusik</i> különféle kiadásai, mint 1989-ből a Barenreiter-féle kiadás, ISBN 3-370-00301-5, valamint a VEB Deutscher Verlag für Musik kiadása, ISBN 3-370-00301-5, továbbá egy keltezés nélküli kiadás a Breitkopf & Hartel lemezkiadónál, a lemez száma 4956 			

4.7. tábla Kapcsolatok					
Azonosító	Érvényességi kör	Kapcsolat neve	Inverz kapcsolat	Értéktartomány	Számosság
LRM-R3	Kifejezési forma	testet öltött ebben:	megtestesíti ezt:	Megjelenési forma	T–T
	Meghatározás	Ez a kapcsolat összeköt egy <i>kifejezési formát</i> egy <i>megjelenési formával</i> , amelyben a <i>kifejezési forma</i> megjelenik			
	Megjegyzések az alkalmazási területről	Egy <i>megjelenési forma</i> megtestesíthet egy vagy több <i>kifejezési formát</i> , és bármely <i>kifejezési forma</i> testet ölthet egy vagy több <i>megjelenési formában</i> . Ez a logikai kapcsolat szolgál alapul egyrészt egy egyedi <i>megjelenési formában</i> testet öltött <i>mű</i> vagy <i>művek</i> specifikus <i>kifejezési formájának</i> vagy formáinak azonosításához, valamint biztosítja, hogy ugyanazon <i>kifejezési forma</i> minden <i>megjelenési formája</i> kapcsolódjon ugyanehhez a <i>kifejezési formához</i> .			
	Példák	<ul style="list-style-type: none"> A zenei felvétel, amelyen Hans Gunter Heumann zongorán előadja Mozart <i>Eine kleine Nachtmusik</i> című darabját, <i>testet öltött ebben</i>: a Henry Lemoine által 1996-ban kiadott lemez, amelynek száma 26336HL 			
Azonosító	Érvényességi kör	Kapcsolat neve	Inverz kapcsolat	Értéktartomány	Számosság
LRM-R4	Megjelenési forma	példája	szemlélteti ezt:	Példány	1–T
	Meghatározás	Ez a kapcsolat összeköt egy <i>megjelenési formát</i> bármely <i>példánnyal</i> , amelyik az adott <i>megjelenési forma</i> jellemző sajátosságait mutatja.			
	Megjegyzések az alkalmazási területről	Ez a logikai kapcsolat szolgál alapul egyrészt a <i>megjelenési forma</i> azonosításához, amelynek példáját egy egyedi <i>példány</i> szemlélteti, másrészt biztosítja, hogy egyazon <i>megjelenési forma</i> minden <i>példánya</i> kapcsolódjon ugyanehhez a <i>megjelenési formához</i> . Közvetett módon egy <i>megjelenési forma</i> és az adott <i>megjelenési formát</i> szemléltető különféle <i>példányok</i> közötti kapcsolatok módját adnak „testvérkapcsolatok” létrehozására is egy <i>megjelenési forma</i> különféle <i>példányai</i> között.			
	Példák	<ul style="list-style-type: none"> A Bärenreiter kiadónál 1989-ben megjelent kiadványnak, amely tartalmazza Mozart <i>Eine kleine Nachtmusik</i> néven ismert <i>művének</i> autográf kéziratát, <i>példája</i> a Francia Nemzeti Könyvtár Zeneműtárában őrzött példány, raktári jelzete VMA-991(2,26) 			
Azonosító	Érvényességi kör	Kapcsolat neve	Inverz kapcsolat	Értéktartomány	Számosság
LRM-R5	Mű	létrehozója	létrehozta ezt:	Ágens	T–T
	Meghatározás	Ez a kapcsolat összeköt egy <i>művet</i> egy <i>ágenssel</i> , amely a szellemi vagy művészi tartalom létrehozásáért felel			
	Megjegyzések az alkalmazási területről	A logikai kapcsolat egy <i>mű</i> és egy rá vonatkozó <i>ágens</i> között az alapja egyrészt az egyedi <i>mű</i> tekintetében felelős <i>ágens</i> azonosításának, másrészt biztosítja, hogy egy adott <i>ágens</i> minden <i>műve</i> kapcsolódjon ugyanehhez az <i>ágenshez</i> .			
	Példák	<ul style="list-style-type: none"> A <i>Hamlet</i> néven ismert irodalmi <i>mű létrehozója</i> William Shakespeare Az <i>Eine kleine Nachtmusik</i> néven ismert zenei <i>mű létrehozója</i> Wolfgang Amadeus Mozart A <i>Communication breakdown</i> néven ismert zenei <i>mű létrehozója</i> Page, Jones és Bonham (a Led Zeppelin zenekar tagjai) 			

4.7. tábla Kapcsolatok					
Azonosító	Érvényességi kör	Kapcsolat neve	Inverz kapcsolat	Értéktartomány	Számosság
LRM-R6	Kifejezési forma	létrehozója	létrehozta ezt:	Ágens	T–T
	Meghatározás	Ez a kapcsolat összeköt egy <i>kifejezési formát</i> egy <i>ágenssel</i> , amely a <i>mű</i> megvalósításáért felel			
	Megjegyzések az alkalmazási területről	Ez a kapcsolat vonatkozik mind az eredeti <i>kifejezési forma</i> létrehozására, mind a következő módosításokra, például fordításokra, átdolgozásokra és előadásokra. Egy <i>mű</i> szellemi vagy művészi tartalmaért felelős <i>agens</i> a <i>mű</i> eszmeiségéért, mint elvont entitásért felel; a <i>mű kifejezési formájáért</i> felelős <i>agens</i> a szellemi vagy művészi megvalósítás sajátosságaiért, vagy a <i>kifejezési forma</i> végrehajtásáért felel. A logikai kapcsolat egy <i>kifejezési forma</i> és egy rá vonatkozó <i>agens</i> között az alapja egyrészt egy egyedi <i>kifejezési forma</i> tekintetében felelős <i>agens</i> azonosításának, másrészt biztosítja, hogy egy bizonyos <i>agens</i> által létrehozott minden <i>kifejezési forma</i> kapcsolódjon ugyanehhez az <i>agenshez</i> .			
	Példák	<ul style="list-style-type: none"> • Majda Stanovnik <i>létrehozta ezt</i>: a <i>Medved Pu</i> című szlovén szöveg, amely A. A. Milne <i>Winnie the Pooh</i> című művének szlovén fordítása • A Helsinki Filharmónikus Zenekar Okko Kamu vezényletével <i>létrehozta ezt</i>: Jean Sibelius, <i>Finlandia</i> Op. 26 művének előadott <i>kifejezési formája</i>, amelynek kiadott felvételét az ISRC FIFIN8800300 azonosítja • Matthew Cameron <i>létrehozta</i> Mozart <i>Eine kleine Nachtmusik</i> néven ismert zongoraművének zenei lejegyzését, mely 2006-ban jelent meg, és először Cyprien Katsaris adta elő. • A Led Zeppelin zenekar <i>létrehozta ezt</i>: a <i>Communication breakdown</i> néven ismert zenei <i>mű</i> előadott <i>kifejezési formája</i>, amelyet 1969-ben adtak ki a saját magukról elnevezett <i>Led Zeppelin</i> albumon az Atlantic lemezkiadónál, katalógusszáma 588171 			
Azonosító	Érvényességi kör	Kapcsolat neve	Inverz kapcsolat	Értéktartomány	Számosság
LRM-R7	Megjelenési forma	létrehozója	létrehozta ezt:	Ágens	T–T
	Meghatározás	Ez a kapcsolat összeköt egy <i>megjelenési formát</i> egy <i>ágenssel</i> , amely a <i>megjelenési forma</i> létrehozásáért felel			
	Megjegyzések az alkalmazási területről	A létrehozás jelölése a <i>megjelenési forma</i> esetében átfogóan foglalja magában a kiadott <i>megjelenési formák</i> kiadási folyamatát. A logikai kapcsolat egy <i>megjelenési forma</i> és egy rá vonatkozó <i>agens</i> között az alapja egyrészt egy egyedi <i>megjelenési forma</i> tekintetében felelős <i>agens</i> azonosításának, másrészt biztosítja, hogy egy bizonyos <i>agens</i> által létrehozott minden <i>megjelenési forma</i> kapcsolódjon ugyanehhez az <i>agenshez</i> .			
	Példák	<ul style="list-style-type: none"> • Brill 2014-ben <i>létrehozta ezt</i>: Muhsin Mahdī <i>The thousand and one nights</i> néven ismert irodalmi <i>műve</i> kritikai kiadásának megjelentetése • A Lindisfarne kolostor <i>létrehozta ezt</i>: a <i>Lindisfarne Gospels</i> teljes tartalma és grafikai kivitelezése • A Streamline Records <i>létrehozta ezt</i>: Lady Gaga <i>Poker face: remixes</i> című hangfelvételének kiadása, UPC 602517965393 			

4.7. tábla Kapcsolatok					
Azonosító	Érvényességi kör	Kapcsolat neve	Inverz kapcsolat	Értéktartomány	Számosság
LRM-R8	Megjelenési forma	gyártója	gyártotta ezt:	Ágens	T-T
	Meghatározás	Ez a kapcsolat összeköt egy <i>megjelenési formát</i> egy <i>ágenssel</i> , amely a <i>megjelenési forma példányainak</i> elkészítéséért, előállításáért vagy gyártásáért felel			
	Megjegyzések az alkalmazási területről	A <i>megjelenési forma</i> gyártása vagy előállítása történhet ipari folyamatokon keresztül vagy kézműipari eljárással.			
	Példák	<ul style="list-style-type: none"> A Historical Society of Western Pennsylvania <i>The Civil War in Pennsylvania</i> című, 2013. évi kiadásának <i>gyártója</i> a Heeter nevű nyomda (Canonsburg, Pa.) <p>A Lindisfarne kolostor <i>gyártotta ezt</i>: a <i>Lindisfarne Gospels</i> kézírata</p>			
Azonosító	Érvényességi kör	Kapcsolat neve	Inverz kapcsolat	Értéktartomány	Számosság
LRM-R9	Megjelenési forma	terjesztője	terjeszti ezt:	Ágens	T-T
	Meghatározás	Ez a kapcsolat összeköt egy <i>megjelenési formát</i> egy <i>ágenssel</i> , amely a <i>megjelenési forma példányainak</i> elérhetővé tételéért felel			
	Megjegyzések az alkalmazási területről	A <i>példányok</i> elérhetővé tétele kézzel fogható példányok esetében történhet hagyományos terjesztési csatornákon keresztül, vagy elektronikus példányok esetében az elérhetőség megadásával állományok letöltéséhez, valós idejű közvetítéshez [streaming] stb.			
	Példák	<ul style="list-style-type: none"> Cai Hua <i>Society without Fathers or Husbands: the Na of China</i> című munkája 2001. évi kiadásának, amely a Zone Books (New York) kiadásában jelent meg, a <i>terjesztője</i> a MIT Press (Cambridge, Mass.) A Canadian Broadcasting Corporation (CBC) <i>terjeszti ezt</i>: a <i>Podcast playlist</i> rádióműsor epizódjai letölthető állományok elérhetővé tételével http://www.cbc.ca/radio/podcasts/podcast-playlist/ és valós idejű közvetítés formájában a következő elérési címen: http://www.cbc.ca/radio/podcastplaylist 			
Azonosító	Érvényességi kör	Kapcsolat neve	Inverz kapcsolat	Értéktartomány	Számosság
LRM-R10	Példány	tulajdonosa	tulajdona	Ágens	T-T
	Meghatározás	Ez a kapcsolat összeköt egy <i>példányt</i> egy rá vonatkozó <i>ágenssel</i> , amely a <i>példányt</i> birtokolta vagy megőrizte			
	Megjegyzések az alkalmazási területről	A logikai kapcsolat egy <i>példány</i> és egy rá vonatkozó <i>agens</i> között az alapja egyrészt egy egyedi <i>példányt</i> tulajdonló vagy őrző <i>agens</i> azonosításának, másrészt biztosítja, hogy egy bizonyos <i>agens</i> által birtokolt vagy megőrzött minden <i>példány</i> kapcsolódjon ugyanehhez az <i>agenshez</i> .			

4.7. tábla		Kapcsolatok			
	Példák	<ul style="list-style-type: none"> • A Bärenreiter kiadónál 1989-ben megjelent, Mozart <i>Eine kleine Nachtmusik</i> néven ismert <i>mű</i>vének autográf kéziratáról készült faksimilét tartalmazó kiadvány VMA-991(2,26) raktári jelzettel ellátott példányának a <i>tulajdonosa</i> a Francia Nemzeti Könyvtár Zeneműtára • Jean-Jacques Rousseau 1765-ben a Le Clerc kiadónál megjelent <i>Le devin du village</i>-a VM2-457 jelzetű példányának <i>tulajdonosa</i> Marie-Antoinette • Richard Memeteau <i>Pop Culture</i> című, a Zones kiadónál 2014-ben megjelent és az Editis által terjesztett EPUB2 formátumú, 978-2-35522-085-2 ISBN-számú, digitális kötelepéldányként 2016. február 1-jén beérkezett, és a DLN-20160201-6 kötelepéldány lajstromszámot kapott e-book kiadványának digitális példánya a Francia Nemzeti Könyvtár <i>tulajdona</i>. A katalógusban a <i>példányt</i> egyedi szám azonosítja: LNUM20553886 			
Azonosító	Érvényességi kör	Kapcsolat neve	Inverz kapcsolat	Értéktartomány	Számosság
LRM-R11	Példány	módosult általa:	módosította ezt:	Ágens	T–T
	Meghatározás	Ez a kapcsolat összeköt egy <i>példányt</i> egy <i>ágenssel</i> , amely módosította az adott <i>példányt</i> anélkül, hogy új <i>megjelenési formát</i> hozott volna létre			
	Megjegyzések az alkalmazási területről	A példák közt lehet jegyzetekkel való ellátás, ex-libris hozzáadása, lapok eltávolítása, újrakötés, restaurálás			
	Példák	<ul style="list-style-type: none"> • Jean-Paul Sartre's <i>La nausée</i> autográf kézírata <i>módosult általa</i>: Monique Mathieu könyvkötő 			
Azonosító	Érvényességi kör	Kapcsolat neve	Inverz kapcsolat	Értéktartomány	Számosság
LRM-R12	Mű	tárgya	tárgya ennek:	Res	T–T
	Meghatározás	Ez a kapcsolat összeköt egy <i>művet</i> annak témájával/témáival			
	Megjegyzések az alkalmazási területről	A logikai kapcsolat egy <i>mű</i> és egy rá vonatkozó tárgy entitás között alapul szolgál egyrészt egy egyedi <i>mű</i> tárgyának azonosításához, másrészt biztosítja, hogy egy adott tárgyhoz tartozó minden <i>mű</i> kapcsolódjon ugyanehhez a tárgyhöz.			
	Példák	<ul style="list-style-type: none"> • {fekete lyukak} a <i>tárgya ennek</i>: Stephen Hawking <i>A Brief history of time</i> című műve • Anne Hart, <i>The life and times of Miss Jane Marple</i> [irodalomkritikai <i>mű</i>] <i>tárgya</i> {Miss Jane Marple, Agatha Christie számos regényének és történetének szereplője} 			
Azonosító	Érvényességi kör	Kapcsolat neve	Inverz kapcsolat	Értéktartomány	Számosság
LRM-R13	Res	megnevezése	megnevezi ezt:	Nomen	1–T

4.7. tábla		Kapcsolatok			
	Meghatározás	Ez a kapcsolat összeköt egy entitást egy jellel vagy jelek és szimbólumok kombinációjával, amelyen keresztül az entitás egy adott sémán vagy szövegösszefüggésen belül hivatkozható			
	Megjegyzések az alkalmazási területről	<p>A <i>nomen</i> meghatározásából, amely szerint képzettársítás valami és a rávonatkozó megnevezés között, az következik, hogy minden egyes <i>nomen</i> egyedileg társítható egyetlen dologgal (<i>res</i>) egy adott sémán belül (amely séma terjedhet egy egyedi helyi rendszertől kezdve egy közös authority állományon át egy természetes nyelvig). A kapott megnevezési kapcsolat számosságát tekintve azt eredményezi, hogy míg egyetlen <i>res</i>-nek számos <i>nomenje</i> lehet, addig minden egyes <i>nomen</i> csak egyetlen <i>res</i> jelölése. Az a tény, hogy egy <i>nomen</i> két előfordulása azonos értéket mutathat a hozzájuk tartozó <i>nomen karakterlánc</i> ismérv tekintetében, ezt a számosságot nem befolyásolja, és nem jelenti azt, hogy a <i>nomen</i> ilyen előfordulásai valóban egy és ugyanazon <i>nomen</i>-előfordulások, és a <i>res</i> egynél több előfordulásával állnak kapcsolatban, még akkor sem, ha az adott séma egy természetes nyelv. A „Gift” <i>nomen karakterlánc</i> jelölhet egyrészt ajándékot, másfelől mérget, attól függően, hogy a <i>nomen</i>hez tartozó <i>nomen karakterlánc</i> értéke az angol nyelven belül fordul elő, vagy a német nyelvből vett <i>nomen</i>hez kötődik: bár a <i>nomen karakterlánc</i> értékei látszólag ugyanazok, a <i>nomen</i> két különálló előfordulását látjuk – két különálló <i>res</i> előforduláshoz.</p> <p>Elméletileg a <i>nomen</i> (mint a <i>res</i> alosztálya) egy előfordulása kapcsolódhat egy másik <i>nomen</i>-előforduláshoz megnevezési kapcsolaton keresztül (amelynek eredménye egy másik <i>nomen nomenje</i>), a gyakorlatban az alkalmazások ezt általában nem engedélyezik. Szerkezeti szempontból, egy rendszerimplementációban, ahol a <i>nomen</i> entitás előfordulásait belső azonosítóval látják el (az egyes <i>nomen</i>-típusokat úgyszintén), ez a kapcsolat rejtve marad a rendszertervben. Erre lehet példa egy kapcsolt adatokat alkalmazó rendszer, amely az eltérő típusú <i>nomen</i> előfordulásokat URI-val (mint saját <i>nomemmel</i>) látja el.</p>			
	Példák	<ul style="list-style-type: none"> • {az egyik legkorábbi ismert szanszkrit nyelvten, az <i>Ashtadhyayi</i> szerzője} megnevezése 'Pāṇini' • {a végtelen fogalma} megnevezése '∞' • {fekete lyukak} megnevezése 'trous noirs' • {fekete lyukak} megnevezése 'črne luknje' • {fekete lyukak} megnevezése '黑洞' • {International Federation of Library Associations and Institutions} megnevezése 'IFLA' [IFLA <i>nomen</i>1] • {International Federation of Landscape Architects} megnevezése 'IFLA' [IFLA <i>nomen</i>2, az IFLA <i>nomen</i>1 megnevezés entitásától eltérő, különálló előfordulás] 			
Azonosító	Érvényességi kör	Kapcsolat neve	Inverz kapcsolat	Értéktartomány	Számosság
LRM-R14	Ágens	kiutalta ezt:	kiutalásra került általa:	Nomen	1–T
	Meghatározás	Ez a kapcsolat összeköt egy <i>ágenst</i> egy bizonyos <i>nomemmel</i> , amelyet ez az <i>ágens</i> utalt ki			
	Megjegyzések az alkalmazási területről	Bibliográfiai összefüggésben a <i>nomen</i> kiutalását alkalmazzuk tárgyszavak, ellenőrzött hozzáférési pontok, azonosítók stb. létrehozásához.			

4.7. tábla		Kapcsolatok			
	Példák	<ul style="list-style-type: none"> • Az ISBN iroda <i>kintalta ezt</i>: a '0-553-10953-7' szám Stephen Hawking 1998-ban megjelent <i>A Brief history of time</i> kötetére • Stephen Hawking 1998-ban megjelent <i>A Brief history of time</i> kötete a 'QB981 .H377 1998' jelzetet utalták ki a Library of Congress rendszerében • A 'proton' szakkifejezés <i>kintalásra került általa</i>: Ernest Rutherford, a hidrogénmaghoz 1920-ban 			
Azonosító	Érvényességi kör	Kapcsolat neve	Inverz kapcsolat	Értéktartomány	Számosság
LRM-R15	Nomen	megfelelője	megfelelője	Nomen	T–T
	Meghatározás	Ez az a kapcsolat, ami két <i>nomen</i> t köt össze, amelyek ugyanazon <i>res</i> megnevezései			
	Megjegyzések az alkalmazási területről	<p>Ez a következő, részletesen kifejtett útvonal lerövidítése: NOMEN1 <i>megnevezi ezt</i>: RES + RES <i>megnevezése</i> NOMEN2</p> <p>Az ilyen kapcsolattal összekötött <i>nomenek</i> jelentésüket tekintve funkcionálisan egyenértékűek (ugyanazt a <i>rest</i> nevezik meg), de mivel megőrzik saját értéküket bármilyen ismervben, amelyhez lejegyezték őket, nem cserélhetők fel a használat során. Az egymásnak megfelelő <i>nomenek</i> döntő fontosságú ismérvek tekintetében különbözhetnek, mint például a <i>séma</i>, a <i>nyelv</i>, a <i>használati környezet</i>.</p> <p>Ez a megfelelőségi kapcsolat a <i>nomenek</i> előfordulásaira vonatkozik, nem pedig az ezekhez a <i>nomenek</i>hez tartozó <i>nomen karakterlánc</i> ismérvek értékeire. Ezért, bár úgy tűnhet, hogy ez a várakozásokkal ellentétes, két <i>nomen</i>, amely különböző <i>res</i>ekre vonatkozik, nem lesz egymás megfelelője akkor sem, ha lejegyzésük betű szerint ugyanaz.</p>			
	Példák	<ul style="list-style-type: none"> • 'USA' <i>megfelelője</i>: 'United States of America' • 'Анна Павловна (Матвеевна) Павлова' <i>megfelelője</i>: 'Anna Pavlovna (Matveyevna) Pavlova' • 'Bill Clinton' <i>megfelelője</i>: 'William Jefferson Clinton' • 'Norma Jeane Mortenson' <i>megfelelője</i>: 'Marilyn Monroe' [mint a <i>személy nomenjei</i>] • 'τὰ βιβλία' <i>megfelelője</i>: 'Biblia' • 'Schubert, Franz, 1797-1828. Sonatas, piano, D. 959, A major' <i>megfelelője</i>: 'Schubert, Franz, 1797-1828. Sonates. Piano. D 959. La majeur' [előnyben részesített authority adatok az RDA szerint, angol nyelvű katalogizáló központ részére, amelyek ugyanazt a zenei <i>művet</i> írják le, mint a francia nyelvű katalógus számára készült authority adatok] • 'Santa Claus' <i>megfelelője</i>: 'Saint Nick' • 'Music' <i>megfelelője</i>: '780' [a '780' szakjelzet a Dewey Decimal Classification érvényes szakszáma, amely ugyanazt a fogalmat képviseli, mint a 'Music' kifejezés a Library of Congress Subject Headings szerint] • 'Christie, Agatha, 1890-1976' <i>megfelelője</i>: '0000 0001 2102 2127' [ISNI, amely {Agatha Christie} nyilvánosság előtti identitását azonosítja, eltér a {Mary Westmacott} nyilvánosság előtti identitástól] 			

4.7. tábla Kapcsolatok					
		<ul style="list-style-type: none"> 'International Federation of Library Associations and Institutions' <i>megfelelője</i>: 'IFLA' [IFLA <i>nomen1</i>] 'International Federation of Landscape Architects' <i>megfelelője</i>: 'IFLA' [IFLA <i>nomen2</i>, a <i>nomen</i> entitásnak az IFLA <i>nomen1</i>-től eltérő előfordulása; az IFLA <i>nomen2</i> nem megfelelője az IFLA <i>nomen1</i> <i>megnevezésnek</i>] 			
Azonosító	Érvényességi kör	Kapcsolat neve	Inverz kapcsolat	Értéktartomány	Számosság
LRM-R16	Nomen	része	része ennek:	Nomen	T–T
	Meghatározás	A kapcsolat azt jelzi, hogy egy <i>nomen</i> szerkesztéséhez egy másik <i>nomen</i> t összetevőként használtak fel			
	Megjegyzések az alkalmazási területről	A <i>nomenek</i> egész-rész kapcsolata lényeges a már létező <i>nomenek</i> felhasználásával összeszerkesztett <i>nomenek</i> összetevőikhez tartozó ismérvek kezelése során, mivel az olyan ismérvek, mint a nyelv, eltérhetnek egy összetett megnevezés egyes részeiben.			
	Példák	<ul style="list-style-type: none"> 'Shakespeare' <i>része ennek</i>: 'William Shakespeare' 'Measles' <i>része ennek</i>: 'Measles/epidemiology' 'Twelfth Night, or What You Will' <i>része</i> a 'Twelfth Night' 'Schubert, Franz, 1797-1828. Sonatas, piano, D. 959, A major' <i>része</i> a 'Schubert, Franz, 1797-1828' 'Italy. Ministero degli affari esteri' <i>része</i>: 'Italy' '1830-1886' <i>része ennek</i>: 'Dickinson, Emily, 1830-1886' 			
Azonosító	Érvényességi kör	Kapcsolat neve	Inverz kapcsolat	Értéktartomány	Számosság
LRM-R17	Nomen	ebből származik:	származéka	Nomen	T–1
	Meghatározás	A kapcsolat azt jelzi, hogy egy <i>nomen</i> alapul szolgált egy másik <i>nomen</i> létrehozásához, és mindkettő ugyanazt a <i>rest</i> jelöli			
	Megjegyzések az alkalmazási területről	Egy <i>nomen</i> származtatható egy másiktól a jelölés formai módosítása következtében (mint a transliterálás) vagy kulturális vagy nyelvi szokásoknak köszönhetően (rövidítések használata, rövid formák vagy variánsok alkotása).			
	Példák	<ul style="list-style-type: none"> 'USA' <i>ebből származik</i>: 'United States of America' 'Анна Павловна (Матвеевна) Павлова' <i>származéka</i> 'Anna Pavlovna (Matveyevna) Pavlova' 'Bill Clinton' <i>ebből származik</i>: 'William Jefferson Clinton' 'Schubert, Franz, 1797-1828. Sonatas, piano, D. 959, A major' <i>ebből származik</i>: 'Sonata in la maggiore op. postuma, D. 959' 			

4.7. tábla Kapcsolatok					
Azonosító	Érvényességi kör	Kapcsolat neve	Inverz kapcsolat	Értéktartomány	Számosság
LRM-R18	Mű	része	része ennek:	Mű	T–T
	Meghatározás	Ez a kapcsolat két <i>mű</i> között jön létre, ahol az egyiknek a tartalma a másik <i>mű</i> egy összetevője.			
	Megjegyzések az alkalmazási területről	Ez arra vonatkozik, amikor a rész-egész kapcsolat a <i>mű</i> vek természetes velejárója, és mind a nagyobb <i>mű</i> , mind az összetevő <i>mű</i> vek minden <i>kifejezési formájára</i> és <i>megjelenési formájára</i> érvényes, akár a nagyobb <i>mű</i> vet, akár annak csak egy vagy több részét (de nem az egészet) tartalmazza az adott <i>kifejezési forma</i> vagy <i>megjelenési forma</i> . A példák közé tartoznak a versenyművek tételei, a versciklusok költeményei, a többrészes regények, a triptichonok.			
	Példák	<ul style="list-style-type: none"> • <i>A wizard of Earthsea része ennek: Earthsea trilogy</i>, ami Ursula K. Le Guin regénytrilógiája • Richard Wagner művének, <i>Der Ring des Nibelungen része a Götterdämmerung</i> Richard Wagner mű 			
Azonosító	Érvényességi kör	Kapcsolat neve	Inverz kapcsolat	Értéktartomány	Számosság
LRM-R19	Mű	előzménye ennek:	folytatása ennek:	Mű	T–T
	Meghatározás	Ez a kapcsolat két <i>mű</i> között jön létre, ahol a második tartalma az első logikus folytatása			
	Megjegyzések az alkalmazási területről	Ez a kapcsolat az eszmei sorrendiségről szól, nem keverendő össze a vonatkozó művek létrehozásának időbeli sorrendjével. Mivel ez a kapcsolat a vonatkozó <i>mű</i> vek tartalmának logikai folytatását veszi figyelembe, nem érvényes azokra az időszaki kiadványokhoz tartozó <i>mű</i> vekre, amelyek átalakulnak az idők folyamán (lényeges címváltozásokkal, médiatípus változásával stb.), ugyanakkor egyfajta folyamatosságot mutatnak formájuk vagy számozási sémájuk tekintetében. Lásd a mű-átalakulás kapcsolatot az LRM-R22 alatt, a <i>forrásgyűjtemény mű</i> vagy <i>időszaki kiadvány mű</i> és egy másik, ezt megváltoztató és folytató <i>mű</i> közötti kapcsolat kifejezésére.			
	Példák	<ul style="list-style-type: none"> • <i>A Gone With the Wind</i>, Margaret Mitchell műve <i>előzménye ennek: Scarlett</i>, Alexandra Ripley műve, és a <i>Rhett Butler's People</i> című Donald McCaig mű • <i>A Gone With the Wind</i>, Margaret Mitchell műve <i>folytatása ennek: Donald McCaig műve, a Ruth's Journey</i> • <i>A Better Call Saul!</i> tévésorozat <i>előzménye ennek: a Breaking Bad</i> tévésorozat • <i>A wizard of Earthsea előzménye ennek: a The tombs of Atuan</i> rész, amely <i>előzménye ennek: a The farthest shore</i> rész, mindez Ursula K. Le Guin <i>Earthsea trilogy</i> regénytrilógiájában 			

4.7. tábla Kapcsolatok					
Azonosító	Érvényességi kör	Kapcsolat neve	Inverz kapcsolat	Értéktartomány	Számosság
LRM-R20	Mű	kíséri / kiegészíti ezt:	kísérője / kiegészítője ennek:	Mű	T-T
	Meghatározás	Ez a kapcsolat két <i>mű</i> között jön létre, amelyek egymástól függetlenek, de használhatók együtt is, mint egymás kiegészítői vagy társai			
	Megjegyzések az alkalmazási területről	A két mű kölcsönösen értéket adhat a másikhoz (ez esetben a kapcsolat szimmetrikus), más esetben az egyik mű másodlagosnak tekinthető.			
	Példák	<ul style="list-style-type: none"> Leigh Lowe műve, a <i>Prima Latina: an introduction to Christian Latin. Teacher manual</i> tanári kézikönyvként <i>kíséri/ kiegészíti ezt</i>: Leigh Lowe tankönyve: <i>Prima Latina: an introduction to Christian Latin. Student book</i> Eric Gill illusztrációi a <i>Song of Songs</i> című műhöz <i>kísérik/ kiegészítik ezt</i>: a <i>Song of Songs</i> 1931-ben, a Cranach Press által kiadott kötete Wole Soyinka előszava a <i>Universal declaration of human rights</i> című műhöz <i>kíséri/ kiegészíti ezt</i>: a <i>Universal declaration of human rights</i> 1994. évi, az African Book Builders által megjelentetett kiadása Az <i>Applied economics quarterly. Supplement</i> periodika (ISSN 1612-2127) <i>kíséri/ kiegészíti ezt</i>: <i>Applied economics quarterly</i> folyóirat (ISSN 1611-6607) 			
Azonosító	Érvényességi kör	Kapcsolat neve	Inverz kapcsolat	Értéktartomány	Számosság
LRM-R21	Mű	ihletője ennek:	ihletője ez:	Mű	T-T
	Meghatározás	Ez a kapcsolat két <i>mű</i> között jön létre, ahol az első tartalma ötletforrásként szolgált a másodikhoz			
	Megjegyzések az alkalmazási területről				
	Példák	<ul style="list-style-type: none"> A <i>West Side Story</i> musical <i>ihletője ez</i>: a <i>Rómeó és Júlia</i> színdarab Viktor Hartmann festménye, <i>A kijevei városkapu terve</i>, <i>ihletője ez</i>: a <i>Kijevei nagy kapu</i> zenei tétel Mogyeszt Petrovics Muszorgszkij <i>Egy kiállítás képei</i> című művében 			
Azonosító	Érvényességi kör	Kapcsolat neve	Inverz kapcsolat	Értéktartomány	Számosság
LRM-R22	Mű	átalakítás ebből:	átalakult ezzé:	Mű	T-1
	Meghatározás	Ez a kapcsolat jelzi, hogy egy új <i>mű</i> jött létre egy előző <i>mű</i> témakörének vagy a szerkesztési elveinek megváltozásával (mint egy időszaki kiadvány vagy egy aggregáló <i>mű</i> esetén), műfajának vagy irodalmi formájának változása folytán (dramatizálás, megregényesítés), célközönségének megváltoztatásával (adaptáció gyerekek számára), vagy stílusának változtatásával (parafrázis, utánzat, paródia)			
	Megjegyzések az alkalmazási területről	Egyes átalakítások tekinthetők egy előző <i>mű</i> által ihletett <i>mű</i> ként.			
	Példák	<ul style="list-style-type: none"> A <i>Cymbeline</i>, Mary Lamb műve a <i>Tales from Shakespeare</i> című Charles és Mary Lamb által jegyzett kiadványban, <i>átalakítás ebből</i>: a William Shakespeare által írt <i>Cymbeline</i> színmű 			

4.7. tábla		Kapcsolatok			
		<ul style="list-style-type: none"> • <i>A Pride and prejudice and zombies</i>, Seth Grahame-Smith műve, egy <i>átalakítás ebből</i>: Jane Austen, <i>Pride and prejudice</i> című műve • <i>A Le Patriote de Saône-et-Loire</i> című periodika (ISSN 1959-9935) <i>átalakult ezzé</i>: egy új periodikum <i>Le Démocrate de Saône-et-Loire</i> címen (ISSN 1959-9943), miután a korábbi kiadványt a cenzúra 1850-ben beszüntette [konkrét behelyettesítés] • Több különálló periodikum, az <i>Animal research</i> (ISSN 1627-3583), az <i>Animal science</i> (ISSN 1357-7298) és a <i>Reproduction nutrition development</i> (ISSN 0926-5287) <i>átalakult ezzé</i>: egy új periodikum <i>Animal</i> címen (ISSN 1751-7311) [összeolvadás] 			
Azonosító	Érvényességi kör	Kapcsolat neve	Inverz kapcsolat	Értéktartomány	Számosság
LRM-R23	Kifejezési forma	része	a része ennek:	Kifejezési forma	T–T
	Meghatározás	Ez a kapcsolat két <i>kifejezési forma</i> között jön létre, ahol az egyik a másikkal összetevője.			
	Megjegyzések az alkalmazási területről	Ez arra vonatkozik, amikor a rész-egész kapcsolat a <i>művek</i> természetes velejárója, és mind a nagyobb <i>mű</i> , mind az összetevő <i>művek</i> minden <i>kifejezési formájára</i> és <i>megjelenési formájára</i> érvényes, akár a nagyobb <i>művet</i> , akár annak csak egy vagy több részét (de nem az egészet) tartalmazza az adott <i>kifejezési forma</i> vagy <i>megjelenési forma</i> .			
	Példák	<ul style="list-style-type: none"> • Franz Schubert „<i>Ave Maria</i> Op. 52, No. 6” művének kottája <i>része ennek</i>: Franz Schubert „<i>Sieben Gesänge aus Walter Scott’s Fräulein vom See</i> Op. 52” művének kottája • Dante Alighieri <i>La divina commedia</i> című művét hangfelvétel rögzíti Enrico de Negri előadásában, amelynek <i>része</i> Dante Alighieri: <i>La divina commedia, Inferno</i>, hangfelvétel Enrico de Negri előadásában 			
Azonosító	Érvényességi kör	Kapcsolat neve	Inverz kapcsolat	Értéktartomány	Számosság
LRM-R24	Kifejezési forma	ebből származik:	származéka	Kifejezési forma	T–1
	Meghatározás	A kapcsolat azt jelzi, hogy ugyanannak a <i>műnek</i> két <i>kifejezési formája</i> közül az egyik alapul szolgált a másik létrehozásához			
	Megjegyzések az alkalmazási területről	Sok esetben a pontos forrás nem ismert, például fordítás, adaptáció, átdolgozás, átszerkesztés esetén. A forrás ismerete a végfelhasználót érdeklő szempont lehet. A származási kapcsolat tovább pontosítható az átalakulás jellegére vonatkozó részletesebb információ megadása érdekében.			
	Példák	<ul style="list-style-type: none"> • Yukio Mishima 天人五衰 művének francia fordítása, amely “L’ange en decomposition” címen jelent meg, <i>ebből származik</i>: “The decay of the angel”, ami Yukio Mishima 天人五衰 művének angol fordítása • Anton Bruckner művét, a <i>Symphony No. 2 in C minor</i> szimfóniát a Toronto Symphony Orchestra 1965-ben, Herman Scherchen vezényletével egy bizonyos kotta szerint adta elő, ennek hangfelvétele tehát <i>ebből származik</i>: Anton Bruckner: <i>Symphony No. 2 in C minor</i> 1892-es kiadás (Doblinger), Cyrill Hynais felülvizsgálatával és Bruckner javításaival • <i>A Wong’s essentials of pediatric nursing</i> francia nyelvű fordítása, a <i>Soins infirmiers : pédiatrie</i> a Cheneliere education (Montreal, Quebec) kiadásában, ©2012 <i>ebből származik</i>: 8th English edition, amely a Mosby/Elsevier (St. Louis, Missouri, ©2009) által kiadott megjelenési formában található 			

4.7. tábla Kapcsolatok					
Azonosító	Érvényességi kör	Kapcsolat neve	Inverz kapcsolat	Értéktartomány	Számosság
LRM-R25	Kifejezési forma	a következő által aggregált:	aggregálta ezt:	Kifejezési forma	T–T
	Meghatározás	Ez a kapcsolat azt jelzi, hogy egy <i>mű</i> egy bizonyos <i>kifejezési formáját</i> tervszerűen választották ki egy aggregáló <i>kifejezési forma</i> számára			
	Megjegyzések az alkalmazási területről	<p>Egy aggregáló <i>kifejezési forma</i> más <i>művek</i> számos egyedi <i>kifejezési formájából</i> válogat, hogy együttesen testet ölthessenek egy aggregátum <i>megjelenési formában</i>. Egy <i>kifejezési formát</i> több aggregáló <i>kifejezési forma</i> is kiválaszthat.</p> <p>Ez egy kapcsolati útvonal lerövidítése, melyet az 5.7. ábra, a gyűjtemények általános modellje mutat.</p> <p>KIFEJEZÉSI FORMA1 <i>testet öltött ebben</i>: MEJJELENÉSI FORMA (aggregátum) + MEJJELENÉSI FORMA (aggregátum) <i>megtestesíti ezt</i>: (aggregáló) KIFEJEZÉSI FORMA</p> <p>Ellentétben a <i>kifejezési formák</i> közötti egész-rész kapcsolattal, a kifejezési formák, amelyeket kiválasztottak egy aggregátum <i>megjelenési formában</i> történő együttes megjelenésre, nem válnak összetevőkké az aggregáló <i>kifejezési forma</i> tekintetében. Továbbá, az e <i>kifejezési formák</i> között fennálló kapcsolat nem velejáró jellemvonása a <i>műveknek</i>, amelyeket ezek a <i>kifejezési formák</i> megvalósítanak, így azoknak a <i>műveknek</i> más <i>kifejezési formára</i> nem vonatkoznak.</p>			
	Példák	<ul style="list-style-type: none"> • Edgar Allan Poe angol nyelvű szövege, a “The fall of the House of Usher” című <i>a következő által aggregált</i>: az a gyűjteményes <i>kifejezési forma</i>, amelyik előállított egy aggregátum <i>megjelenési formát</i> “The Oxford book of short stories” címen V.S. Pritchett válogatásával • Az az aggregáló <i>kifejezési forma</i>, amely előállítja az “IFLA series on bibliographic control” monografikus sorozatot, <i>aggregálta ezt</i>: a következő angol nyelvű szöveg: “ISBD : International standard bibliographic description”, consolidated edition 2011 • Az az aggregáló <i>kifejezési forma</i>, amely előállítja a “Povremena izdanja Hrvatskoga knjižničarskog društva. Novi niz” monografikus sorozatot, <i>aggregálta ezt</i>: az “ISBD : International standard bibliographic description”, consolidated edition 2011 horvát nyelvű szövege, 2014. évi állapotában 			
Azonosító	Érvényességi kör	Kapcsolat neve	Inverz kapcsolat	Értéktartomány	Számosság
LRM-R26	Megjelenési forma	része	része ennek:	Megjelenési forma	T–T
	Meghatározás	Ez a kapcsolat két <i>megjelenési forma</i> között jön létre, ahol az egyik a másiknak összetevője			
	Megjegyzések az alkalmazási területről	<p>Egyes esetekben egy <i>megjelenési forma</i> összetevőit fizikai szempontok határozzák meg a hordozó tekintetében, amelyen a <i>megjelenési forma</i> kiadását tervezik (például egy felvétel túl hosszú ahhoz, hogy egyetlen lemezen elférjen, és így kétlemezes, dobozolt készletben adják ki). A <i>megjelenési forma</i> egy másik hordozón megjelenő változata nem feltétlenül mutatja ugyanezeket az összetevőket.</p> <p>Ugyanakkor, ha a rész-egész kapcsolat a <i>művek</i> természetes velejárója, az érvényes marad mind a nagyobb <i>mű</i>, mind az összetevő <i>művek</i> minden <i>kifejezési formájára</i> és <i>megjelenési formájára</i>, akár a nagyobb <i>művet</i>, akár annak csak egy vagy több részét (de nem az egészet) tartalmazza az adott <i>kifejezési forma</i> vagy <i>megjelenési forma</i>.</p>			

4.7. tábla Kapcsolatok					
	Példák	<ul style="list-style-type: none"> Milena Minkova et al. munkájának, a Bolchazy-Carducci Publishers kiadásában megjelent <i>Latin for the new millennium</i> kiadványának része a Bolchazy-Carducci Publishers kiadásában megjelent <i>Latin for the new millennium</i> 5. kötete: “Level 2: Student text”, ISBN 978-0-86516-563-2, Milena Minkova et al. munkája 			
Azonosító	Érvényességi kör	Kapcsolat neve	Inverz kapcsolat	Értéktartomány	Számosság
LRM-R27	Megjelenési forma	másolata	másolata ennek:	Megjelenési forma	1–T
	Meghatározás	Ez a kapcsolat két <i>megjelenési forma</i> között azt jelzi, hogy a végfelhasználó pontosan ugyanazt a tartalmat kapja, és hogy egy korábbi <i>megjelenési forma</i> forrásként szolgált egy következő <i>megjelenési forma</i> létrehozásához, mint a faksimilek, reprodukciók, reprintek és újrakiadások esetében.			
	Megjegyzések az alkalmazási területről	Általában, a reprintek és újrakiadások esetében a forrásként funkcionáló <i>megjelenési forma</i> egyetlen <i>példányát</i> se határozzuk meg úgy, mint a másolat forrását. Továbbá, bár ezekben az esetekben egy bizonyos <i>példányt</i> használtak fel forrásként a másolat készítéséhez, ez a <i>példány</i> a <i>megjelenési formát</i> mint forrást egészében képviseli. A másolás folyamata mindig egy új <i>megjelenési formát</i> hoz létre, még akkor is, ha csak egyetlen <i>példány</i> készült abból a <i>megjelenési formából</i> .			
	Példák	<ul style="list-style-type: none"> Daniel Wilson műve, a <i>Caliban: the missing link</i> 1873-ban jelent meg a Macmillan kiadónál, amelynek <i>másolata</i> Daniel Wilson műve, a <i>Caliban: the missing link</i> 2014-ben megjelent faksimile kiadása a Cambridge University Press közreműködésével Hubert Reeve <i>Malicorne: réflexions d'un observateur de la nature</i> művének 2007. évi reprint kiadása, amelyet az Editions du Seuil jelentetett meg a <i>Points. Science</i> sorozat keretében, annak 179. tagjaként (ISBN 978-2-02-096760-0) másolata ennek: Hubert Reeve <i>Malicorne: réflexions d'un observateur de la nature</i> című művének 1990. évi kiadása, amelyet az Editions du Seuil kiadó a <i>Science ouverte</i> sorozat keretében jelentetett meg (ISBN 2-02-012644-3) Hubert Reeve, <i>Malicorne: réflexions d'un observateur de la nature</i> művének 1990. évi kiadása az Editions du Seuil kiadónál, a <i>Science ouverte</i> sorozat tagjaként jelent meg (ISBN 2-02-012644-3), ennek <i>másolata</i> az 1991-ben France loisirs által megjelentetett kiadás (ISBN 2-7242-6486-X) 			
Azonosító	Érvényességi kör	Kapcsolat neve	Inverz kapcsolat	Értéktartomány	Számosság
LRM-R28	Példány	másolata	másolata ennek:	Megjelenési forma	1–T
	Meghatározás	Ez a kapcsolat egy <i>megjelenési forma példány</i> a és egy olyan másik <i>megjelenési forma</i> között jön létre, amely pontosan ugyanazt a tartalmat nyújtja a végfelhasználó számára, és egy meghatározott <i>példány</i> forrásként szolgált egy következő <i>megjelenési forma</i> létrehozásához.			
	Megjegyzések az alkalmazási területről	Ebben az esetben az egyedi <i>példány</i> , amelyet a másolás forrásaként használtak, jelentőséggel bír, vagy eredete folytán, vagy a <i>példányra</i> jellemző tulajdonságoknak köszönhetően, mint például a jegyzetek vagy tulajdonosi jelölések. A másolás folyamata mindig egy új <i>megjelenési formát</i> hoz létre, akkor is, ha csak egyetlen <i>példány</i> készült abból a <i>megjelenési formából</i> .			
	Példák	<ul style="list-style-type: none"> Harry Partch műve, a <i>Two studies on ancient Greek scales</i>, 2015. évi, a Schott-nál megjelent kiadása, <i>másolata</i> ennek: Harry Partch saját kezűleg írt, <i>Two studies on ancient Greek scales</i> című kézírata 			

4.7. tábla Kapcsolatok					
		<ul style="list-style-type: none"> A Canadian Pacific Railway vasúttársaság <i>1913 settlers' guide : information concerning Manitoba, Saskatchewan and Alberta</i> címen, eredetileg 1913-ban, Montrealban megjelent kiadványának <i>másolata</i> a 2000-ben a Canadian Institute for Historical Microreproductions által kiadott mikrofilmlap, amelynek a fotói a Calgaryban található Glenbow Museum Library által őrzött eredeti példányról készültek 			
Azonosító	Érvényességi kör	Kapcsolat neve	Inverz kapcsolat	Értéktartomány	Számosság
LRM-R29	Megjelenési forma	változata	változata	Megjelenési forma	T–T
	Meghatározás	Ez a kapcsolat <i>megjelenési formákat</i> köt össze, amelyek lényegében egymás változatai			
	Megjegyzések az alkalmazási területről	Jellemzően olyan esetek, amikor egy kiadvány, hangfelvétel, videó stb. több formátumban jelenik meg, vagy egyidőben több kiadó jelenteti meg, több országban.			
	Példák	<ul style="list-style-type: none"> A Soviетtes punk rock együttes albuma, az "LP III" LP lemezkiadásának <i>változata</i> az "LP III" című album CD kiadása, a Soviетtes punk rock együttestől Az Egyesült Királyságban, 1931-ben, a William Collins & Sons kiadónál <i>The Sittaford Mystery</i> címen megjelent Agatha Christie-regény <i>változata</i> a vele egyidőben az Egyesült Államokban, a Dodd, Mead & Co. kiadásában megjelent <i>The Murder at Hazelmoor</i> 			
Azonosító	Érvényességi kör	Kapcsolat neve	Inverz kapcsolat	Értéktartomány	Számosság
LRM-R30	Ágens	tagja ennek:	tagja	Kollektív ágens	T–T
	Meghatározás	Ez a kapcsolat egy <i>agens</i> és egy olyan <i>kollektív ágens</i> között jön létre, amelyhez az <i>agens</i> tagként csatlakozott			
	Megjegyzések az alkalmazási területről	Egy <i>személy</i> közvetlen módon (explicite) csatlakozhat egy szervezethez vagy egyesülethez. Egy <i>személy</i> közvetve (implicite) egy család tagjává válik születése révén, örökbefogadással, házassággal stb. Egy <i>kollektív ágens</i> tagként csatlakozhat egy másik <i>kollektív ágens</i> hez.			
	Példák	<ul style="list-style-type: none"> VIII. Henrik angol király <i>tagja ennek</i>: Tudor-ház Pearl Buck <i>tagja ennek</i>: Phi Beta Kappa Az IFLA <i>tagja</i> a Kínai Nemzeti Könyvtár Kanada miniszterelnökeinek <i>tagja</i> [értsd: egyike] Pierre Elliot Trudeau 			
Azonosító	Érvényességi kör	Kapcsolat neve	Inverz kapcsolat	Értéktartomány	Számosság
LRM-R31	Kollektív ágens	része	része ennek:	Kollektív ágens	T–T
	Meghatározás	Ez a kapcsolat két <i>kollektív ágens</i> között jön létre, ahol az egyik a másiknak összetevője.			
	Megjegyzések az alkalmazási területről				

4.7. tábla Kapcsolatok					
	Példák	<ul style="list-style-type: none"> Az IFLA Katalogizálási Szekció <i>része ennek</i>: IFLA 			
Azonosító	Érvényességi kör	<i>Kapcsolat neve</i>	<i>Inverz kapcsolat</i>	Értéktartomány	Számosság
LRM-R32	Kollektív ágens	előde ennek:	utóda ennek:	Kollektív ágens	T–T
	Meghatározás	Ez a kapcsolat két <i>kollektív ágens</i> között jön létre, ahol az első átalakult a másodikba			
	Megjegyzések az alkalmazási területről	A kapcsolat egyszeri előfordulása egyetlen <i>kollektív ágens</i> egyszerű átalakulását írja le egyetlen utóddá. A kapcsolat többszöri előfordulása együtt használható a bonyolultabb összeolvadások, szétválások leírásához, ami a kollektív ágensek között előfordulhat.			
	Példák	<ul style="list-style-type: none"> A National Library of Canada <i>előde ennek</i>: Library and Archives Canada A National Archives of Canada <i>előde ennek</i>: Library and Archives Canada 			
Azonosító	Érvényességi kör	<i>Kapcsolat neve</i>	<i>Inverz kapcsolat</i>	Értéktartomány	Számosság
LRM-R33	Res	kapcsolódik ehhez:	kapcsolatban áll ezzel/vele:	Hely	T–T
	Meghatározás	Ez a kapcsolat összeköt bármely entitást a tér adott kiterjedésével			
	Megjegyzések az alkalmazási területről	A legtöbb alkalmazás ezt a kapcsolatot finomítja a társítás pontos jellegének megfelelően, például a <i>mű</i> elgondolásának vagy létrehozásának <i>helye</i> , a <i>kifejezési forma</i> létrehozásának <i>helye</i> (például zenei előadás helye), kiadás vagy gyártás <i>helye</i> , egy <i>példány</i> jelenlegi vagy korábbi helymeghatározása, egy <i>ágens</i> helymeghatározása.			
	Példák	<ul style="list-style-type: none"> Emily Dickinson <i>kapcsolódik ehhez</i>: az Amherst, Mass. hely [szülővárosához] A Zone Books kiadó <i>kapcsolódik ehhez</i>: New York City [a kiadó székhelyének városa] <i>Gone With the Wind</i> <i>kapcsolódik ehhez</i>: az Atlanta, Georgia hely [az elbeszélés helyszínéül szolgáló város] 			
Azonosító	Érvényességi kör	<i>Kapcsolat neve</i>	<i>Inverz kapcsolat</i>	Értéktartomány	Számosság
LRM-R34	Hely	része	része ennek:	Hely	T–T
	Meghatározás	Ez a kapcsolat két <i>hely</i> között jön létre, ahol az egyik a másiknak összetevője.			
	Megjegyzések az alkalmazási területről				
	Példák	<ul style="list-style-type: none"> California <i>része ennek</i>: Amerikai Egyesült Államok A Dolomitok <i>része ennek</i>: Alpok 			
Azonosító	Érvényességi kör	<i>Kapcsolat neve</i>	<i>Inverz kapcsolat</i>	Értéktartomány	Számosság
LRM-R35	Res	kapcsolódik ehhez:	kapcsolatban áll ezzel/vele:	Időtartam	T–T
	Meghatározás	Ez a kapcsolat összeköt bármely entitást egy időbeli kiterjedéssel			

4.7. tábla		Kapcsolatok			
	Megjegyzések az alkalmazási területről	A legtöbb alkalmazás ezt a kapcsolatot finomítja a társítás pontos jellegének megfelelően, például a <i>mű</i> elgondolásának vagy létrehozásának ideje, a <i>kifejezési forma</i> létrehozásának ideje (például zenei előadás keletkezése, ideje), kiadás vagy gyártás ideje, egy <i>példány</i> tulajdonlásának ideje, egy <i>személy</i> születési ideje, a <i>nomen</i> érvényességének ideje egy adott <i>res</i> vonatkozásában.			
	Példák	<ul style="list-style-type: none"> • Stephen Hawking 1998-ban megjelent <i>A Brief history of time</i> kötete <i>kapcsolódik ehhez</i>: az 1998-as év • The Phi Beta Kappa Society <i>kapcsolódik ehhez</i>: az 1776. december 5. keletkezés, amikor alapították • A 'Happenings (Art)' kifejezés <i>kapcsolódik ehhez</i>: a következő keletkezés és időpont: 20151205060018.0, amikor ez a kifejezés az LCSH érvényes authority adata lett a hozzátartozó authority rekord frissítése révén, amellyel lecserélte a korábbi 'Happening (Art)' kifejezést • Emily Dickinson <i>kapcsolódik ehhez</i>: az 1830-tól 1886-ig tartó <i>időtartam</i> • A felvétel, amely a Led Zeppelin zenekar <i>Communication breakdown</i> néven ismert dalának élő előadásáról készült a párizsi Olympia koncertteremben 1969. október 10-én, <i>kapcsolódik ehhez</i>: az 1969. október 10. <i>időtartam</i> 			
Azonosító	Érvényességi kör	Kapcsolat neve	Inverz kapcsolat	Értéktartomány	Számosság
LRM-R36	Időtartam	része	része ennek:	Időtartam	T–T
	Meghatározás	Ez a kapcsolat két <i>időtartam</i> között jön létre, ahol az egyik a másiknak összetevője.			
	Megjegyzések az alkalmazási területről				
	Példák	<ul style="list-style-type: none"> • Az 1930-as évek <i>része ennek</i>: 20. század 			

4.3.4. A kapcsolatok érvényességi kör szerinti rendezése

A következő 4.8. tábla tartalmazza a 4.3.3. szakasz alatt található 4.7. (Kapcsolatok) táblában ismertetett kapcsolatok rendezését a kapcsolat érvényességi körét adó entitás szerint. A 4.8. tábla minden kapcsolatot felsorol, és minden ellenkező irányú, inverz kapcsolatot is mindazon kapcsolatok esetében, amelyek nem szimmetrikusak. Az inverz kapcsolatok azok, amelyek azonosítója “i” utótagot tartalmaz (az első oszlopban: Kapcsolatazonosító (= [Rel ID])). Mindegyik, a táblázatban megadott kapcsolat, a kapcsolat neve, az inverz neve, az érvényességi körhöz és az értéktartományhoz tartozó entítások neve, és minden vonatkozó azonosító egyetlen sorban található.

A 4.8. táblában a kapcsolatok csoportosítása a kapcsolat érvényességi körének szerepét betöltő entitás szerint történt. Az entítások csoportosítása az érvényességi kör azonosítóján alapul (a második oszlopban: Érvényességikör-azonosító (= [ID of Domain])), és sorrendjük követi a 4.1.3. szakasz alatti 4.2. (Entítások) tábla elrendezését. Azonos érvényességi kör szerepét betöltő entitáson belül a kapcsolatok rendezése a betűrendet követi a kapcsolat nevét tartalmazó oszlop szerint. Végül, ha ugyanolyan kapcsolati név ismétlődik az adott érvényességi körhöz tartozó azonos entitás több kapcsolata vonatkozásában, a másodlagos rendezési elv az értéktartományként szereplő entitást veszi figyelembe, annak azonosítóját használva (az utolsó előtti oszlopban: Értéktartomány-azonosító (= [ID of Range])).

4.8. tábla Kapcsolatok az érvényességi kör entitása szerint						
Kapcsolat-azonosító	Érvényességi kör-azonosító	Érvényességi kör	Kapcsolat neve	Inverz kapcsolat neve	Érték-tartomány-azonosító	Értéktartomány
[Rel ID]	[ID of Domain]	[Domain]			[ID of Range]	[Range]
LRM-R13	LRM-E1	Res	megnevezése	megnevezi ezt	LRM-E9	Nomen
LRM-R33	LRM-E1	Res	kapcsolódik ehhez:	kapcsolatban áll ezzel/vele:	LRM-E10	Hely
LRM-R35	LRM-E1	Res	kapcsolódik ehhez	kapcsolatban áll ezzel/vele:	LRM-E11	Időtartam
LRM-R1	LRM-E1	Res	kapcsolatban áll ezzel:	kapcsolatban áll ezzel:	LRM-E1	Res
LRM-R12 _i	LRM-E1	Res	tárgya ennek:	tárgya	LRM-E2	Mű
LRM-R20	LRM-E2	Mű	kíséri / kiegészíti ezt:	kísérője / kiegészítője ennek:	LRM-E2	Mű
LRM-R12	LRM-E2	Mű	tárgya	tárgya ennek:	LRM-E1	Res
LRM-R18	LRM-E2	Mű	része	része ennek:	LRM-E2	Mű
LRM-R22	LRM-E2	Mű	átalakítás ebből:	átalakult ezzé:	LRM-E2	Mű
LRM-R20 _i	LRM-E2	Mű	kísérője / kiegészítője ennek:	kíséri / kiegészíti ezt:	LRM-E2	Mű
LRM-R21	LRM-E2	Mű	ihletője ennek:	ihletője ez:	LRM-E2	Mű
LRM-R21 _i	LRM-E2	Mű	ihletője ez:	ihletője ennek:	LRM-E2	Mű
LRM-R18 _i	LRM-E2	Mű	része ennek:	része	LRM-E2	Mű
LRM-R2	LRM-E2	Mű	megvalósul ezen keresztül:	megvalósítja ezt:	LRM-E3	Kifejezési forma
LRM-R19	LRM-E2	Mű	előzménye ennek:	folytatása ennek:	LRM-E2	Mű
LRM-R19 _i	LRM-E2	Mű	folytatása ennek:	előzménye ennek:	LRM-E2	Mű
LRM-R5	LRM-E2	Mű	létrehozója	létrehozta ezt:	LRM-E6	Ágens
LRM-R22 _i	LRM-E2	Mű	átalakult ezzé:	átalakítás ebből:	LRM-E2	Mű
LRM-R25 _i	LRM-E3	Kifejezési forma	aggregálta ezt:	a következő által aggregált:	LRM-E3	Kifejezési forma
LRM-R24 _i	LRM-E3	Kifejezési forma	származéka	ebből származik:	LRM-E3	Kifejezési forma
LRM-R23	LRM-E3	Kifejezési forma	része	része ennek:	LRM-E3	Kifejezési forma
LRM-R24	LRM-E3	Kifejezési forma	ebből származik	származéka	LRM-E3	Kifejezési forma
LRM-R3	LRM-E3	Kifejezési forma	testet öltött ebben:	megtestesíti ezt:	LRM-E4	Megjelenési forma
LRM-R23 _i	LRM-E3	Kifejezési forma	része ennek:	része	LRM-E3	Kifejezési forma
LRM-R2 _i	LRM-E3	Kifejezési forma	megvalósítja ezt:	megvalósul ezen keresztül:	LRM-E2	Mű
LRM-R25	LRM-E3	Kifejezési forma	a következő által aggregált:	aggregálta ezt:	LRM-E3	Kifejezési forma
LRM-R6	LRM-E3	Kifejezési forma	létrehozója	létrehozta ezt:	LRM-E6	Ágens
LRM-R3 _i	LRM-E4	Megjelenési forma	megtestesíti ezt:	testet öltött ebben:	LRM-E3	Kifejezési forma
LRM-R29	LRM-E4	Megjelenési forma	változata	változata	LRM-E4	Megjelenési forma
LRM-R26	LRM-E4	Megjelenési forma	része	része ennek:	LRM-E4	Megjelenési forma
LRM-R27	LRM-E4	Megjelenési forma	másolata	másolata ennek:	LRM-E4	Megjelenési forma
LRM-R9	LRM-E4	Megjelenési forma	terjesztője	terjeszti ezt:	LRM-E6	Ágens
LRM-R4	LRM-E4	Megjelenési forma	példája	szemlélteti ezt:	LRM-E5	Példány
LRM-R26 _i	LRM-E4	Megjelenési forma	része ennek:	része	LRM-E4	Megjelenési forma
LRM-R27 _i	LRM-E4	Megjelenési forma	másolata ennek:	másolata	LRM-E4	Megjelenési forma
LRM-R28 _i	LRM-E4	Megjelenési forma	másolata ennek:	másolata	LRM-E5	Példány
LRM-R7	LRM-E4	Megjelenési forma	létrehozója	létrehozta ezt:	LRM-E6	Ágens

4.8. tábla Kapcsolatok az érvényességi kör entitása szerint						
Kapcsolat-azonosító	Érvényességi kör-azonosító	Érvényességi kör	Kapcsolat neve	Inverz kapcsolat neve	Érték-tartomány-azonosító	Értéktartomány
[Rel ID]	[ID of Domain]	[Domain]			[ID of Range]	[Range]
LRM-R8	LRM-E4	Megjelenési forma	gyártója	gyártotta ezt:	LRM-E6	Tényező
LRM-R4 <i>i</i>	LRM-E5	Példány	szemlélteti ezt:	példája	LRM-E4	Megjelenési forma
LRM-R28	LRM-E5	Példány	másolata	másolata ennek:	LRM-E4	Megjelenési forma
LRM-R10	LRM-E5	Példány	tulajdonosa	tulajdona	LRM-E6	Ágens
LRM-R11	LRM-E5	Példány	módosult általa:	módosította ezt:	LRM-E6	Ágens
LRM-R14	LRM-E6	Ágens	kiutalta ezt:	kiutalásra került általa:	LRM-E9	Nomen
LRM-R5 <i>i</i>	LRM-E6	Ágens	létrehozta ezt:	létrehozója	LRM-E2	Mű
LRM-R6 <i>i</i>	LRM-E6	Ágens	létrehozta ezt:	létrehozója	LRM-E3	Kifejezési forma
LRM-R7 <i>i</i>	LRM-E6	Ágens	létrehozta ezt:	létrehozója	LRM-E4	Megjelenési forma
LRM-R9 <i>i</i>	LRM-E6	Ágens	terjeszti ezt:	terjesztője	LRM-E4	Megjelenési forma
LRM-R30	LRM-E6	Ágens	tagja ennek:	tagja	LRM-E8	Kollektív ágens
LRM-R8 <i>i</i>	LRM-E6	Ágens	gyártotta ezt:	gyártója	LRM-E4	Megjelenési forma
LRM-R11 <i>i</i>	LRM-E6	Ágens	módosította ezt:	módosult általa:	LRM-E5	Példány
LRM-R10 <i>i</i>	LRM-E6	Ágens	tulajdona	tulajdonosa	LRM-E5	Példány
LRM-R30 <i>i</i>	LRM-E8	Kollektív ágens	tagja	tagja ennek:	LRM-E6	Ágens
LRM-R31	LRM-E8	Kollektív ágens	része	része ennek	LRM-E8	Kollektív ágens
LRM-R31 <i>i</i>	LRM-E8	Kollektív ágens	része ennek	része	LRM-E8	Kollektív ágens
LRM-R32	LRM-E8	Kollektív ágens	előde ennek:	utóda ennek:	LRM-E8	Kollektív ágens
LRM-R32 <i>i</i>	LRM-E8	Kollektív ágens	utóda ennek:	előde ennek:	LRM-E8	Kollektív ágens
LRM-R17 <i>i</i>	LRM-E9	Nomen	származéka	ebből származik:	LRM-E9	Nomen
LRM-R16	LRM-E9	Nomen	része	része ennek:	LRM-E9	Nomen
LRM-R13 <i>i</i>	LRM-E9	Nomen	megnevezi ezt:	megnevezése	LRM-E1	Res
LRM-R17	LRM-E9	Nomen	ebből származik:	származéka	LRM-E9	Nomen
LRM-R15	LRM-E9	Nomen	megfelelője	megfelelője	LRM-E9	Nomen
LRM-R16 <i>i</i>	LRM-E9	Nomen	része ennek:	része	LRM-E9	Nomen
LRM-R14 <i>i</i>	LRM-E9	Nomen	kiutalásra került általa:	kiutalta ezt:	LRM-E6	Tényező
LRM-R34	LRM-E10	Hely	része	része ennek:	LRM-E10	Hely
LRM-R33 <i>i</i>	LRM-E10	Hely	kapcsolatban áll ezzel/vele:	kapcsolódik ehhez:	LRM-E1	Res
LRM-R34 <i>i</i>	LRM-E10	Hely	része ennek:	része	LRM-E10	Hely
LRM-R36	LRM-E11	Időtartam	része	része ennek:	LRM-E11	Időtartam
LRM-R35 <i>i</i>	LRM-E11	Időtartam	kapcsolatban áll ezzel:	kapcsolódik ehhez:	LRM-E1	Res
LRM-R36 <i>i</i>	LRM-E11	Időtartam	része ennek:	része	LRM-E11	Időtartam

5. fejezet A modell áttekintése

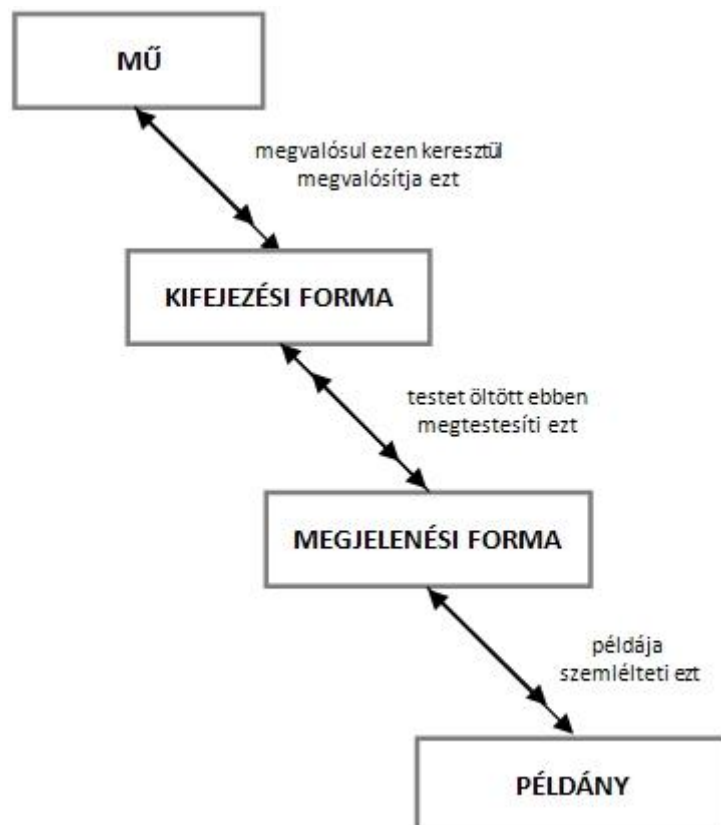
5.1. Entitás–kapcsolati ábrák

Az entitások és a köztük lévő lényeges kapcsolatok összefoglalhatók egy sor entitás–kapcsolati ábrában. Ezekben az ábrákban nem jelennek meg az ismérvek, minden ismerv csupán egy jellemző a megfelelő entitás tekintetében.

Az entitás–kapcsolati ábrák a következő szabályok alkalmazásával készültek:

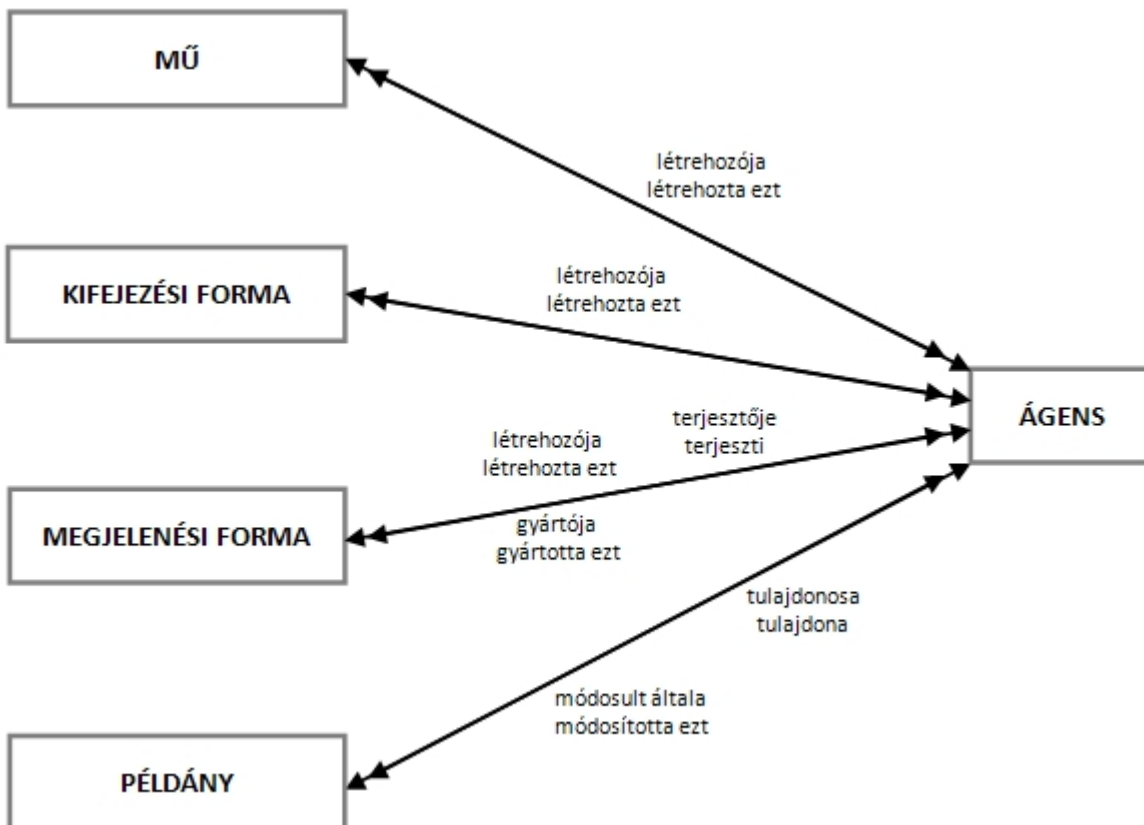
- Minden entitás egy téglalapban helyezkedik el, a téglalapok csomópontokként működnek, és kapcsolatok kötik őket egymáshoz. Az entitás neve csupa nagybetűvel szerepel a téglalapban.
- Vonal (nyíl) jelöli a kapcsolatot (vagy kapcsolatokat), amely (vagy amelyek) összeköti(k) az entitásokat. A kapcsolatok neve (vagy nevei) kisbetűvel szerepel(nek) a vonal mellett (először a kapcsolat neve, majd alatta az ellenkező irányú, inverz-kapcsolat neve).
- Ha egy kapcsolat **rekurzív**, azaz egy entitás betölti mind az érvényességi kör, mind az értéktartomány szerepét, a nyíl egy karikaként körbefutja az entitás téglalapjának egyik sarkát. A kapcsolat neve a körön belül helyezkedik el.
- Az „az egy” hierarchia („IsA”) ábrázolásához a diagramok szaggatott vonalat használnak, ezek kötik össze a hierarchia alsóbb szintjén elhelyezkedő entitásokat a hozzájuk tartozó főosztály entitásával.
- Egy kapcsolat számosságát a nyílhegyek jelölik:
 - az egyetlen nyílhegyben végződő nyilak jelzik, hogy az adott entitás számossága „egy” („1”)
 - a két nyílhegyben végződő nyilak jelzik, hogy az adott entitás számossága „több, mint egy” („1”)

5.1. ábra *A mű, kifejezési forma, megjelenési forma és példány közötti kapcsolatok*

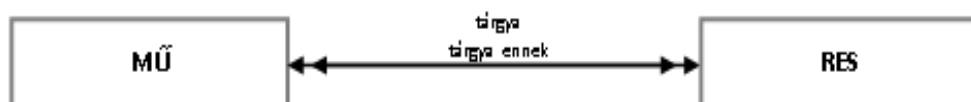
Az 5.1. ábra az LRM-R2 és LRM-R4 közötti intervallumban lévő kapcsolatokat mutatja. A kapcsolatok jelzik, hogy egy *mű* megvalósítható egy vagy több *kifejezési formán* keresztül, másrésztől egy *kifejezési forma* egy és csak egyetlen *művet* hoz létre. Egy *kifejezési forma* testet ölthet egy vagy több *megjelenési formában*, és hasonlóképpen, egy *megjelenési forma* egy vagy több *kifejezési formát* is magában foglalhat. Másfelől, egy *megjelenési forma* példája lehet egy vagy több *példány*; de egy *példány* csak egy és egyetlene *megjelenési formát* szemléltethet.

5.2. ábra *Az ágens felelősségét mutató kapcsolatok a mű, kifejezési forma, megjelenési forma és példány vonatkozásában*

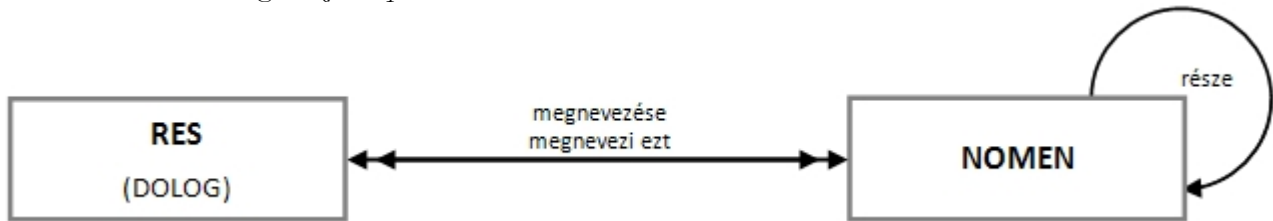
Az 5.2. ábra az LRM-R5 és LRM-R11 közötti intervallumban lévő kapcsolatokat mutatja. Ez a kapcsolat érvényesül az *agens* entitás (vagy annak bármely alosztályára való kiterjesztése), valamint a *művek*, *kifejezési formák*, *megjelenési formák* és *példányok* között. Ezek a kapcsolatok tartalmazzák a létrehozás, gyártás, terjesztés, tulajdonlás vagy módosítás folyamataiban betöltött felelősség nézőpontját. Ezek mind több-
többhöz kapcsolatok, azt jelzik, hogy bármilyen számú *agens* részt vehet mindezen folyamatok bármilyen számú egyedi előfordulásában.

5.3. ábra *Tárgyi kapcsolat*

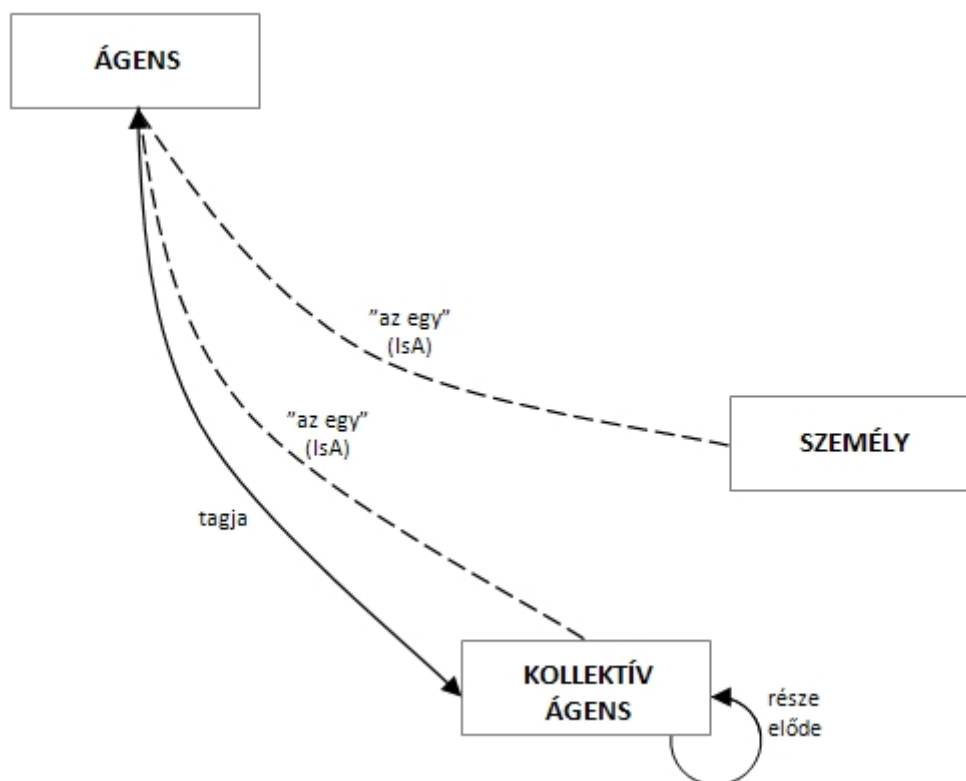
Az 5.3. ábra az LRM-R12 kapcsolat leképezése. Ez a kapcsolat köti össze a *műveket* a *res*ekkel, amelyek a *művek* tárgyaként jelennek meg. Bármely *res* – és tágabb értelemben bármely más entitás is, mivel minden entitás a *res* entitás alosztálya – előfordulhat egy vagy több *mű* tárgyaként; és a *műveknek* is egy vagy több *res* lehet a tárgya.

5.4. ábra Megnevezési kapcsolat

Az 5.4. ábra az LRM-R13 kapcsolat leképezése. Ez a kapcsolat köti össze a *res*eket a hozzájuk tartozó *nomen*ekkel. Bármely *res* – és tágabb értelemben bármely más entitás is, mivel minden entitás a *res* entitás alosztálya – egy vagy több *nomen* révén ismerhető fel. Minden egyes *nomen* egyetlen *res* megnevezése. (E kapcsolatnak a bibliográfiai identitások modellezésében történő alkalmazásához lásd az 5.5. szakaszt.) Az ábra az LRM-R16 kapcsolatot is szemlélteti, amely megmutatja, hogy a *nomen*ek állhatnak több részből, amelyek maguk is *nomen*ek.

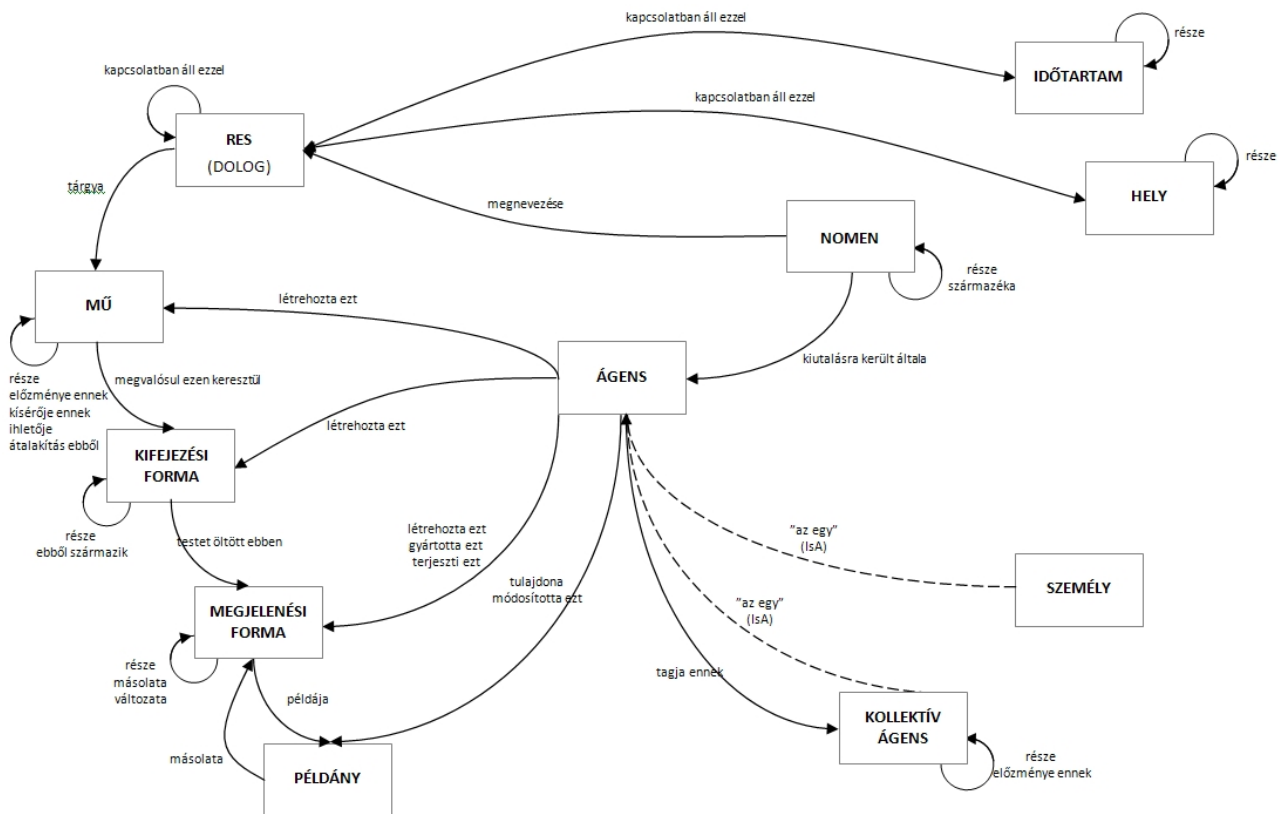
5.5. ábra Ágensek közötti kapcsolatok

Az 5.5. ábra az LRM-R30 és LRM-R32 közötti intervallumban lévő kapcsolatokat mutatja. A tagsági kapcsolat fennáll bármely *kollektív ágens* és bármely *agens* (*személy* vagy egy másik *kollektív ágens*) között. Egy *kollektív ágens*nek egy vagy több tagja lehet, és egy *agens* egy vagy több *kollektív ágens* tagságához tartozhat. A *kollektív ágens*ek egy vagy több részből állhatnak, amelyek önmaguk is *kollektív ágens*ek, továbbá a *kollektív ágens*ek az idők folyamán egymás elődei és utódai lehetnek. Ezeket a kapcsolatokat egészíti ki az „az egy” („IsA”) hierarchia ábrázolása az *agens* entitás és alosztályai között, vagyis a *személy* és a *kollektív ágens* vonatkozásában.

5.6. ábra

A kapcsolatok áttekintése

Az utolsó, áttekintő diagram, az 5.6. ábra, az előbbi 5.1. ábrától az 5.5. ábráig magrajzolt összes kapcsolatot tartalmazza minden egyéb, a modellben ismertetett kapcsolattal együtt. A lerövidítések nem szerepelnek az ábrán. A bemutatás egyszerűsítése érdekében az „az egy” („IsA”) hierarchikus kapcsolatok ábrázolása, ami minden entitást a *res* entitáshoz kapcsol, nem jelenik meg a diagramban, továbbá csak a szemléltetett irányba mutató kapcsolat nevét tüntettük fel. Az előző ábrákkal ellentétben a kapcsolatok számosságát itt nem jelöltük, az egyszerű nyílhegyek a kapcsolat irányát mutatják, amelynek neve az ábrán szerepel.

Az ábra szemlélteti, hogy egy *res* kapcsolatban állhat egy másik *res*-szel (LRM-R1), valamint a *hely* (LRM-R33) és az *időtartam* (LRM-R35) előfordulásaival is. A *hely* és az *időtartam* entitások állhatnak több összetevőből, amelyek önmagukban is *helyek* (LRM-R34) és *időtartamok* (LRM-R36). A *nomeneket* egy *agens* utalja ki (LRM-R14), és származtathatók más *nomenekből* (LRM-R17), továbbá állhatnak több összetevőből, amelyek önmagukban is *nomenek* (LRM-R16).

A *művek* sokféleképpen kapcsolódhatnak egy másik *műhöz*: összetevő részekként, logikai előzményként vagy folytatásként, egymás kísérőjeként vagy kiegészítéseként, ihletet adhatnak más *művekhez*, vagy átalakulhatnak új *művekké* (LRM-R18 és LRM-R22 közötti intervallum). Hasonlóképpen, egy *mű kifejezési formából* új *kifejezési formák* születhetnek (LRM-R24), és állhatnak több *kifejezési forma* összetevőből (LRM-R23); a *megjelenési formák* összefüggésben lehetnek mint másolatok (LRM-R27), vagy mint változatok (LRM-R29), és állhatnak több *megjelenési forma* összetevőből is (LRM-R26). A *példányok* kapcsolódhatnak a *megjelenési formákhoz* egy másolat forrásaként (LRM-R28).

5.2. Az entitások és egymáshoz illesztésük korlátai

Az IFLA könyvtári referenciamodellel (IFLA LRM) kijelenti, hogy – az „az egy” „IsA” hierarchikus kapcsolattal összekötött entitásokon kívül – a modellben szereplő entitások elkülönítettek, kölcsönösen kizárják egymást. A kölcsönös kizárás (diszjunktivitás) szigorú megkötés, ami azt jelenti, hogy az egymást kölcsönösen kizáró entitásoknak nem lehet olyan előfordulása, ami egyszerre több ilyen entitás előfordulása.

A kölcsönös kizárás egyes következményeit ritkán vitatják, például azt, hogy nem lehet valami egyszerre a *személy* entitás előfordulása és a *kollektív ágens* előfordulása is. Egy kevéssel több gondolkodást kíván annak felismerése, hogy nem lehet valami egyszerre a *megjelenési forma* entitás előfordulása (ami egy elvont entitás, egy csoportot foglal magában) és egy *példány* előfordulása (ami egy konkrét entitás). Bár lehetséges, hogy csak egy fizikai objektum létezik, azt különböző nézőpontokból vizsgáljuk attól függően, hogy megjelenési formájának jellegét vesszük figyelembe, vagy a példány vonatkozásaira fókuszálunk.

Továbbá ha valaki azt mondja, hogy „*a Hamlet egy mű*”, míg valaki más azt mondja, hogy „*a Hamlet egy kifejezési forma*”, ebből nem következik az, hogy a Hamlet egyszerre egy *mű* és egy *kifejezési forma* is lenne. A *mű*, *kifejezési forma*, *megjelenési forma* és *példány* entitások elkülönítésének ellenzői ekként érvelhetnek: ez egyszerűen csak annyit jelent, hogy ez a két ember különböző szempontokból gondol a Hamletre, de a különböző nézőpontokra használt *nomen* ugyanabból a *nomen karakterláncból* áll. A kérdést leginkább a valós adatbázisokban alkalmazott kapcsolatok vizsgálatával lehet eldönteni, majd az elkülönítés elvének teljes mellőzésével: éppen ezek a kapcsolatok azok, amelyek igen gyakorlatias módon mutatnak rá vagy a *műre* vagy a *kifejezési formára*, sokkal inkább, mint a metafizikai eszmecserék Hamlet abszolútumáról.

A gyakorlatban, ha szükség van két olyan adatforrás összeillesztésére, amelyek egymással ellentétes szempontokat képviselnek valamiről, amit egy adott URI azonosít, lehetőség nyílik további, implicit entitások azonosítására, amelyek átjárást nyújtanak az ellentmondó nézetek között. Például egy könyvtári katalógus igényei szerint a Hamlet francia fordítása egy *kifejezési forma*, egy szerzői jogi adatbázis igényei szerint a Hamletnek ugyanez a francia fordítása, ugyanazzal az URI azonosítóval egy *mű*. Mindkét nézet összhangba hozható egy olyan feltételezéssel, amely szerint az URI által azonosított „dolog” se nem *mű*, se nem *kifejezési forma*, hanem egy „szöveges alkotás”, azaz nyelvi szimbólumok és eszmék kombinációja, és a könyvtári katalógus csak a nyelvi szimbólumokat veszi figyelembe, amelyekből a szöveges alkotás áll, a jogi adatbázis viszont csak a fordítási folyamatban megjelenő eszmei tartalmat látja. Az IFLA LRM modell egyfajta bővítése, amely lehetővé tenné e két adatforrás egyesítését, továbbfejleszhető egy kiegészítő entitás, a *szöveges alkotás* meghatározásával, és két kiegészítő kapcsolat megadásával: (a) *szöveges alkotás* eszmei tartalma: *mű* – és (a) *szöveges alkotás* szimbolikus tartalma: *kifejezési forma*.

5.3. Az online terjesztés modellezése

Az előállítási folyamatok a *megjelenési forma* létének lényegi részét képezik. Az olyan *megjelenési formák* esetén, amelyeket online terjesztésre szánunk, mint például a letölthető fájlok vagy a valós idejű médiák, az előállítás folyamata egy speciális tevékenységet tartalmaz, ami akkor történik meg, amikor a végfelhasználó beindít egy műveletet.

Ennek eredményeként az előállítási terv olyan vonásokat is tartalmaz, amelyek nincsenek teljes mértékben meghatározva, mivel azok nem állnak közvetlenül az előállító ellenőrzése alatt, mint például a speciális digitális tároló eszköz, amelyre a különböző végfelhasználók letöltenek egy online fájlt. Tekintet nélkül a használt tároló eszközre, a letöltött fájlok ugyanannak a *megjelenési formának* az előfordulásai, mint az online fájl. Ugyanez érvényes a „print on demand” (POD), igény szerinti nyomtatás esetében is, ahol az előállító nem kontrollálhatja például a papírforma színeit, amit a végfelhasználó a kinyomtatáskor használ.

Ezek a folyamatok, szigorúan véve, egy *megjelenési forma* különböző állapotait eredményezik, és akár még apró eltéréseket mutató *kifejezési forma*-változatok is keletkezhetnek, ha a digitális jogkezelő szoftver módosítja a fájlt, miközben a felhasználó az eszközére letölti.

A digitális kiadás területén a beszerzési folyamat nem annyira a fizikai *példányok* előállításával függ össze, mint inkább a *megjelenési forma* tartalmának duplikálásával (valószínűleg módosulásokkal, például egy fájl vagy metaadatok hozzáadásával, amelyek rögzítik a használati jogokat, és azonosítják a „digitális példány” beszerzőjét – ebben az esetben, szigorúan véve, az egész folyamat tekinthető úgy, mint ami egy új, különálló *megjelenési forma* létrehozását eredményezi). Ugyanakkor nem lenne célravezető, és nem szolgálna a használók érdekeit, ha minden „digitális példányt” különálló, egydarabos *megjelenési formának* tekintenénk.

Ha szükség van egy adott alkalmazásban az egyedi „digitális példányok” mint olyanok azonosítására és leírására, az IFLA LRM alapmodell bővítése kidolgozható. Egy ilyen kiterjesztés figyelembe veheti a digitális objektumok sajátos jellemzőit, és meghatározhatja a *digitális példány* entitást egy közbülső szinten, a *megjelenési forma* és a *példány* entitás között. Egy ilyen kiterjesztésben a *példány* teljes mértékben fizikai entitás lesz, míg a *digitális példány* alapvetően egy file vagy egy fájlcsomag, amely a *megjelenési forma* teljes tartalmát magában foglalja, és módosulhat (vagy a beszerzés folyamatában, vagy később) bizonyos jogi és tulajdonosi közlések hozzáadásával, további megjegyzésekkel, a bájtfolyam romlásával stb.

5.4. A nomen könyvtári összefüggésben

Könyvtári környezetben a *személyekhez*, *kollektív ágensekhez* (mint a családok és testületek) vagy *helyekhez* tartozó *nomeneket* hagyományosan névnek hívjuk, a *művekhez*, *kifejezési formákhoz* és *megjelenési formákhoz* tartozó *nomenek* a címek, és a tárgyi összefüggésben használt *res nomenjei* többféle elnevezéssel fordulnak elő, lehetnek tárgyszavak, deszkriptorok, tárgyszójegyzékek, szakjelzetek.

A *nomen* egyik típusa az azonosító, amely állandóságot és egyediséget szándékozik felmutatni egy bizonyos alkalmazási területen, mint az egyes kiadványtípusok azonosítói, vagy a *személyek* azonosítói, hogy az adott entitás előfordulásai pontosan azonosíthatók és egyértelműen hivatkozhatók legyenek. Ami megkülönbözteti az azonosítókat más *nomenektől*, abban áll, hogy egy azonosítóhoz tartozó *nomen karakterlánc* ismervének értéke nem lehet azonos egyetlen más *nomenhez* tartozó *nomen karakterlánc* ismervének értékével sem, **egy adott rendszeren belül** (természetesen az e rendszeren kívüli más *nomenek* esetében megtörténhet, hogy a hozzájuk tartozó *nomen karakterlánc* ismervének ugyanaz az értéke). Az azonosítókat általában erre felhatalmazott ügynökségek állapítják meg egyeztetett szabályok szerint. Az azonosítókezelő ügynökségek között vannak az ISO azonosítók nyilvántartó központjai, az állampolgárok és a lakosság azonosítását végző nemzeti kormányhivatalok, de nem csak az itt említettek. Egy azonosító rendszer alkalmazási területe lehet széles (mint az URI) vagy nagymértékben szakosított (egy bizonyos zeneszerző műveinek katalógusszáma).

A könyvtári informatikai rendszerekben az ellenőrzött hozzáférési pontok a *nomen* egy típusát képviselik, amelyeket hagyományosan olyan célból állapítanak meg, hogy biztosítsa a *személyek*, *kollektív ágensek* (családok és testületek), *művek* és *kifejezési formák*, valamint a további, tárgy-típusú entítások halmazainak összerendezését.

Az ellenőrzött hozzáférési pontok *nomenek*, amelyek felépítése megfelel a bibliográfiai rendszer szabályainak. Formájukat tekintve lehetnek nevek, címek, tárgyszavak, kódok stb., a vonatkozó szerkesztési szabályok szerint.

Sok tudásszervezési rendszerben az ellenőrzött hozzáférési pontok két altípusa különböztethető meg:

- a) kitüntetett hozzáférési pontok
- b) a hozzáférési pontok változatai.

A kitüntetett hozzáférési pontok egyértelműen azonosítják egy entitás előfordulását egy katalógusban vagy adatbázisban, így azonosítókként szolgálnak, míg a hozzáférési pontok változatai vagy egyértelműen

köthetők (egy az egyhez) egy entitás meghatározott előfordulásához, vagy nem, az alkalmazott szerkesztési szabályoktól függően.

A jelenlegi könyvtári gyakorlatban általában a név authority rekordokat minden egyes bibliográfiai szempontból lényeges csoport tekintetében megalkotják, amelyek *nomen*jei egy entitás ugyanazon előfordulását jelölik, leírva mind a *hozzáférési pont* (*nomen*) kitüntetett névformáját megadó *nomen karakterláncot*, mind pedig a hozzáférési pontok bármely változatához vagy azonosítójához (további *nomen*ekhez) tartozó *nomen karakterláncokat*. Bár az authority rekord célja a *nomen*ek ellenőrzése, a *nomen* által hivatkozott entitás előfordulására vonatkozó gyorsinformációt is általában ugyanabban az authority rekordban rögzítik, a *nomen* információival együtt, elfedve ezzel a *res* és a *nomen* megkülönböztetését. A jelenlegi könyvtári gyakorlatban használt authority rekordok minden kategóriájának modellezése igen összetett feladat, és e modell hatáskörén kívül esik.

5.5. A bibliográfiai identitások modellezése

Az IFLA könyvtári referenciamodellben (IFLA LRM) a bibliográfiai identitások (vagy személyiségek) modellezése a *nomen* entitást és a 'megnevezése' kapcsolatot használja fel. A 'megnevezése' kapcsolat egy- a-többhöz jellegű, és bármely entitás előfordulásai és az adott előforduláshoz használt különféle *nomen*ek között áll fenn. Minden entitás előfordulásait számtalan megnevezési kapcsolat fűzi különböző *nomen*ekhez. Egy entitás ugyanazon előfordulására vonatkozó különböző *nomen*ek valószínűleg különböző értékeket vesznek fel a *nomen*hez tartozó egy vagy több ismérv tekintetében (például nyelv, írás, séma stb.).

Főként a *személy*ek (definíciójuk alapján: egyedi emberi lények) esetében fordul elő több *nomen*; minden *nomen* használatát több körülmény alakítja, köztük bizonyos *nomen*ek előtérbe helyezése speciális szöveggörnyezetben. A *nomen használati környezet* ismerve alkalmas a kontextus ilyen nézőpontjának rögzítésére, ha meg kívánjuk különböztetni azokat a bibliográfiai identitásokat, amelyek egy bizonyos bibliográfiai környezetben elkülönülnek egymástól. Az idevágó szöveggörnyezet egyszerűen leírható világosan megfogalmazva, vagy kikövetkeztethető több jellemzőből. Egyszerű esetben a *használati környezet* egy *nomen*re (vagy *nomen*ekre) vonatkozik, amikor egy *személy* irodalmi műveket jelent meg, míg a *nomen*ek egy másik csoportja azonosítható azzal az esettel, amikor ugyanez a *személy* tudományos műveket ad ki. Összetettebb esetben a *használati környezet* olyan *nomen*eket különít el, ahol az egyik esetben a *személy* egy elképzelt világról írt regénysorozathoz használt *nomen*ek elkülönül ugyanazon *személy* egy másik elképzelt világról írt regénysorozatához használt *nomen*jétől.

A modellben a bibliográfiai identitás a *nomen*ek egy csoportja (klaszter), amit egy *személy* egyazon bibliográfiai szempontból lényeges kontextusban vagy kontextusokban használ. Hogy a *használati környezet* milyen különbségei idézik elő az önálló bibliográfiai identitások felismerését és ebből következően különválasztott kezelésüket, az a katalógizálási szabályoktól vagy a tudásszervezési rendszerektől függ. Például ugyanannak a *személy*nek az álnevei több kitüntetett hozzáférési pontot igényelhetnek a katalógizálási szabályok szerint, de csak egyetlen szakjelzetet.

Némely, jelenleg érvényes katalógizálási szabályzat szerint a név authority rekordokat általában minden különálló bibliográfiai szempontból lényeges *nomen* csoport vagy identitás számára létre kell hozni, és a *nomen*ek által megjelölt entitás előfordulására vonatkozó információ is általában az authority rekordba kerül. Amikor több különálló *nomen*csoportról tudható, hogy azok egy entitás ugyanazon előfordulásaira vonatkoznak, a meglévő gyakorlat megengedi, hogy ezen csoportok (klaszterek) authority rekordjait, amelyek egyazon authority fájlban találhatóak, egymáshoz kapcsolják.

A *nomen*klaszterek alapján kialakított bibliográfiai identitások a *res* egy típusát alkotják, és elég állandóságot mutatnak ahhoz, hogy *nomen*eket kapjanak, ilyen például az ISNI (International Standard Name Identifier), ami a nyilvánosság előtti identitások számára megállapított, azonosító típusú *nomen*. Egy ISNI, egy kitüntetett hozzáférési pont, és a hozzáférési pontok további változatai mindannyian lehetnek

ugyanahhoz a bibliográfiai identitáshoz tartozó *nomenek*, vagyis egyenértékű *nomenek* az adott identitás (*res*) vonatkozásában.

PÉLDA

Egy valós személy két különálló *nomen*klasztert használ eltérő használati környezetben, és e csoportok mindegyike három *nomen*t tartalmaz. Mivel a *használati környezet*nek ez a különbsége lényeges az adott katalogizálási szabvány szerint, minden klaszteren belül a katalogizálási szabályzat kijelöl egy *nomen*t hozzáférési pont formájában, kitüntetett formaként, és a többi hozzáférési pont variáns lesz. Minden klaszter külön authority rekordban rögzíthető, és a két rekord összeköthető, megrajzolva ugyanahhoz a *személy*hez fűződő kapcsolatukat.

Személy 1:

Nomen 1: Szövegösszefüggés (detektívregény), Kategória (hozzáférési pont, kitüntetett forma)

Nomen 2: Szövegösszefüggés (detektívregény), Kategória (hozzáférési pont változata)

Nomen 3: Szövegösszefüggés (detektívregény), Kategória (ISNI típusú azonosító)

Nomen 4: Szövegösszefüggés (romantikus regény), Kategória (hozzáférési pont, kitüntetett forma)

Nomen 5: Szövegösszefüggés (romantikus regény), Kategória (hozzáférési pont változata)

Nomen 6: Szövegösszefüggés (romantikus regény), Kategória (ISNI típusú azonosító)

Némely valós szituációban a katalogizáló nem tudhat róla, hogy egy *nomen*klaszter ugyanarra a *személy*re vonatkozik, mint egy másik, önálló *nomen*csoport. Továbbá a katalogizáló nem tudhatja (és nem is szükséges tudnia), hogy ezeknek a *nomenek*nek valamelyik formája a *személy* valódi, törvényes neve-e. A pontosabb ismeretek hiánya azt jelenti, hogy a *nomen* klaszterek közötti lehetséges kapcsolatok teljességgel nem rögzíthetők, ami egyébként nem befolyásolja a forráshoz való hozzáférés szolgáltatását. Egyes esetekben a katalogizáló csak annyit tudhat bizonyosan, hogy egy *nomen* szerepel a *megjelenési forma* közlésében, és hogy a *mű* vagy a *kifejezési forma* valamilyen vonatkozásáért felelősséget visel. A közlés szövegezése alátámaszthatja azt a feltételezést, hogy az *agens* egy *személy*, vagy mást is sugallhat. A katalogizáló valós ismeretei olyan következtetéshez vezetnek, amely szerint egy *mű* egy *kifejezési formája* létezik, tehát egy bizonyos *agens* (vagy több *agens*) felelős annak létrehozásáért, és nem számít milyen kevés információ áll rendelkezésre arról az *agens*ről.

Bármely alkalmazásban a katalogizálási szabályoknak kell működtetniük a *személy*ek és a hozzájuk tartozó *nomen*csoportok (*nomen*klaszterek) kezelését. Általában a katalogizálási szabályok azt az alapértelmezést adják, hogy egy egységes *használati környezet*ben használt *nomen*klaszter egyetlen *személy* megnevezése, és aztán rendelkeznek a bibliográfiai identitások között fennálló, megfelelő kapcsolatok hozzáadásáról, amennyiben kiderül, hogy mégsem erről van szó. Ezek közé az eltérő esetek közé tartozik, amikor ugyanaz a személy eltérő összefüggések között más-más bibliográfiai identitást használ (valódi nevet és álnevet, vagy több álnevet). Megfordítva, egyetlen *nomen*klaszter, amelyet egyedi *személy*ekkel kulturális vonatkozásban összefüggő minta szerint alakítottak ki, valójában azonosíthat egy sok *személy*ből (együttes álnevekből) álló *kollektív agens*t.

5.6. A reprezentatív kifejezési forma ismérvek

Szigorúan formai értelemben, a modellen belül a *mű* minden *kifejezési formája* a *mű* egyenlő értékű megvalósulása. Használói felmérések ugyanakkor azt mutatják, hogy bizonyos jellegzetességeket a *mű*vek sajátjának tekintenek, és amely *kifejezési formák* ezekkel a jellemzőkkel rendelkeznek, azokról úgy gondolják, hogy a leginkább képviselik az adott *mű* alkotóinak szándékát. Egy bizonyos *kifejezési forma* és az „ideális” *kifejezési forma* között érzékelhető „távolság” érdeklődésre számot tartó vonás, és felhasználható a *kifejezési formák* kiválasztásának kritériumaként. Sokféle okból a végfelhasználók olyan *kifejezési formák*at keresnek, amelyek „eredeti” jellemzőket hordoznak, és különösen érdeklődnek ezen *kifejezési formák* *megjelenési formái* iránt.

Sok esetben a reprezentatív vagy „kanonizált” jellemzők könnyen azonosíthatók, mivel azok megjelennek a mű első vagy eredeti *kifejezési formájában*, ami viszont testet ölt a mű első *megjelenési formájában*. Más *kifejezési formák*, amennyiben a mű teljes története ismert, származtatásokból és átalakulásokból álló hálózat alakját ölthetik egy eredeti *kifejezési formából* kiindulva. Vannak helyzetek, amelyek nem annyira egyértelműek. A szöveges műveket, amelyeket kezdetükor két vagy több nyelven adtak ki párhuzamosan, de egyikük sem azonosítható „eredeti” nyelvként (például többnyelvű országok kormányzati dokumentumai, vagy többnemzetiségű szervezetek kiadványai), tekinthetjük úgy, hogy több „eredeti” nyelvük van, vagy úgy, hogy egyáltalán nincs eredeti nyelvük. Hasonlóan, a több hangszerelési változatban létező zenei művek esetében tekinthetjük úgy, hogy az *előadás közvetítő eszköze* ismérv több „eredeti” értéket vesz fel. Némely esetben egy mű *kifejezési formájának* származási története eléggé összetett ahhoz, hogy a *kifejezési forma* azon vonásai, amelyeket a mai használók „kanonizált” jellemzőknek tartanak egy mű azonosításakor, valójában ne egyezzenek meg az eredeti *kifejezési forma* sajátosságaival.

A végfelhasználók ösztönösen megértik, hogy William Shakespeare *Hamlethe* az angol nyelvhez kötődik, és irodalmi műfaja szerint színdarab. A használók úgy fogják értelmezni, hogy a belőle származó *kifejezési formák*, mint a rövidített változatok vagy a nyelvi fordítások, a mű önálló *kifejezési formái*, amelyek távolabb állnak az „eredeti” *kifejezési formától*, mint a teljes hosszúságú angol nyelvű kiadások. Ez az értékelés kulturális ismereteken alapul, és a színmű korai *kifejezési formáira* vonatkozó feltételezéseken, habár kevés végfelhasználó találkozott közvetlenül ezeknek a *kifejezési formáknak* a korai *megjelenési formáival*.

Hasonlóképpen a zenei műveknél, a kulturális ismeretekre alapozva, Franz Schubert A-dúr zongoraszonátáját (D. 959) a végfelhasználók szonáta formában, zongorára írt *műnek* tartják anélkül, hogy megfelelő kottákra vagy előadások felvételére hivatkoznának. Meglehetősen sok kotta és felvétel felel meg egyenlő mértékben ezeknek a kanonizált vagy reprezentatív ismérveknek.

A sajátosságoknak ez a fajta kivetítése, ami a művek azonosításában jelentős, akkor is működik, ha a korai *kifejezési formák* és *megjelenési formák* már mind elvesztek, ahogy a klasszikus szövegek, amelyek szájhagyomány útján terjedtek. A végfelhasználók Homérosz művét, az *Odüsszeiát* a klasszikus görög nyelvhez kötik, és elbeszélő költeményként tartják számon, bár a legkorábbi fennmaradt verziók jóval későbbiek, mint az eredeti alkotás, és ráadásul megkérdőjelezhető Homérosz, mint egyedi létrehozó szerepe is. Néhány jellemvonás még azoknak az elveszett műveknek a tekintetében is kikövetkeztethető, amelyeknek nincsenek létező *kifejezési formái* és *megjelenési formái*, mindaddig, amíg valamilyen egyéb bizonyíték rendelkezésre áll.

Mivel a végfelhasználók bizonyos jellemzőket úgy fognak fel, mint amik magához a *műhöz* tartoznak, vagy annak velejárói, ezek a jellemzők a mű leírásának és azonosításának hasznos eszközei. Ezeknek a *kifejezési forma* ismérveknek az értékei elméletben „átruházhatók” a *műre*, és a mű azonosítására alkalmazhatók, bár szigorúan véve ezek az ismérvek a *kifejezési formát* jellemzik, és nem a *művet*.

A modellben a mű ismérvei között a *reprezentatív kifejezési forma ismérv* rögzíti azoknak az ismérveknek az értékeit, amelyek e szellemi folyamat által a mű szintjére kerültek. Ezt az ismérvet a modell úgy határozza meg, mint az információnak a mű szintjén való „parkoltatását”, hogy ezáltal ne kelljen az információt valamely adott *kifejezési formával* összefüggésben rögzíteni. Ez az egyszerűsítés különösen akkor jön kapóra, ha a kérdéses reprezentatív *kifejezési forma* rögzítésére egyébként nem volna szükség az adatbázisban, mivel adott *kifejezési formát* nem képviseli *megjelenési forma*.

A mű bármely *kifejezési formája* esetén az ugyanazon ismérvekhez a *kifejezési forma* szintjén kapcsolódó értékek megengedik a „távolság” hozzávetőleges lemerését egy adott *kifejezési forma* és azok között a *kifejezési formák* között, amelyeket jellemzőnek vagy hitelesnek („kanonikusnak”) vélünk. Valójában egy mű sok *kifejezési formája* megfelelhet a *reprezentatív kifejezési forma ismérvek* értékeinek, és így a kanonikus *kifejezési formák* egész hálóját vagy klaszterét alakítják ki. Mivel a mű ismérvei elkülönülnek a forrás *kifejezési forma* ismérveitől, nem mond ellent egymásnak, ha a mű *kifejezési formái* olyan értékeket vesznek fel ismérveik tekintetében, amelyek különböznek a *reprezentatív kifejezési forma ismérv*hez megadottaktól.

A modell helyet biztosít ezeknek a jellemző ismérveknek azáltal, hogy a *mű* számára egyetlen, többértékű ismérvet jelöl ki. Az alkalmazásoknak meg kell határozniuk, hogy mely ismérveket tartják jelentősnek a *mű* azonosítása szempontjából, és megfelelő altípusokkal kell ellátniuk a *reprezentatív kifejezési forma* ismérvet. Az altípusok meghatározása eltérhet egymástól a *mű*höz tartozó *kategória* ismérv értékétől függően. Például az elsődlegesen szöveges *művek* esetében a *kifejezési forma* ismérveként választható a *nyelv*. A kartográfiai *művek* vonatkozásában a *kifejezési forma* ismérveként a *térképészeti méretarány* lehet lényeges, és nem a *nyelv*. Számos *kifejezési forma* ismérven megvan a lehetőség, hogy *reprezentatív kifejezési forma* ismérvként alkalmazzák a *mű* egyes kategóriái tekintetében. Elfogadható például a *célközönség*, a *térképészeti méretarány*, a *nyelv*, a *hangnem*, az *előadás közvetítő eszköze* ismérvek használata a modell meghatározásának megfelelően.

Az adatbevitel csökkentése érdekében egy katalogizáló modul bevezetheti – megfelelő *kifejezési forma* ismérvekhez – a *reprezentatív kifejezési forma* ismérvek „automatikus” felajánlását az esetek túlnyomó többségében, amikor új *művek* keletkeznek egyetlen *kifejezési forma* egyetlen *megjelenési formájában*. Ez gyakran előfordul (de nem minden esetre igaz) a képzőművészeti *művek*nél.

A modell nem ír elő feltételeket, amelyeket alkalmazni kellene az értékek jellemző voltának meghatározásához bármely, adott *kifejezési forma* ismérve tekintetében; ezt a vonatkozó katalogizálási gyakorlat működteti. A döntéshozatal folyamatában gyakori szempont, hogy egy jellemző szerepel-e a *mű* eredeti *kifejezési formáján*, de arra is van megoldás, ha nem biztos az eredeti, vagy az eredeti nem őrződött meg, vagy a katalogizálónak nem áll rendelkezésére elegendő információ. Ezek a működési feltételek magukkal hozhatják, hogy egyes *kifejezési formák* jellemzőinek megfelelőségét a végfelhasználók szempontjából ítéljük meg, például a több, egyformán „eredeti” *kifejezési forma* közül tetszőlegesen választható az, amelyik a katalógus nyelvének megfelel.

PÉLDA

Mű: alkotója: Louise Penny
 címe (mű): Still life
 nyelv (reprezentatív kifejezési forma ismérv): angol
 mű kategória: regény

Kifejezési forma 1 (megfelel a reprezentatív kifejezési forma ismérvnek)

nyelv: angol
 címe: Still life
 alkotója: Louise Penny

Kifejezési forma 2 (nem felel meg a reprezentatív kifejezési forma ismérvnek, a nyelvnek)

nyelv: francia
 címe: Nature morte
 alkotója (fordító): Michel Saint-Germain

5.7. Forrásgyűjtemények (aggregátumok) modellezése

Meghatározása szerint egy forrásgyűjtemény (aggregátum) *megjelenési forma, amely több kifejezési formát testesít meg*. Az aggregátumoknak három fajtája különíthető el:

Forrásgyűjtemény (aggregátum) kifejezési formák gyűjteményeiből

A gyűjtemények több, egymástól függetlenül létrehozott kifejezési formák halmazai, amelyeket együtt, egyetlen *megjelenési formában* 'jelentetnek meg'. A gyűjtemények magukban foglalják a válogatásokat, antológiákat, monografikus sorozatokat, időszaki lapok számain és a források más hasonló csoportjait. A példák közé sorolhatók a folyóiratszámok (cikkek forrásgyűjteményei), az elbeszélés-kötetek (több novella egyetlen kötetben kiadva), az önálló fejezetekből álló könyvek, CD-n megjelent összeállítások (egyedi dalok aggregátumai), és különféle összegyűjtött/válogatott művek. A gyűjtemények meghatározó sajátossága, hogy az egyedi művek típusukat és/vagy műfajukat tekintve hasonlóak, például egy bizonyos szerző elbeszéléseinek gyűjteménye, egy bizonyos művész dalai, antológia a költészet műfajában. Bár, némely esetben úgy tűnhet, hogy ezek a *kifejezési formák* véletlenszerű gyűjteményei.

Bővülésből eredő forrásgyűjtemények (aggregátumok)

A bővülésből eredő forrásgyűjtemények a gyűjteményektől eltérnek abban, hogy jellemzően egyetlen önálló *műből* állnak, amelyet egy vagy több alárendelt mű egészít ki. Ilyen forrásgyűjtemény keletkezik akkor, ha egy *kifejezési formához* kiegészítő anyagot mellékelnek, amely nem szerves része az eredeti műnek, és nem változtatja meg jelentős mértékben az eredeti *kifejezési formát*. Előszavak, bevezetők, illusztrációk, jegyzetek stb. a bővülő *művek* példái csakúgy, mint a kották zongoraszólammal kiegészítve. A kiegészítő anyag jelentőségének megítélése szerint önálló bibliográfiai leírás is készülhet róluk.

Párhuzamos kifejezési formák forrásgyűjteményei (aggregátumai)

A *megjelenési formák* egyszerre több, párhuzamos *kifejezési formát* is magukban foglalhatnak. Az ilyen típusú forrásgyűjtemények (aggregátumok) általános formája, amikor egyetlen *megjelenési forma* a *mű kifejezési formáját* több nyelven tartalmazza. Ezeket általában kézikönyvek és hivatalos dokumentumok kiadására használják többnyelvű környezetben. A párhuzamos *kifejezési formák* szintén igen általánosak a weben, ahol a felhasználók a nekik megfelelő nyelv kiválasztása szerint kapnak hozzáférést ugyanahhoz az anyaghoz. Más példa, amikor egy szöveget eredeti nyelven jelentetnek meg a fordításával együtt, vagy kiadnak egy mozgóképet tartalmazó DVD-t, amin a film nyelve és a felirat nyelve kiválasztható.

A *megjelenési formák* több *kifejezési formát* tartalmazhatnak, ahogy azt a több-a-többhöz kapcsolat mutatja a *megjelenési formák* és *kifejezési formák* között. Ez az egyetlen több-a-többhöz kapcsolat a négy fő entitás között. Egy *megjelenési forma* több *kifejezési formát* magában foglalhat, és egy *kifejezési forma* több *megjelenési formában* is testet ölthet. Ellenben egy *kifejezési forma* csak egyetlen *művet* valósíthat meg, és egy *példány* csak egyetlen *megjelenési formának* lehet példája.

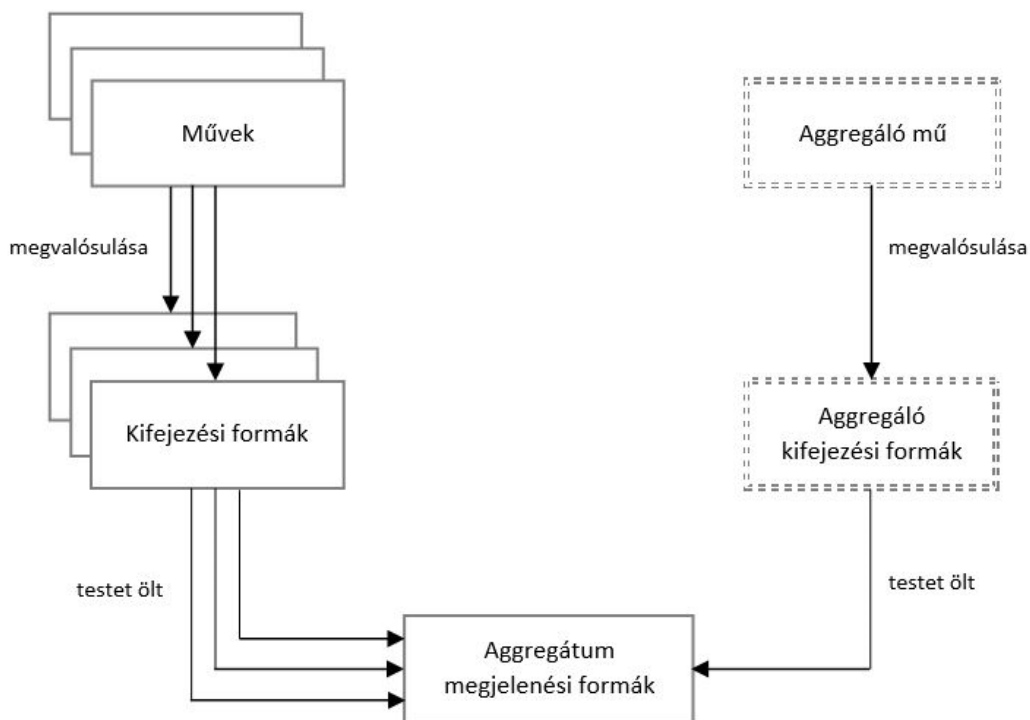
Ha egyszerűen különálló *kifejezési formák* megtestesült egységeként modellezünk egy forrásgyűjteményt (aggregátumot), nem ismerhető fel az összegyűjtő vagy a szerkesztő kreatív erőfeszítése. A *kifejezési formák* összegyűjtésének folyamata önmagában véve egy szellemi vagy művészi erőfeszítés, ilyenformán megfelel a *mű* kritériumainak. Ebben az értelemben az aggregálás a *kifejezési forma* szintjén történik, mivel csak *kifejezési formákat* lehet egyesíteni (vagy aggregálni). A *kifejezési formák* egyesítésének folyamatában, valamint, az előzőből következően, az *aggregátum megjelenési forma* létrehozásában, az összegyűjtő egy *aggregáló művet* hoz létre. Az ilyen típusú *mű* hivatkozása az a ragasztó, kötés, vagy malter, ami a különálló *kifejezési formák* csoportját egységes gyűjteménnyé alakítja. Ez az erőfeszítés lehet viszonylag csekély – két regény kiadása egy kötetben –, vagy mutathat lényeges erőfeszítést, aminek eredményeként a forrásgyűjtemény (aggregátum) lényegesen több lesz, mint a részeinek összege (például egy antológia). Az *aggregáló mű* lényege a kiválasztás és az elrendezés jellegzetessége. **Nem** foglalja magában magukat az

összegyűjtött *műveket*, és az egész-rész kapcsolat nem alkalmazható rá. Egy forrásgyűjtemény (aggregátum) nem tévesztendő össze azokkal a *művekkel*, amelyek létrehozásukkor már részekből álltak, mint például a többrészes regények.

A forrásgyűjtemények (aggregátumok) modellezése több *kifejezési formát* magában foglaló *megjelenési formaként* egyszerű és nyíltan lényegre törő; a *műveket* és a *kifejezési formákat* egyformán kezeli, függetlenül a kiadványformától, vagy a fizikai *megjelenési formától*, amelyben testet öltöttek. Egy *kifejezési forma* megjelenhet egymagában, vagy beépülhet egy *megjelenési formába* más *kifejezési formákkal* együtt. Ezt az általános modellt ábrázolja az 5.7. ábra.

Habár minden aggregátum *megjelenési forma* megtestesíti egy *aggregáló mű kifejezési formáját*, ezeket a *kifejezési formákat* nem minden esetben tekintjük annyira jelentősnek, hogy önálló bibliográfiai azonosításuk legyen. A modell ugyanakkor rugalmas, bármikor megengedi az *aggregáló művek* leírását. Ha az *aggregáló művet* kezdetben nem azonosították, adott esetben később is le lehet írni. Ugyanígy egy korábban leírás nélkül hagyott bővítmény (például egy előszó) is leírható, amikor lényegessé válik, például amikor esszéként újra megjelentetik.

5.7. ábra *A forrásgyűjtemények (aggregátumok) általános modellje*

5.8. Időszaki kiadványok modellezése

Az időszaki kiadványok összetett konstrukciók, amelyek vegyítik az egész/rész kapcsolatokat és az összegyűjtő (aggregáló) kapcsolatokat:

- egész/rész kapcsolatban állnak az időben egymást követő részegységekkel (folyóiratszámokkal) (akkor is, ha némely időszaki kiadvány csak egyszeri alkalommal jelenik meg);
- és minden egyes részegység (folyóiratszám) cikkek gyűjteménye (aggregátuma) (akkor is, ha némely részegység csak egyetlen cikket tartalmaz).

Az időszaki kiadvány minden egyes száma egy *aggregátum megjelenési forma* az IFLA LRM meghatározásában, amely szerint a forrásgyűjtemény (aggregátum) egy *megjelenési forma*, amely több *kifejezési formát* testesít meg. A *megjelenési forma* egymást követő részekben jelenik meg az idők folyamán, és önálló *művek kifejezési formái* öltenek benne testet, továbbá egy *aggregáló mű kifejezési forma*, amely gondoskodik az összegyűjtés (aggregálás) megtervezéséről. Az időszakosan kiadott *aggregátum megjelenési formák* sora esetében az *aggregáló mű* elnevezése szakszóval: időszaki kiadvány *mű* (serial work). A modellben az időszaki kiadvány *mű* szakkifejezés az *aggregáló mű* e sajátos típusára korlátozódik; ez a szóhasználat eltér az általános könyvtári szóhasználatától, ahol az „időszaki mű” vagy „időszaki kiadvány” az eredményként létrejött forrásgyűjtemény *megjelenési formák* sorát jelenti.

Az időszaki kiadvány *művek* leírását különösen nehéz modellezni, mivel az nem csupán egy múltbeli állapot leírása, de olyan következtetések levonását kívánja lehetővé tenni a használóknak, amelyek az időszaki kiadvány *mű* jövőbeli viselkedésére vonatkoznak, legalábbis a közeljövőben. A leírt „dolog” jelentősen megváltozhatott a múltban, és még jelentékenyebb változásai lehetnek a jövőben.

Mivel a *mű* entitás az IFLA LRM meghatározásában megengedi „a különféle *kifejezési formák*ban meglévő tartalom közös vonásainak azonosítását”, az időszaki kiadvány *mű* modellezhető a *mű* entitás sajátos eseteként, bár a „tartalom közös vonásait” nem ugyanúgy értelmezzük, mint a monografikus művek esetében. Az időszaki kiadvány minden egyes részegysége (folyóiratszám) önálló cikket gyűjt össze, nem állítható tehát, hogy az időszaki kiadványt alkotó összes kiadványszám *megjelenési formái*ban testet öltő különféle *kifejezési formákat* közös eszmeiség jellemzi, míg azt nyugodtan állíthatjuk, hogy a *Rómeó és Júlia* angol szövegére és olasz fordítására az azonos eszméken alapuló közös eszmeiség jellemző. Az időszaki kiadvány *mű* „tartalmának közös vonásait” nagymértékben meghatározza mind a kiadó, mind a szerkesztő azon szándéka, amellyel a véghasználó felé azt az érzést közvetíti, hogy minden önálló kiadványszám egy azonosítható egészhez tartozik, és a szerkesztési elvek összeállítása (a cím, a fő tematika, a felismerhető kivitelezés, a rendszeres megjelenés stb.) támogatja ennek az érzésnek a közvetítését.

A szerkesztési elvek ilyen összessége az idők során tovább fejlődhet, miközben az időszaki kiadvány *mű* nem veszíti el azonosságát. Ugyanez elmondható a monografikus *művekről* is e tárgyban: például Darwin *A fajok eredete* 6. kiadásában kifejtett eszméi nem teljesen egyeznek meg azokkal, amelyeket a *mű* első kiadásában kifejtett.

Vizsgáljunk meg egy időszaki kiadványt, amely több különálló regionális „kiadásban” jelenik meg (például a *The Wall Street Journal*, amely keleti és nyugati kiadásban jelenik meg). A „kiadás” kifejezés használata azt a benyomást kelti, hogy párhuzamot vonhatunk ezen eset és a monográfiák kiadásjelzése között, ami gyakorta jelöli egyazon *mű* két *kifejezési formáját*. Ugyanakkor az időszaki kiadvány *mű* esetében, ahol a részegységek előállítását vezérlő szerkesztési elv a lényeg, ami az aggregátum *megjelenési formában* valósul meg, a helyi (regionális) kiadások közötti különbségek elegendők ahhoz, hogy két különálló, noha egymással kapcsolatban lévő időszaki kiadvány *művet* hozzanak létre. Sokkal inkább alkalmas megközelítés *bármely* időszaki kiadványt a *mű* entitás külön előfordulásaként tekinteni, és sajátos kapcsolatok létezését feltételezni (például „testvérlapja, helyi kiadása”) az időszaki kiadvány *mű* előfordulásai között. Ez a felső szintű modell nem sorol fel *minden* sajátos kapcsolatot, ami az időszaki kiadvány *művek* között fennállhat. Azok az alkalmazások, amelyek az időszaki kiadványok részletesebb modelljét igénylik, egyrészt alkalmazhatnak egy speciális elméleti modellt az időszaki kiadványok számára, amilyen a PRESSoo, vagy kijelölhetnek egy saját kapcsolatrendszert az időszaki kiadvány *művek* között, az IFLA LRM modell általános filozófiájának megfelelően.

Ebből az következik, hogy bármely időszaki kiadvány *műről* azt állíthatjuk, hogy egyetlen *kifejezési formája* és egyetlen *megjelenési formája* van. Az időszaki kiadványok közötti minden kapcsolat *mű-a-műhöz* kapcsolatként modellezhető, még azokban az esetekben is, amikor egy adott időszaki kiadvány minden korábban megjelent részegysége olyan cikkek fordításait gyűjti össze (aggregálja), amelyeket korábban egy másik időszaki kiadvány részegységeiben gyűjtöttek össze (aggregáltak): hajlanánk rá, hogy azt mondjuk, az előbbi időszaki kiadvány az utóbbi szövegének „fordítása”, és így, a könyvtári világban jelenleg

érvényes katalogizálási szabályok szerint, egy és ugyanazon „mű” „kifejezési formái”. Mivel azonban lehetetlen megjósolni, hogy ez a kapcsolat a jövőben fennmarad-e, helytelen lenne csupán *kifejezési formáknak* minősíteni ezt a két időszaki kiadványt egyetlen *mű* vonatkozásában, és ontológiai szempontból pontosabb, ha teljesen különálló *műveknek* tekintjük őket. Hasonlóan, amikor egy időszaki kiadvány nyomtatott részegységek formájában jelenik meg, és egy másik időszaki kiadványt PDF állományok formájában online elérhetővé tesznek, majd mindkét időszaki kiadvány minden megjelent részegységét mélyreható vizsgálatnak alávetve kiderül, hogy a PDF fájlok tartalma szigorúan megegyezik a nyomtatott kiadványszámok tartalmával, hajlanánk rá, hogy ezt a két időszaki kiadványt egyetlen *mű* egyetlen *kifejezési formájához* tartozó két *megjelenési formájának* tekintsük. Ám megint csak lehetetlen bizonyossággal állítani, hogy a papírhordozón kiadott időszaki kiadvány azonos lesz a jövőben az online időszaki kiadvánnyal, és ez a kapcsolat hosszútávon érvényes marad.

Mindemellett, mindig lehetőség van az IFLA LRM modell bővítésére további entitások kijelölésével, amelyek kiterjednek, például egy folyóirat nyomtatott kiadására és annak webes kiadására; egy folyóirat minden nyelvi kiadására, ha azok több nyelven elkülönült kiadások formájában jelennek meg; egy folyóirat minden helyi kiadására stb., szükség szerint, ahogy a modell adott alkalmazása megkívánja. Ilyenformán mondhatjuk, hogy egy ISSN egy önálló időszaki kiadvány *művet* azonosít, egy ISSN-L pedig ennek a kiegészítő entitásnak egy bizonyos esetét azonosítja, ha egy adott időszaki kiadvány a katalogizálás időpontjában nyomtatásban és PDF állományok formájában is megjelenik.

6. fejezet Használói feladatok rendezése entitások, ismérvek és kapcsolatok szerint

6.1. Használói feladatokat szemléltető esetek

A 3.2. és a 3.3. szakaszban leírt öt általános használói feladat mindegyike sok olyan jellegzetes feladat általánosítása, amelyekről valószínűsíthető, hogy a könyvtári adatok és könyvtári adatbázisok használói végrehajtják őket. E fejezetben, a 6.1. táblában bemutatott esetek szemléltetik e jellemző feladatok sorát. A használat esetei kapcsolják össze a végfelhasználók tevékenységét a modellel, keretbe foglalva a végfelhasználó információkeresését a modellben meghatározott entitások, ismérvek és kapcsolatok szempontjából. A használat esetei egy sor felhasználói keresést szemléltetnek, és megmutatják a modell elemeinek alkalmazását a használói feladatok teljesítésében. A használat itt bemutatott esetei nem terjednek ki minden esetre, általában sok változat vagy kombináció fordulhat elő valós körülmények között.

6.1. tábla Használói feladatok esetei	
Feladat	Esetek
Megtalálás	<p><u>Megtalálni</u> egy <i>mű kifejezési formá</i>nak minden <i>megjelenési formá</i>ját</p> <ul style="list-style-type: none"> - kereséssel, a <i>mű</i>vel, vagy egyik <i>kifejezési formá</i>jával vagy <i>megjelenési formá</i>jával összefüggő cím felhasználásával <p><u>Megtalálni</u> egy <i>mű</i> minden <i>kifejezési formá</i>ját, amely</p> <ul style="list-style-type: none"> - egy adott nyelven íródott <p><u>Megtalálni</u> egy adott <i>ágens</i>hez kötődő forrásokat</p> <ul style="list-style-type: none"> - kereséssel, egy zeneszerző személynevének felhasználásával, hogy megtaláljuk a <i>személy</i> által alkotott zenei műveket - kereséssel, egy személynév felhasználásával, hogy megtaláljuk a <i>személy</i> által alkotott műveket vagy <i>kifejezési formá</i>kat, beleértve az illusztrációkat is - kereséssel, egy testületi név felhasználásával, hogy megtaláljuk a <i>kollektív ágens</i> által kiadott jelentéseket <p><u>Megtalálni</u>, kideríteni vagy megerősíteni az adatbázis lefedettségének mértékét</p> <ul style="list-style-type: none"> - kereséssel, amely egy <i>személy</i> megtalálására irányul a használó számára ismert <i>nomen</i> felhasználásával annak megerősítése céljából, hogy az adatbázis tartalmaz rekordot az adott <i>személy</i> vonatkozásában <p><u>Megtalálni</u> egy adott <i>hely</i>vel vagy <i>időtartammal</i> kapcsolatban álló forrásokat</p> <ul style="list-style-type: none"> - kereséssel, egy helynév felhasználásával, hogy megtaláljuk a <i>megjelenési formá</i>kat, amelyeket azon a <i>helyen</i> jelentettek meg - kereséssel, egy összetett keltezés és egy <i>hely</i> felhasználásával, hogy megtaláljuk a <i>mű</i>veket, amelyek azon a <i>helyen</i> születtek egy adott <i>időtartam</i> alatt <p><u>Megtalálni</u> forrásokat, amelyek egy adott dologgal (<i>res</i>) vagy dolgok csoportjával tárgyi kapcsolatban álló <i>mű</i>vekben öltenek testet</p> <ul style="list-style-type: none"> - kereséssel, egy (az adott <i>rest</i> jelölő), a <i>Library of Congress Subject</i>

6.1. tábla Használói feladatok esetei	
Feladat	Esetek
	<p><i>Headings</i> által alkalmazott <i>nomen</i> felhasználásával</p> <ul style="list-style-type: none"> - kereséssel, egy (az adott <i>rest</i> jelölő), a <i>Dewey-féle Tizedes Osztályozás</i> által alkalmazott <i>nomen</i> felhasználásával - kereséssel, személynév vagy testületi név vagy helynév felhasználásával, az authority adatállományban megadottak szerint
Azonosítás	<p><u>Azonosítani</u>, vagy felismerni egy keresés eredményei között</p> <ul style="list-style-type: none"> - forrásokat, amelyek a keresett <i>mű</i> egy <i>megjelenési formájában</i> öltenek testet, még olyan esetben is, ha a <i>megjelenési formák</i> címei eltérnek a használó által keresett mű címétől - forrásokat, amelyek a keresett <i>mű</i> egy <i>megjelenési formájában</i> öltenek testet, még olyan esetben is, ha más alkotók más művei hasonló címet viselnek, mint amit a használó keresett - egy személynévet, amely a használó által keresett <i>személyre</i> vonatkozik, még olyan esetben is, ha más emberek hasonló néven azonosíthatók - egy személynévet, amely a használó által keresett <i>személyre</i> vonatkozik, még olyan esetben is, ha az adott személyhez más nevek is tartoznak, akár ugyanazon, akár eltérő használati környezetben - egy helynévet, amely a használó által keresett <i>helyre</i> vonatkozik, még olyan esetben is, ha a <i>hely</i> neve több nyelven is ismert <p><u>Azonosítani</u> egy keresés eredményei között azokat a forrásokat, amelyek egy sajátos közönséget vagy célt kívánnak szolgálni</p> <ul style="list-style-type: none"> - felismerni, hogy egy forrás, bár az érdeklődés tárgyához tartozik, kisgyermek számára készült, és nem egyetemi hallgatónak - felismerni, hogy egy forrás, bár magában foglalja az érdeklődés tárgyát képező zenei művet, egy lejegyzett <i>kifejezési forma</i>, és nem hangfelvétel <p><u>Azonosítani</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - egy tárgyszót, ami a keresett <i>re</i>re vonatkozik, még olyan esetben is, ha a használó által keresett kifejezésnek természetes nyelven homonimái vannak - egy szakjelzetet, ami a keresett <i>re</i>re vonatkozik
Kiválasztás	<p><u>Kiválasztani</u> az azonosított források közül a keresett <i>mű</i> vagy <i>művek</i> azon <i>megjelenési formát</i>, amelyek</p> <ul style="list-style-type: none"> - magukban foglalják a leginkább releváns kiegészítő tartalmat (mint amikor egy <i>színmű kifejezési formája</i> eredetiben és fordításban is megtalálható egyetlen <i>megjelenési formában</i>) - magukban foglalják egy bizonyos <i>agens</i> másodlagos közreműködését (mint egy fordítás egy bizonyos fordító által, kritikai megjegyzések vagy bevezetés egy bizonyos tudós által) - a használó aktuális céljainak leginkább megfelelő fizikai formátumban találhatók (mint egy könnyen hordozható zsebkönyv szabadidős olvasáshoz, tömör és vízálló várostérkép utazáshoz) - a használó számára használható közvetítő közegen találhatók (mint egy hangoskönyv, braille írásos vagy öregbetűs nyomtatás, DVD vagy blu-ray) - elérhetők a használó közelében (a használó helyi könyvtárában megtalálható egy példány, és jelenleg nincs kikölcsönözve) - olyan használati formában érhető el, amilyen a használónak megfelel (rendelkezésre áll egy példány a könyvtáron kívüli használatra, nyilvános bemutatási jogokkal rendelkező videómásolat, amit a használó egy osztályteremben levetíthet) <p><u>Kiválasztani</u> a tárgyi kereséssel azonosított források közül azokat a forrásokat, amelyek leginkább relevánsnak tekinthetők</p> <ul style="list-style-type: none"> - a leírt tárgyra vonatkozó nézőpont, megközelítés alapján - a tartalom nyelve miatt

6.1. tábla Használói feladatok esetei	
Feladat	Esetek
	<ul style="list-style-type: none"> - a célközönség alapján (például bevezető szövegek kiválasztása egyetemi hallgatók számára, avagy népszerűsítő szöveg választása szórakoztató olvasáshoz) - a tartalom létrehozásának időpontja miatt (például nemrég írt <i>művek</i> kiválasztása egy jelenlegi állapotot mutató kurrens információhoz, avagy az 1800-as években keletkezett <i>művek</i> kiválasztása – a <i>megjelenési forma</i> kiadási évétől függetlenül –, ha az információra azért van szükség, hogy megértsük a tárgy fogadtatását abban a korban)
Elérés	<p><u>Elérni</u> egy forrást</p> <ul style="list-style-type: none"> - online forrás esetén összekapcsolással vagy letöltéssel, a könyvtári katalógusban talált link használatával - egy <i>példány</i> fizikai kikölcsönzésével, amely hozzáférhető a helyi könyvtárban - egy <i>példány</i> beszerzésével könyvtárközi kölcsönzésen keresztül egy távolabbi könyvtártól vagy szállítótól - egy <i>példány</i> megvételével egy kereskedőtől vagy szállítótól a könyvtári katalógusban vagy a nemzeti bibliográfiában ellenőrzött hivatkozási információk használatával <p><u>Elérni</u> az információt magáról az entitásról az authority adatokban rögzített információ alapján</p> <ul style="list-style-type: none"> - hozzáférés egy <i>személy</i> születési és halálozási helyének és idejének adataihoz az authority adatok alapján - az országnév megerősítése, ahol egy város található
Felderítés	<p><u>Felfedezni</u> a kapcsolatokat, hogy megértsük egy témakör szerkezetét és terminológiáját</p> <ul style="list-style-type: none"> - a jelenlévő fogalmak böngészésével, lévén azok szűkebbek, mint a kiindulási téma <p><u>Felfedezni</u> egy entitás különböző előfordulásai közötti kapcsolatokat</p> <ul style="list-style-type: none"> - a származtatási kapcsolatok követésével az előd <i>mű</i> és az alapján létrejött vagy belőle átdolgozott többi <i>mű</i> között - egy adott <i>ágens</i>sse összefüggő <i>művek</i> és <i>kifejezési formák</i> böngészésével, és annak felderítésével, hogy az <i>agens</i> milyen szerepet játszott létrehozásukban vagy megvalósításukban <p><u>Megérteni</u> egy entitás egy előfordulásához tartozó különféle <i>nomenek</i> közötti kapcsolatokat</p> <ul style="list-style-type: none"> - egy adott téma megnevezésére használt névváltozatok vizsgálatával egy tárgyszójegyzékben - egy adott <i>személy</i> által eltérő (használati) környezetben használt névváltozatok kutatásával (mint a vallási kontextusban használt név; hivatalos név) - egy nemzetközi szervezet testületi neveinek áttekintésével különböző nyelveken - egy entitás ugyanazon előfordulásának különböző ellenőrzött szótárakban található <i>nomen</i>jei között lévő kölcsönös viszonyok felfedezésével (mint egy szakjelzet megtalálása, amely megfelel egy tárgyszójegyzéknek vagy kifejezésnek)

7. fejezet Szójegyzék a modellezés terminológiájához

Attribute	Ismérv	Adattípus, amely egy entitás speciális előfordulásait jellemzi
Cardinality	Számosság	Meghatározza az érvényességi körhöz és az értéktartományhoz tartozó, speciális kapcsolatokkal összeköthető entitások előfordulásának számát
Disjoint	Kölcsönösen kizárt	Egymást nem átfedő halmazok. Az egymást kölcsönösen kizáró entitásoknak nem lehet olyan előfordulása, amely egy időben egynél több ilyen entitás előfordulása
Domain	Érvényességi kör	Egy kapcsolat esetén a forrás entitás vagy kiindulási pont
Enhanced entity-relationship model	Továbbfejlesztett entitás-kapcsolati modell	Entitás-kapcsolati modell, amely magában foglalja az ismérvek és kapcsolatok öröklődésének elképzelését egy entitástól kiindulva minden további, neki alárendelt entitás irányában
Entity	Entitás	Fogalmi objektumok elvont osztálya, a modell szempontjából kulcsfontosságú objektumok
Instance	Előfordulás	Egy entitás speciális példája
Inverse	Inverz	Egy kapcsolat logikai kiegészítője, amely az értéktartomány felől az érvényességi kör felé halad
Multivalued	Többértékű	Ismérvek, amelyek több mint egy értéket vehetnek fel egy entitás adott előfordulásához
Path	Útvonal	Két vagy több kapcsolat sorozatos átkötése
Property	Tulajdonság	Egy entitás ismérve vagy kapcsolata
Range	Értéktartomány	A cél entitás, vagy egy kapcsolat érkezési pontja
Reciprocal	Reciprok	<i>lásd Inverse</i>
Recursive	Rekurzív	Kapcsolat, amelynek érvényességi köre és értéktartománya ugyanaz az entitás
Reification	Tárgyasítás	Eljárás, amelynek során egy kapcsolatot entitásként modellezünk, hogy lehessenek saját ismérvei és kapcsolatai
Relationship	Kapcsolat	Összeköttetés entitások előfordulásai között
Shortcut	Lerövidítés	Egyetlen kapcsolat, amely egy részletesebben kifejtett két vagy több kapcsolatból álló útvonalat képvisel
Subclass	Alosztály	Egy entitás, amelynek előfordulásai egyben egy nagyobb, felsőbbrendű entitás előfordulásai is
Symmetric	Szimmetrikus	Kapcsolat, amelynek elnevezése megegyezik az inverz kapcsolat nevével
Universe of discourse	Tárgyalási univerzum	Minden, amit a tárgyhoz tartozónak tekintünk a modellezett érvényességi körben

Alosztály	Subclass	Egy entitás, amelynek előfordulásai egyben egy nagyobb, felsőbbrendű entitás előfordulásai is
Előfordulás	Instance	Egy entitás speciális példája
Entitás	Entity	Fogalmi objektumok elvont osztálya, a modell szempontjából kulcsfontosságú objektumok
Értéktartomány	Range	A cél entitás, vagy egy kapcsolat érkezési pontja
Érvényességi kör	Domain	Egy kapcsolat esetén a forrás entitás vagy kiindulási pont
Inverz	Inverse	Egy kapcsolat logikai kiegészítője, amely az értéktartomány felől az érvényességi kör felé halad
Ismérv	Attribute	Adattípus, amely egy entitás speciális előfordulásait jellemzi
Kapcsolat	Relationship	Összeköttetés entítások előfordulásai között
Kölcsönösen kizárt	Disjoint	Egymást nem átfedő halmazok. Az egymást kölcsönösen kizáró entításoknak nem lehet olyan előfordulása, amely egy időben egynél több ilyen entitás előfordulása
Lerövidítés	Shortcut	Egyetlen kapcsolat, amely egy részletesebben kifejtett két vagy több kapcsolatból álló útvonalat képvisel
Reciprok	Reciprocal	<i>lásd Inverse</i>
Rekurzív	Recursive	Kapcsolat, amelynek érvényességi kör és értéktartománya ugyanaz az entitás
Számosság	Cardinality	Meghatározza az érvényességi körhöz és az értéktartományhoz tartozó, speciális kapcsolatokkal összeköthető entítások előfordulásának számát
Szimmetrikus	Symmetric	Kapcsolat, amelynek elnevezése megegyezik az inverz kapcsolat nevével
Tárgyalási univerzum	Universe of discourse	Minden, amit a tárgyhoz tartozónak tekintünk a modellezett érvényességi körben
Tárgyasítás	Reification	Eljárás, amelynek során egy kapcsolatot entitásként modellezünk, hogy lehessenek saját ismérvei és kapcsolatai
Továbbfejlesztett entitás-kapcsolati modell	Enhanced entity-relationship model	Entitás-kapcsolati modell, amely magában foglalja az ismérvek és kapcsolatok öröklődésének elképzelését egy entitástól kiindulva minden további, neki alárendelt entitás irányában
Többértékű	Multivalued	Ismérvek, amelyek több mint egy értéket vehetnek fel egy entitás adott előfordulásához
Tulajdonság	Property	Egy entitás ismérve vagy kapcsolata
Útvonal	Path	Két vagy több kapcsolat sorozatos átkötése

8. fejezet Felhasznált elméleti modellek

(Aggregates WG) Final report of the Working Group on Aggregates / chair, Ed O'Neill. September 12, 2011.

Online elérés: <http://www.ifla.org/files/assets/cataloguing/frbrwg/AggregatesFinalReport.pdf> (állapot 2017-08-01)

(CIDOC CRM 6.2.2) Definition of the CIDOC Conceptual Reference Model / produced by the ICOM/CIDOC Documentation Standards Group, continued by the CIDOC CRM Special Interest Group ; current main editors: Patrick Le Boeuf, Martin Doerr, Christian Emil Ore, Stephen Stead. Version 6.2.2. January 2017.

Online elérés: http://www.cidoc-crm.org/sites/default/files/2017-01-25%23CIDOC%20CRM_v6.2.2_esIP.pdf (állapot 2017-08-01)

(FRBRoo 2.4) Definition of FRBRoo : a conceptual model for bibliographic information in objectoriented formalism / International Working Group on FRBR and CIDOC CRM Harmonisation ;

editors: Chrissy Bekiari, Martin Doerr, Patrick Le Boeuf, Pat Riva. Version 2.4. November 2015.

Online elérés: http://www.ifla.org/files/assets/cataloguing/FRBRoo/frbroo_v_2.4.pdf

(állapot 2017-08-01) és FRBR : object-oriented definition and mapping from FRBRER, FRAD and FRSAD, http://www.cidoc-crm.org/frbroo/sites/default/files/FRBRoo_V2.4.pdf (állapot 2017-08-01)

(FRAD) Functional requirements for authority data : a conceptual model / edited by Glenn E. Patton, IFLA Working Group on Functional Requirements and Numbering of Authority Records (FRANAR). Munchen : K.G. Saur, 2009. (*IFLA series on bibliographic control* ; vol. 34). As amended and corrected through July 2013.

Online elérés: http://www.ifla.org/files/assets/cataloguing/frad/frad_2013.pdf (állapot 2017-08-01)

(FRBR) Functional requirements for bibliographic records : final report / IFLA Study Group on the Functional Requirements for Bibliographic Records. Munchen : K.G. Saur, 1998. (*UBCIM publications* ; new series, vol. 19). As amended and corrected through February 2009.

Online elérés: http://www.ifla.org/files/assets/cataloguing/frbr/frbr_2008.pdf (állapot 2017-08-01)

(FRSAD) Functional requirements for subject authority data (FRSAD) : a conceptual model / edited by Marcia Lei Zeng, Maja Žumer and Athena Salaba. Munchen : De Gruyter Saur, 2011. (*IFLA series on bibliographic control* ; vol. 43).

Online elérés: <http://www.ifla.org/files/assets/classification-andindexing/functional-requirements-for-subject-authority-data/frsad-final-report.pdf> (állapot 2017-08-01).

Errata for section 5.4.2, October 2011

Online elérés: <http://www.ifla.org/files/assets/cataloguing/frsad/FRSADerrata2011.pdf> (állapot 2017-08-01)

(PRESSoo) PRESSoo : extension of CIDOC CRM and FRBROO for the modelling of bibliographic information pertaining to continuing resources / editor: Patrick Le Boeuf. Version 1.2. January 2016.

Online elérés: http://www.ifla.org/files/assets/cataloguing/PRESSoo/pressoo_v1.2.pdf és:

http://www.cidoc-crm.org/pressoo/sites/default/files/pressoo_v1.2.pdf (állapot 2017-08-01)

Transition mappings : user tasks, entities, attributes, and relationships in FRBR, FRAD, and FRSAD mapped to their equivalents in the IFLA Library Reference Model / Pat Riva, Patrick Le Boeuf and Maja Žumer. 2017.

Online elérés: <https://www.ifla.org/publications/node/11412> (állapot 2017-08-01)